

**DIE GESKIEDENIS VAN MATIE-KRIEKET
1865-2000**

G. B. Stander

Tesis ingelewer ter gedeeltelike voldoening aan die vereistes vir
die graad van Magister in Opvoedkunde
(Departement Menslike Bewegingskunde)
aan die
Universiteit van Stellenbosch

Studieleier: Dr. F.J.G. van der Merwe

Desember 2000

VERKLARING

Ek, die ondergetekende, verklaar hiermee dat die werk in hierdie tesis vervat, my eie oorspronklike werk is wat nog nie vantevore in die geheel of gedeeltelik by enige ander Universiteit ter verkryging van 'n graad voorgelê is nie.

OPSOMMING

Oor die jare het die Maties 'n groot bydrae tot die Westelike Provinsie en Boland-krieket gelewer. Die doel van hierdie studie was om die oorsprong, stigting en gebeure van die Matie-krieketklub na te vors en te dokumenteer.

Die kern van hierdie studie gaan oor die ontwikkeling van die Matie-krieketklub. Die klub se geskiedenis strek vanaf 1865, moontlik einde 1864, tot op hede en alle inligting wat bekom is, is so deeglik en akkuraat moontlik weergegee. Die doel was dus om die oorspronklike gebeure te rekonstrueer.

Hoewel daar baie oor sport geskryf is, is die meeste inligting nie wetenskaplik bewaar of gedokumenteer nie. Aangesien hierdie studie sport-histories van aard is, is die histories-wetenskaplike metode van navorsing soos toegepas in Menslike Bewegingskunde gevolg. Dit behels die versameling van inligting uit veral primêre bronne. Onder hierdie bronne tel die notules van die Matie-krieketklub, voorsitters- en bestuursverslae, jaarverslae, Universiteitspublikasies, onderhoude met ooggetuies en foto's. Sekondêre inligting is uit boeke en koerante verkry.

Die studie word ingelei deur 'n algemene oorsig oor die ontwikkeling en geskiedenis van krieket in die Westelike Provinsie (WP) wat reeds so vroeg as 1808 gespeel is. Die eerste deel word aan die metodologie gewy. Daar word onder andere na die doel en probleemstelling, afbakening van die studieterrrein, metode van ondersoek en die evaluering van bronne gekyk.

Daarna word die ontwikkeling van die Matie-krieketklub uiteengesit. Daar word na krieket in die 1800's, krieket voor die Eerste Wêreldoorlog (1900-1913), tussen en tydens die Wêreldoorloë (1914-1945), en krieket ná die Tweede Wêreldoorlog (1945-2000) gekyk. Aandag word aan die groei van Matie-krieket tot 'n volwaardige sport bestee. Daar word na die prestasies van die klub oor

ongeveer 135 jaar gekyk. Die klub het vanaf sy stigting tot 1901 in die WP gekompeteer, waarna hulle vir die daaropvolgende 60 jaar in die Boland deelgeneem het. Daar was jare tussenin wat die eerstespan in die WP gespeel het, maar al die wedstryde was op 'n vriendskaplike basis beslis en meestal teen spanne in die laer ligas. Die junior spanne het egter steeds in die Boland gekompeteer. Gedurende die 1961/62-seisoen is die eerstespan vir 'n proef tydperk in die WP se eersteliga opgeneem en het die klub met vier spanne sedert die einde van 1963 op 'n permanente basis in die WP gespeel.

Hierna word die verskillende terreine waar krieket gespeel is, behandel, by name die Braak, Vlakteveld, Pawiljoenveld en Coetzenburg. In hierdie hoofstuk word die geskiedenis en die gebruik van die velde uiteengesit. Matie-krieket het ook 'n bydrae gelewer tot die sukses van die Suid-Afrikaanse universiteite-toernooi en 'n kort geskiedenis hiervan word uiteengesit. Die sukses wat Maties in hierdie toernooi behaal het, word vanaf 1947 bespreek. Daar word ook na die klub se deelname aan die nasionale klubkampioenskappe verwys.

Die rol wat die Stellenbosch College Athletic Club in die vroeë geskiedenis van Matie-krieket gespeel het, word ook bespreek. Sedert 1912 toe die Victoria-kollege krieketklub gestig is, was die inter-kollege wedstryde tussen Victoria-kollege en die South African College 'n suiwer kollege aangeleentheid en die laaste wedstryd tussen dié twee instansies is in 1917 gespeel. Met die stigting van die Universiteit van Stellenbosch in 1918 is dié wedstryde teen die Universiteit van Kaapstad gespeel. Hierdie Intervarsity-wedstryde word tot en met die laat 1960's bespreek toe die wedstryde doodgeloop het.

Omdat die klub jaarliks in Desember na die Suid-Afrikaanse universiteite-toernooi gegaan het, is daar nie baie toere onderneem nie. Daar word net kortliks na dié toere verwys wat wel deur die klub op pad na die toernooie ingepas is.

Afrigting wat 'n baie groot rol in enige klub se sukses speel, geniet ook aandag. Die harde werk van verskeie afrigters het onder andere daartoe bygedra dat Matie-krieket 'n aantal nasionale en provinsiale spelers opgelewer het. Dié afdeling word opgevolg deur ander persone wat ook 'n groot rol in die sukses van die klub gehad het.

Die Matie-krieketklub het tot op hede 12 Springbokke, naamlik Nico Theunissen, Izak Buys, Eddie Barlow, Mike Procter, Michael Melle, Peter Kirsten, Garth le Roux, Denys Hobson, Adrian Kuiper, Darryl Cullinan, Kepler Wessels en Dave Rundle opgelewer. 'n Sportprofiel word van elkeen gegee. 'n Lys van die Maties in verteenwoordigende spanne, asook Maties wat vir die eerstespan op 'n gereelde basis gespeel het, is saamgestel.

ABSTRACT

Over the years the Maties have made an invaluable contribution to both Western Province and Boland cricket. The purpose of this study is to document the origin, formation and experiences of the Matie Cricket Club.

The nucleus of this study therefore documents the development of the Matie Cricket Club. The history of the club dates back to 1865, perhaps the end of 1864, and an attempt has been made to reconstruct all gathered information as accurately and thoroughly as possible.

Although there is much popular writing on sport in South Africa, very little scientific documented information is available. Studies such as these are thus hampered by the unavailability of primary information. Since this study is sport-historically orientated, the historic-scientific method has been implemented. Preference has been given to primary sources of information. These sources include minutes of the Matie Cricket Club, Stellenbosch Municipality, University Council, Sports Committee, Colours Committee and the Stellenbosch College Athletic Club, as well as University of Stellenbosch publications, such as the *Stellenbosch College Ramkie*, *Stellenbosch College Times*, *Stellenbosch Students' Annual*, *Stellenbosch Students' Quarterly*, *Stellenbosse Oud-Student*, *Stellenbosse Student* and the *Stellenbosse Universiteitsblad*, interviews with those involved in the club and photos. Secondary sources of information include books and newspapers.

The introductory section gives a broad outline of the history of Western Province cricket from as early as 1808. The first chapter has been devoted to the aim and statement of the problem, scope of the study, method of research and the evaluation of the resources.

The growth of the club is discussed in detail under the following headings: Cricket during the 1800s, cricket before the First World War (1900-1913), cricket between and during the World wars (1914-1945), and cricket after the Second World War (1945-200). The progress and achievements of the club over 135 years are outlined. The club played in the Western Province since its formation in 1865, whereafter they moved to the Boland in 1901 and competed there for the following 60 years. However, there were, a couple of years in between when the first side competed in the Western Province, but only on a friendly basis and against sides in lower leagues, while the junior sides still competed in the Boland leagues. During the 1960/61 season, the first side was allowed to compete on a friendly basis against sides in the first league of the Western Province; at the end of 1963 the club moved all four of its teams to compete in the Western Province league.

The sports fields of the University and especially the various venues of the cricket club are dealt with. At first games were played at the "Braak", from where they moved to the "Vlakteveld", Pavillion field and the famous Coetzenburg fields. The Matie Cricket Club also contributed to the success of the South African Universities' tournament. A brief history of the Matie Cricket Club since 1947 when the tournament was first played and their success in the national club championships are outlined.

The role of the Stellenbosch College Athletic Club during the early history of the cricket club is also briefly discussed. Since the formation of the Victoria-College Cricket Club in 1912, only students were allowed to play in the matches against the South African College and the last of these matches were played in 1917. After the formation of the University of Stellenbosch in 1918, these matches were played between Stellenbosch and the University of Cape Town. These Intervarsity matches are discussed until the late 1960s whereafter it came to an end.

Due to the fact that the University goes to the South African Universities tournament in December they do not undertake a lot of tours. Some tours preceded the tournaments and they are only briefly discussed.

Coaching deserves its own section to show the progress made in this field. The efforts of various coaches contributed to the success of the club and the fact that so many players were included in representative sides. This section is followed by those people who made a major contribution to the club over the years.

The Matie Cricket Club has 12 Springboks in its history, namely Nico Theunissen, Izak Buys, Eddie Barlow, Mike Procter, Michael Melle, Peter Kirsten, Garth le Roux, Denys Hobson, Adrian Kuiper, Darryl Cullinan, Kepler Wessels and Dave Rundle. A player profile of each is given as well as a list of Matie players in the various representative sides, as well as the players who regularly played in the first side of the Maties.

VOORWOORD

My opregte dank aan die instansies wat my behulpsaam was met my studie:

Die Instituut vir Sport- en Bewegingstudie vir finansiële steun ontvang.

'n Spesiale woord van dank aan my studieleier, dr. Floris J.G. van der Merwe, vir sy hulp en leiding tydens die studie.

'n Woord van dank aan Leoni Hofmeyr vir die taalversorging.

Gavin B. STANDER

STELLENBOSCH

2000

INHOUD

p.

VOORWOORD

INLEIDING

KRIEKET IN DIE WESTELIKE PROVINSIE	1
---	----------

HOOFSTUK EEN

DOEL EN PROBLEEMSTELLING, AFBAKENING VAN DIE STUDIETERREIN, METODE VAN ONDERSOEK EN EVALUERING VAN DIE BRONNE EN INLIGTING.

1.1	DOEL EN PROBLEEMSTELLING	5
1.2	AFBAKENING VAN DIE STUDIETERREIN	7
1.3	METODE VAN ONDERSOEK	8
1.4	EVALUERING VAN BRONNE EN INLIGTING	10

HOOFSTUK TWEE

KRIEKET OP STELLENBOSCH

2.1	VAN KERKSKOOL TOT DIE UNIVERSITEIT VAN STELLENBOSCH	11
2.2	DIE ONTWIKKELING VAN DIE STELLENBOSCH KRIEKETKLUB	12
2.2.1	Krieket in die 1800's	14
2.2.2	Krieket voor die Eerste Wêreldoorlog (1900-1913)	25
2.2.3	Krieket tussen en tydens die Wêreldoorloë (1914-1945)	30

2.2.4	Krieket na die Tweede Wêreldoorlog (1945-2000)	36
2.2.4.1	Volwaardige terugkeer tot die Westelike Provinsie	41
2.2.4.2	Terugkeer tot die Boland	52

HOOFSTUK DRIE

SPEELTERREINE

3.1	Die Braak	58
3.2	Die Vlakteveld	62
3.3	Die Pawiljoenveld	64
3.4	Coetzenburg	65
3.5	Ander terreine	66

HOOFSTUK VIER

TOERNOOIE

4.1	SUID-AFRIKAANSE UNIVERSITEITSTOERNOOI	68
4.2	NASIONALE KLUBKAMPIOENSKAPPE	74
4.2.1	Permkleen	75
4.2.2	Budget rent-a-car	75
4.2.3	MTN	76

HOOFSTUK VYF

INTERVARSITY, TOERE EN AFRIGTING

5.1	INTERVARSITY	77
-----	--------------	----

5.2	TOERE	80
5.3	AFRIGTING	85
HOOFSTUK SES		
	SAMEVATTING	92
BRONNELYS		
KAARTE		
	Die Braak	teenoor 58
	Die Vlakteveld	teenoor 59
	Die Nuwe Atletiekveld	teenoor 60
	Universiteit van Stellenbosch Terreinplan (1935)	teenoor 61
	Coetzenburgterrein 1962	teenoor 62
	Coetzenburgterrein 1989	teenoor 63
	Coetzenburgterrein 2000	teenoor 64
	Ontwikkeling van US sportterrein (1902 – 1989)	teenoor 65
BYLAE A		
	MATIE-SPRINGBOKKE	108
BYLAE B		
	VERTEENWOORDIGENDE SPANNE	124
BYLAE C		
	SAU SPELERS	141

BYLAE D

KLEURE

148

BYLAE E

MATIE-SPELERS

158

INLEIDING

GESKIEDENIS VAN KRIEKET IN DIE WESTELIKE PROVINSIE

Krieket is reeds sedert die agtiende eeu in Engeland gespeel, maar dit is moeilik om te bepaal wanneer krieket vir die eerste maal in die Westelike Provinsie gespeel is.¹ Die vroegste bewyse verwys na 'n wedstryd tussen offisiere van die Artillerie en offisiere van die Kolonie wat op 5 Januarie 1808 gespeel is² met 'n prysgeld van \$1 000 per span.³ Die *Cape Town Gazette* dui die Groenpuntse meent aan as die "oldest venue still in use as a cricket ground".⁴ Dit is dus ouer as Lords wat eers in 1814 geskep is.⁵ Krieket is alreeds so vroeg as die vroeë 1850's by Diocesan College (Biskoppe) en later die South African College (SACS) gespeel. Dié twee kolleges het 'n groot bydrae tot die groei van krieket aan die Kaap gelewer.⁶

Die ontstaan van krieket in die Britse Ryk was meestal as gevolg van die inisiatief van verskillende eenhede van die Britse leer.⁷ Die grootste bydrae ten opsigte van die vestiging van krieket aan die Kaap is dan ook deur lede van die leer en vloot wat aan die Kaap gestasioneer was, gelewer. Hulle is deur Engelse predikante en onderwysers bygestaan.⁸

Die kolonians het spoedig 'n liefde vir die spel ontwikkel en op 22 Januarie 1862 is 'n wedstryd tussen "Mother Country" en "Colonial Born" gereël. Hierdie was die belangrikste wedstryd van die jaar. Ander wedstryde wat gespeel is,

---

¹ A. F. Hattersley, *An Illustrated social history of S. A.*, 1973, p.117.

² B. Crowley, *Currie Cup story*, 1973, p.11.

³ S. E. L. West & W. J. Luker, *Century at Newlands (1864 - 1964)*, 1965, p.1.

⁴ *The Cape Town Gazette*, 13 June 1810, [p.2].

⁵ *The Cape Town Gazette*, 13 June 1810, [p.2].

⁶ M. W. Lukin, *The history of South African cricket*, 1915, p.135.

⁷ V. A. van der Byl, *South African cricket; Early days*, 1929, p.90.

⁸ M. W. Lukin, *The history of South African cricket*, 1915, p. 135.

was "Town vs Suburbs", "Married vs Single", "A to J" vs "K to Z", en "Ugly vs Handsome". Vir laasgenoemde wedstryd is die spelers deur dames gekies.⁹

In die vroeë 1860's aan die Kaap was daar maar 'n klein groep toegewyde spelers. C. Neuman Thomas, C. van Renen, A. van der Byl, T.J. Anderson, Kanunnik G. Ogilvie, Percy Vigors, - Collard, Dan Cloete, F. Puzey, S. van Renen, J. van Reenen, Maitland Twentyman, - Shearman, H. de Smidt, E. Judge, C. Jones, - Overbeck, - Home, - Powell en - Atmore kan as die pioniers van die spel in Suid-Afrika beskou word. Aan die begin is wedstryde op die "Rondebosch Camp Ground" gespeel. Spel het gewoonlik om 09:00 begin.

Lae tellings was 'n algemene kenmerk van daardie dae en 'n telling van 100 was dikwels genoeg om 'n wedstryd te wen. Beide spanne kon meestal twee beurte op een dag voltooi. Die lae tellings was as gevolg van swak kolftegniese, velde sonder grense en swak oppervlakke soos lang gras en molshope wat kolwers geforseer het om meer lughoue te speel, aangesien die bal nie baie ver gerol nie. Daar was ook redelik baie ekstras as gevolg van die onakkuraatheid van die boulders en die paaltjewagters wat nog nie dié posisie baie goed bestudeer het nie. Na die stigting van die Westelike Provinsie Krieketklub (WPKK) het wedstryde op 'n meer gereelde grondslag plaasgevind.¹⁰

Die volgende aanhaling uit die *Cape Argus* van 1864 dui daarop dat laasgenoemde klub reeds in 1864 gestig is en kan daarom as die oudste krieketklub in Suid-Afrika beskou word.

"A Cricket match will take place at Wynberg tomorrow between two elevens of the recently formed 'Western Province Cricket Club'. One eleven will be composed of residents of Cape Town and Wynberg and the other of those

---

⁹ M. W. Lukin, *The history of South African cricket*, 1915, pp. 363, 135.

¹⁰ M. W. Lukin, *The history of South African cricket*, 1915, pp. 135, 137, 361, 363.

of Claremont, Rondebosch and the Diocesan College.
Wickets will be pitched at 10 a.m."¹¹

Na die stigting van die WPKK het die wedstryde vanaf die Rondebosch-veld na die Higgsveld verskuif, wat later as die Southey's veld, Wynberg, bekend gestaan het. Voor die opening van die Nuweland-terrein in 1888 was dit die hoofkwartier van krieket in die Kaap. Belangrike wedstryde is almal op die Wynbergterrein gespeel en dit het altyd groot skares gelok. Dit is as 'n groot sosiale geleentheid beskou en daar is volgens die nuutste modes aangetrek. Tydens die wedstryde het 'n militêre orkes gratis opgetree en dit was baie algemeen vir die Goewerneur, Admiraal, Generaal en ander vername gaste om die geleentheid by te woon.

In 1868 is daar 'n wedstryd tussen die Atmore XVII Colts and die Ds Phillipson XI gereël. Nadat hulle 'n paar paaltjies verloor het, het die Colts 'n man ingestuur wat alreeds gekolf het.¹² Die verslag van die wedstryd in een van die plaaslike koerante lees soos volg :

"Such vernoeking is as foreign to the spirit of cricket as it is to the habits of a gentleman, and we were not surprised to hear several of the Phillipson XI declare they would never play a similar match again."¹³

Vir baie jare het spelers vir verskillende klubs gespeel en dit blyk uit die statistiek dat spelers van die WPKK op talle geleenthede ook vir die Claremont-krieketklub gespeel het. Die Britse toer van Major Warton in 1888/89 het 'n nuwe dimensie aan krieket in die Kaap gegee en die standaard van die spel het vinnig verbeter. Dit was na afloop van hierdie toer dat Sir Donald Currie die Curriebeker vir provinsiale kompetisies in Suid-Afrika geskenk het.¹⁴ In 1893/94 is die

---

¹¹ *The Cape Argus*, 11 October 1864, p. 2.

¹² M. W. Lukin, *The history of South African cricket*, 1915, pp. 137-138.

¹³ M. W. Lukin, *The history of South African cricket*, 1915, p.138.

¹⁴ M. W. Lukin, *The history of South African cricket*, 1915, pp. 142, 196.

klubkampioenskappe aan die Kaap ingestel en in 1894 is die Curriebeker vir die eerste keer op Nuweland op die spel geplaas.¹⁵

---

¹⁵ M. W. Lukin, *The history of South African cricket*, 1915, pp. 146, 370.

HOOFSTUK EEN

DOEL EN PROBLEEMSTELLING, AFBAKENING VAN DIE STUDIETERREIN, METODE VAN ONDERSOEK EN EVALUERINGS VAN DIE BRONNE EN INLIGTING.

1.1 DOEL EN PROBLEEMSTELLING

Daar word jaarliks toenemend aan 'n groter verskeidenheid sportsoorte deelgeneem. Meer geld word vir sport beskikbaar gestel met die gevolg dat kompetisies groter word en meer toere onderneem word. Hierdie groei veroorsaak dat daar meer sportpublikasies verskyn en dat die leemte in sportdokumentasie en navorsing verder vergroot, terwyl daar 'n knellende behoefte onder sportliggame bestaan om hul onderlinge geskiedenis gedokumenteer te kry.

Sportgeskiedenis as wetenskaplike vakdissipline in Suid-Afrika word baie afgeskeep. Daarbenewens is sportinligting tot op hede onsistematies en onwetenskaplik bewaar, terwyl sommige sportinstellings selfs geen rekord van hul sportinligting hou nie. Daar word gevind dat sekere sportinstellings redelik afsydig en onverskillig teenoor die bewaring van sporthistoriese inligting staan. Een voorwaarde vir wetenskaplike sportgeskiedskrywing is dat historiese inligting op so 'n wyse bewaar moet word dat dit later maklik ontsluit kan word. Die bewaring van waardevolle sporthistoriese inligting neem egter af soos daar van die vlak van provinsiale liggame na klubs beweeg word. Hierdie grootskaalse nalatigheid het daartoe gelei dat baie sporthistoriese inligting al verlore gegaan het. Die taak van diegene wat gevolglik relevante sportgeskiedenis wil navors, word dus ontmoedig deur die onbekikbaarheid van historiese inligting.¹⁶

---

¹⁶ RGN-sportondersoek, Sportgeskiedskrywing en -dokumentasie, 1982, pp. 324-325, 329, 384-385.

Hierdie agterstand is gedeeltelik te wyte aan 'n gebrek aan opgeleide en ervare sportgeskiedskrywers en die feit dat die meeste departemente van Menslike Bewegingskunde aan ons universiteite 'n lae prioriteit aan dié vak heg.¹⁷

Stellenbosch beskik oor 'n roemryke sportverlede. Na byna 135 jaar van krieket op Stellenbosch is daar nog baie min dokumentering oor hierdie sportsoort gedoen. Sport het al lank gelede sinoniem met die studentekultuur geraak, maar dit was nog altyd onbekend watter rol krieket op Stellenbosch in hierdie verband gespeel het. Terwyl die geskiedenis van rugby,¹⁸ atletiek,¹⁹ boks²⁰ en hokkie²¹ al deeglik nagevors is, wag krieket, die oudste sportsoort, se geskiedenis nog om ontgin te word.

Omdat sport so 'n groot rol in die studentekultuur speel, is daar 'n groeiende behoefte om die onderlinge sportsoorte se geskiedenis sistematies en wetenskaplik te dokumenteer, sodat dit vir die nageslag bewaar kan bly. Hierdie studie is gevolglik beskrywend van aard en nie op 'n sosiaal-historiese inslag gebaseer nie.

Al die individue wat die stigting van die vroeë geskiedenis van die krieketklub meegemaak het, is reeds oorlede. Dit was dus noodsaaklik dat so 'n studie gedoen moes word voordat verdere waardevolle inligting heeltemal verlore sou gaan. In 1931 het dr. B.B. Keet 'n artikel oor die geskiedenis van die krieketklub geskryf wat op 24 Junie 1931 in *Die Burger* verskyn het. In daardie stadium word daar reeds na die probleme wat met die beskikbaarheid van klubrekords ondervind word, verwys.

---

¹⁷ RGN-sportondersoek, Sportgeskiedskrywing en -dokumentasie, 1982, p. 385.

¹⁸ D. H. Craven & P. Jordaan, *Met die Maties op die rugbyveld*, 1955; D. H. Craven, *Die groot rugbygesin van die Maties*, 1980.

¹⁹ F.J.G. van der Merwe, *Honderd jaar Matie-atletiek*, 1984.

²⁰ J.J. Martheze, Universiteit van Stellenbosch Amateursboksclub, Ongepubliseerde dokument, 1988.

²¹ S.L. Calder, *Die geskiedenis van manshokkie op Stellenbosch*, 1990.

Dr. Keet het oor 'n baie lang tydperk vir die klub gespeel en was dus vir baie jare nou betrokke by die klub. Die feit dat dit vir hom 'n moeilike taak was, is 'n duidelike aanduiding dat dit vir latere navorsers nog moeiliker sou wees.

Ten spyte van die afwesigheid van voorsittersverslae gedurende die aanvangsjare, was daar steeds genoeg inligting in studentepublikasies teenwoordig en was latere jaarverslae baie volledig.

1.2 AFBAKENING VAN DIE STUDIETERREIN

Hierdie studie dek die jare 1864/1865 tot 2000 waarin die geskiedenis van die Stellenbosse krieketklub tematologies en chronologies aangebied word. Aangesien die Universiteit van Stellenbosch aanvanklik deel van die Westelike Provinsie Krieket-unie was, word daar ook kortliks vir agtergrond na dié unie se geskiedenis verwys.

Krieket op Stellenbosch maak die kern van die studie uit. Die onderafdelings is sodanig verdeel om die ontstaan en ontwikkeling sinvol te weerspieël. Die volwaardige groei van Matie-krieket word onderverdeel in die ontwikkeling tydens die 1800's, krieket voor die Eerste Wêreldoorlog (1900–1913), krieket tussen en tydens die Wêreldoorloë (1914–1945), krieket na die Tweede Wêreldoorlog (1945–2000) en dit word opgevolg deur 'n afdeling oor die betrokke speelterreine. Hierdie afdeling dek die belangrikste gebeurtenisse in die verloop van die klub se geskiedenis. Daar is ook aandag geskenk aan toernooie, die "Stellenbosch College Athletic Club", afrigting, intervarsity en persone wat oor die jare 'n groot bydrae tot die klub gelever het.

Aan die einde van die studie volg 'n samevatting. Pensketse van Matie-Springbokke, name van spelers in verteenwoordigende spanne, name van Suid-Afrikaanse universiteite-verteenwoordigers, spelers wat ere-kleure ontvang het

en spelers wat die Maties se eerstespan verteenwoordig het, word in bylaes gegee om die studie vir naslaandoeleindes geskik te maak.

1.3 METODE VAN ONDERSOEK

Die erkende histories-wetenskaplike metode van navorsing, soos toegepas in Menslike Bewegingskunde, is gevolg. Dit behels die versameling van inligting uit veral primêre bronne, waarna die toepassing van eksterne en interne kritiek op die ingesamelde data vir objektiewe rekonstruksie van die feite volg. Deur die toepassing van eksterne kritiek word die betroubaarheid, soos onder andere die oorsprong, datum en outeur van die bron bepaal. Sodra die bron ekstern getoets is, word nog 'n analise gedoen in die vorm van interne kritiek. Hierdeur word elke bewering se akkuraatheid en betroubaarheid beproef. Die outeur se akkuraatheid en objektiwiteit word ook bevraagteken. Die betroubaarheid en geldigheid van die bronne is van groot belang, aangesien die ideaal is om so na moontlik aan die waarheid te kom.²²

Onder die primêre bronne tel die notules van die krieketklub op Stellenbosch, voorsitters- en bestuursverslae, Universiteitspublikasies, onderhoude met ooggetuies, plakboeke en foto's. Dit is verder met die notules van die senaat en die Sportkomitee van die Universiteit van Stellenbosch aangevul. Jaarverslae van die klub het ook waardevolle inligting opgelewer. Die notules van die Munisipaliteit van Stellenbosch, asook foto's en kaarte is in die Kaapse Argiefbewaarplek geraadpleeg.

Verskeie persoonlike onderhoude is gevoer met oud-spelers of persone wat deel van die geskiedenis uitgemaak het. Ongelukkig is al die persone wat by die stigting van die krieketklub betrokke was, reeds oorlede. Die onderhoude wat gevoer is, het 'n bydrae gelewer om addisionele inligting te bekom en om reeds

---

²² J.R. Thomas & J.K. Nelson, *Introduction to research in health, physical education, recreation and dance*, 1985, pp. 161-166.

versamelde feite te bevestig of te toets. Alle inligting wat versamel is, is krities tot 'n sintese gevoer, sodat die mees betroubare rekonstruksie van feite weergegee kon word.

Die literatuurstudie het verskeie bronne gedek wat oor die geskiedenis van Suid-Afrikaanse sport, en spesifiek krieket, handel. In die *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*²³ verskyn daar in die hoofstuk getitel "Sport" waardevolle inligting rakende die aanvangsjare van die klub. Dit is teleurstellend dat die gedenkuitgawe, *Stellenbosch 1679-1929*,²⁴ wat deur die Stellenbosch Munisipaliteit uitgegee is, niks oor krieket en sport oor die algemeen bevat nie. Navorsing in Kaapse koerante is ook met behulp van mikrofilms in die Suid-Afrikaanse biblioteek in Kaapstad, asook die J.S. Gericke-biblioteek van die Universiteit van Stellenbosch, gedoen. Wat die koerante betref, is op *The Cape Argus* (die oudste deurlopende koerant), *The Cape Times*, *Die Burger*, *Die Matie* en *Die Eikestadnuus* gekonsentreer.

Verskeie studentepublikasies wat in die Africana-kamer van die J.S. Gericke-biblioteek gehuisves word, is geraadpleeg. In 1884 het die *Stellenbosch College Ramkie* sy verskyning gemaak totdat dit in Junie 1885 deur die *Stellenbosch College Times* opgevolg is. Die *Stellenbosch College Times* is soos die *Ramkie* in handgeskrewe vorm uitgegee totdat dit in Maart 1886 vir die eerste keer in druk verskyn het. Die *Stellenbosch College Times* is in 1887 gestaak en het die *Victorian* sedert 1888 sy plek volgestaan. In Oktober 1893 het die eerste *Stellenbosch Students' Annual* sy verskyning gemaak, terwyl die *Stellenbosch Students' Quarterly* in Junie 1898 die lig gesien het. In April 1918 is dit na die *Stellenbosse Universiteitsblad* herdoop. Hierbenewens is die *Stellenbosse Student*, die *Oud-student*, die *Calenders* van die Kollege en die *Jaarboeke* van die Universiteit ook van waarde.

---

²³ N.J. Brümmer & J.J. Smith, *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*, 1918.

²⁴ Stadsraad van Stellenbosch, *Stellenbosch, 1679-1929*, 1929.

Voorkeur is aan bogenoemde primêre bronne verleen, aangesien navorsing van dié aard so betroubaar en geldig is soos die gehalte van die inligting. Inligting uit sekondêre bronne is slegs aanvaar en gebruik indien dit die toets van betroubaarheid geslaag het.

1.4 EVALUERING VAN BRONNE EN INLIGTING

Die doel is om dit wat gebeur het so betroubaar en objektief moontlik te rekonstrueer. Inligting was soms onvolledig, wat die taak bemoeilik het. Tekortkominge onder die primêre bronne was die voorsittersverslae van die Matie-krieketklub wat onvolledig was en sekere handgeskrewe notules, wat soms onleesbaar was. Daar was geen notules en jaarverslae tot en met 1953 nie en dit het heel moontlik weens nalatigheid verlore gegaan. Daar bestaan dus geen amptelike rekord oor die stigting van die krieketklub nie.

Na raadpleging van die betrokke notules is daar gevind dat in die universiteitspublikasies, byvoorbeeld *Die Matie*, inligting soms onvolledig weergegee is. Eers na kontrolering met primêre bronne, die notules en jaarverslae in hierdie geval, is die feite in die universiteitspublikasies, sowel as koerantberigte, as korrek aanvaar. Inligting in koerantverslae aangaande uitslae en die spel van name is soms verkeerdelik verstrek. Foto's van die Matie krieketklub, asook kalenders, jaarboeke en studenterekords het by die spelling van name as belangrike bronne gedien.

Onderhoude het gehelp met die kontrolering van geskrewe sekondêre bronne, asook om agtergrondskennis op te bou en soms om inligting te bekom wat nie in die geskrewe bronne verstrek is nie.

HOOFSTUK TWEE

KRIEKET OP STELLENBOSCH

Voordat daar na die ontwikkeling van krieket op Stellenbosch gekyk kan word, is dit nodig om die agtergrond van die dorp en sy opvoedkundige instellings kortliks te skets.

2.1 VAN KERKSKOOL TOT DIE UNIVERSITEIT VAN STELLENBOSCH

Op 8 November 1679 het Simon van der Stel op die beboste vallei met sy rivier afgekom en dit Stellenbosch gedoop. Hy vernoem dus die dorp na homself en die wilde bos. In die eerste jaar na die ontdekking het verskeie boere hulle in en om Stellenbosch gevestig²⁵ en in 1683 is die eerste skooltjie opgerig.²⁶ Hierna het vele skole, van kerkskole tot publieke skole, ontwikkel. Op 1 November 1859 het die inwyding van die Teologiese Kweekskool plaasgevind.²⁷ Die Kweekskool het aanleiding gegee tot die meeste opvoedkundige instansies in Stellenbosch en van die begin af was die teologiese studente betrokke in die gemeente lewe.²⁸

Die eerste vergadering van direkteure is in Desember 1863 gehou en dit het tot die stigting van die "Stellenbosch Gimnasium and Public School" op 1 Maart 1866 gelei. Dit het meegebring dat baie skoliere en studente na Stellenbosch gekom het en sodoende 'n nuwe atmosfeer van "maskerades, krieket en kattedwaad" geskep het.²⁹ Volgens professor Gardener het hulle in die vroeë jare in die kuns van balgooi gewedwyer. Hulle het as studente in Drosdystraat, voor die kerk, gestaan en dan probeer om 'n krieketbal te gooi dat dit met die eerste bons teen die voordeur van die Kweekskool slaan.³⁰

---

²⁵ F. Smuts, C. K. Johnman & W. D. Malherbe, *Stellenbosch, ons oudste dorp*, 1974, p.5.

²⁶ H. B. Thom, *Stellenbosch 1866 - 1966*, 1966, p.14.

²⁷ A. M. Hugo & J. van der Bijl, *Die kerk van Stellenbosch 1686 - 1963*, 1963, p.155.

²⁸ F. C. Fensham, *Drie eeue van genade*, 1986, pp.78,42.

²⁹ A. M. Hugo & J. van der Bijl, *Die kerk van Stellenbosch 1686 - 1963*, 1963, pp. 155 –156.

³⁰ H. B. Thom, *Stellenbosch 1866 -1966*, 1966, p. 282.

Die Stellenbosch Gimnasium het weer gegroei tot die “Arts Department”³¹ wat in 1874 die Stellenbosch Kollege geword het. Op 7 Julie 1887 is dit tot die Victoria Kollege herdoop en op 2-3 April 1918 is die Universiteit van Stellenbosch amptelik geopen.³²

2.2 DIE ONTWIKKELING VAN DIE STELLENBOSCH-KRIEKETKLUB

In die tyd van die VOC was die beoefening van sport in ons land redelik onbekend. Georganiseerde sport sedert die negentiende eeu is hoofsaaklik ‘n erfenis van die Britse bewind.

Petrus Borchers vertel in sy *memoir* hoe hulle as skoolkinders in die laat 1700’s en die vroeë 1800’s op Stellenbosch na die Braak gegaan het waar “kite” en balspele gespeel is.³³ Teen 1860 het daar in Stellenbosch groot sportbedrywighede begin plaasvind, en meestal op die Braak. In die begin was krieket by verre die gewildste sportsoort³⁴ en die Kweekskool het ‘n baie groot aandeel hierin gehad. In die vroeë jare kan die name van die Alheits, Albertyns, Hofmeyrs, De Villiers’e en vele ander genoem word. In hierdie tye het die Stellenboschspan teen spanne soos Kaapstad Krieketklub, Westelike Provinsie Krieketklub, “Diocesan College” (Biskoppe), Somerset-Wes en die “South African College” (SACS) gespeel. Krieket was, voor rugby, die spel vir die jonger manne en spanne het dikwels op ander dorpe gaan kragte meet.³⁵

Dit was ook duidelik dat die sportlui van vroeër jare bereid was om te ontbeer ten einde hul sport te beoefen. Wedstryde is op gras of enige redelik gelyk oppervlak gespeel. Die kaptein moes gereeld voor wedstryde een sjieling van

---

³¹ F. C. Fensham, *Drie eeue van genade*, 1986, p.42.

³² H. B. Thom, *Stellenbosch 1866 - 1966*, 1966, pp.18, 34 – 35.

³³ P. B. Borchers, *An auto-biographical memoir*, 1861, p. 21.

³⁴ H. Meiring & T. van Huyssteen, *Stellenbosch te voet*, 1979, p.87.

³⁵ A. Heynike, *Herinneringe uit Stellenbosch*, 1940, p. 55.

elke speler vra om 'n bal te kon koop wat die opposisie twee keer moes uitboul.³⁶ Die geld is ook gebruik om toebroodjies en gemmerbier vir die besoekers aan te skaf. Spelers het gewoonlik op Vrydagmiddae bymekaargekom om die veld voor te berei.³⁷ 'n Ander baie interessante verskynsel was dat indien altwee spanne nie twee keer uitgeboul was nie, 'n wedstryd op grond van die eerste- beurt telling gewen kon word. Gedurende die 1894/95-seisoen het Stellenbosch 'n wedstryd teen die Kaapstad Krieketklub gespeel. Die besoekers het eerste gekolf en 'n telling van 85 gekry waarna Stellenbosch 72 lopies aangeteken het. In hul tweede beurt het die Kaapstad Krieketklub 142 lopies aangeteken en Stellenbosch 63 lopies vir die verlies van twee paaltjies. Die besoekers het die wedstryd op die eerste beurt met 13 lopies gewen.³⁸

Volgens SACS was dié groot wedstryd van die jaar die een wat op Stellenbosch gespeel is. Hulle het met drie spanne na Stellenbosch gekom en die dag se krieket is met 'n waatlemoenfees afgesluit wat dikwels die grootste trekpleister was.³⁹ In *The Cape Times* van 1879 lees ons hoe SACS met ongeveer 100 manne op die trein na Stellenbosch gekom het. Eers was dit die sosiale spanne, naamlik die "Elevens" van SACS teen die "Pale faces lacking muscular Christianity" van Stellenbosch, wat aan die beurt gekom het, waarna die volgende drie spanne mekaar aangedurf het. Die eerste twee spanne van Stellenbosch het die kragmeting maklik met onderskeidelik 133 en 53 lopies gewen. Ernest (Baba) Schroeder en Jan Hofmeyr het al 20 paaltjies in die wedstryd vir slegs 34 lopies geneem. Eersgenoemde was vir 11 paaltjies vir 11 lopies verantwoordelik.⁴⁰

Die bekendste speler van hierdie tyd was Nico Theunissen van die Teologiese

---

³⁶ W. Ritchie, *History of SACS*, 1918, pp. 684-685.

³⁷ N.J. Brümmer & J.J. Smith, *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*, 1918, p. 166.

³⁸ *Stellenbosch Students' Annual*, 1895, pp. 44-45.

³⁹ W. Ritchie, *History of SACS*, 1918, pp. 684-685.

⁴⁰ *The Cape Times*, 20 February 1879, p. 3.

Kweekskool. Hy het Suid-Afrika verteenwoordig en is as een van die vinnigste boulders in die land beskou. Kolwers wat in daardie tyd uitblink het, was die broers Van Reenen en daar word vertel hoe Roelie van Reenen dikwels die bal oor die dennebome van die Vlakteveld geslaan het. Nie een van die spanne wat Stellenbosch besoek het kon ooit daarin slaag om hom dit na te doen nie.⁴¹

2.2.1 Krieket in die 1800's

Volgens alle aanduidings was krieket die eerste spel wat in 'n georganiseerde vorm onder die studente en skoliere ontstaan het. Die stigtingsdatum van die Stellenbosch Krieketklub word as 1866 aangegee.⁴² Dit is dalk algemeen so aanvaar omdat die Stellenbosch Kollege in hierdie jaar tot stand gekom het. Die aanwesigheid van studente dateer egter terug tot 1859.

Die onderhawige navorsing het 'n vroeër verwysing as 1866 na krieket op Stellenbosch gevind. Dit blyk uit die notules van die Stellenbosse Stadsraad dat die "Stellenbosch Cricket Club" alreeds so vroeg as Februarie 1865 bestaan het.⁴³ Aangesien die destydse akademiese jaar oor die somermaande verloop het, kon dit gebeur het dat hierdie krieketklub met aanvang van die somerseisoen, met ander woorde in 1864, totstand gekom het, indien nie nog vroeër nie. Die *Standard And Mail* van 12 November 1872 bevestig egter 1865 as die datum deur na die agste jaarvergadering te verwys.⁴⁴

Die Gedenkboek van het Victoria-Kollege verwys na "in 't jaar 1866 herleefde kriket weer te Stellenbosch".⁴⁵

---

⁴¹ *Die Burger*, 24 Junie 1931, p. 9.

⁴² F. du Plessis, *Die Stellenbosse krieketklub 1865-1965*, 1965, p. 1.

⁴³ KAB 3/STB 1/1/1/3, Minutes of the meeting of commissioners, 21 Febr. 1865, p. 168.

⁴⁴ *The Standard and Mail*, 12 November, 1872, p. 2.

⁴⁵ N.J. Brümmer & J.J. Smith, *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*, 1918, p. 166.

Twee aspekte van hierdie aanhaling is van belang. Eerstens bevestig die woord “herleefde” die teorie dat krieket op Stellenbosch vóór 1866 georganiseerd gespeel is. Tweedens blyk hierdie woorde oor die stigting van die krieketklub verantwoordelik te wees vir die algemene opvatting dat die Stellenbosch Krieketklub in 1866 vir die eerste keer gestig is. ‘n Feit wat hierdie datum verder ondersteun is dat die Stellenbosch College en die Public School in hierdie jaar tot stand gekom het. Alhoewel dit alombekend is dat die Teologiese studente, skoliere en dorpslui die klubs gevul het, is die algemene opvatting dat die studente, omdat krieket meestal deur hulle gespeel is, die inisiatief sou neem om dergelike klubs te stig. Desnieteenstaande is die notule van 21 Februarie 1865 ‘n primêre bron wat getuie is lewer van die bestaan van die Stellenbosch Krieketklub voor 1866.⁴⁶

Krieket is jare voor die stigting van die eerste klubs al gespeel. Omdat die aantal deelnemers redelik min was en die deelname meer sosiaal van aard was, was daar nie ‘n behoefte aan klubs nie. Dit was eers toe meer mense begin speel het en wedstryde op ‘n meer gereelde basis tussen spesifieke spanne begin plaasvind het dat die behoefte aan institusionalisasie ontstaan het. Dit het dan ook vir die mense redelik lank geneem om die rol van ‘n klub te verstaan. Kapteins en sekretarisse het eers al die reëlings self getref, voordat komitees groter geword het en spesifieke funksies aan die komitee lede toegeken is.

Teen 1870 was krieket reeds druk op Stellenbosch gespeel⁴⁷ en het daar vyf klubs bestaan, naamlik die Seniors, Middels, Teologiese studente, Eikenhof en “nog een”.⁴⁸ Laasgenoemde was moontlik die “Union Cricket Club” waarna in die *Reports of the Stellenbosch College Athletic Club* verwys word.⁴⁹ Dit het mededingende kompetisie moontlik gemaak. Wedstryde is ook teen omliggende

---

⁴⁶ KAB 3/STB 1/1/1/3, Minutes of the meeting of commissioners, 21 Februarie 1865, p. 168.

⁴⁷ H. B. Thom, *Stellenbosch 1866 - 1966*, 1966, p. 281.

⁴⁸ N. J. Brümmer & J. J. Smith, *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*, 1918, p. 166.

⁴⁹ Stellenbosch College Athletic Club, Minutes of the, 9 September, 1884, p. 4.

dorpe gespeel en dan het die span gewoonlik uit 'n kombinasie van al die plaaslike klubs bestaan.

In die 1800's kan die sewentigerjare as die klassieke tydperk van Stellenbosch se vroeë krieket beskou word. Die groot uitblinkers uit daardie era was Lammi Neethling en Ernest (Baba) Schroeder. Oud-spelers wat in hierdie vroeë jare gespeel het, verseker dat Neethling die vinnigste bouler was wat Suid-Afrika nog opgelewer het. Tydens die kompetisie om te bepaal wie die krieketbal die verste kon gooi, het hy die bal verder as al die ander geboul. Neethling het met swaar klippe geoefen om sy krag en boulspoed te verbeter. In teenstelling met Neethling was Schroeder 'n draaibalbouler en tesame het die twee 'n gedugte kombinasie gevorm.⁵⁰

Dit het dikwels gebeur dat dié twee al boulers was wat in die teenstanders se twee beurte aangewend is. In 'n wedstryd teen die Mowbray en Rondebosch krieketklub in 1877 het Schroeder in die twee beurte 'n totaal van 102 balle geboul en 11 paaltjies vir 18 lopies geneem, terwyl Neethling 100 balle geboul het en nege paaltjies vir slegs sewe lopies geneem het.⁵¹ In die wedstryd teen Diocesan College het Neethling 10 paaltjies vir vier lopies van 89 balle terwyl Schroeder 90 balle geboul het en nege paaltjies vir 27 lopies geneem het.⁵² In die opvolg-wedstryd teen die span in Wynberg het Stellenbosch die wedstryd met 46 lopies gewen en Schroeder en Neethling het saam 19 paaltjies geoes.⁵³ In Desember daardie jaar moes Stellenbosch teen die sterk span van die Westelike Provinsie Krieketklub speel en het baie mense na Stellenbosch gekom om die beste van die Westelike Provinsie in aksie te sien. Die besoekers het egter die wedstryd verloor en was binne 50 minute vir slegs 27 lopies uitgeboul.

---

⁵⁰ *Die Burger*, 24 Junie 1931, p. 9.

⁵¹ *The Cape Times*, 8 February 1877, p. 3.

⁵² *The Cape Times*, 5 December 1877, p. 3.

⁵³ *The Cape Times*, 13 December 1877, p. 3.

Schroeder en Neethling was hiervoor verantwoordelik en die twee het weer saam 19 paaltjies geneem.⁵⁴

Dit was 'n groot verlies vir die klub toe Neethling in 1878 Stellenbosch verlaat het en die sukses van die span het toe op die skouers van Schroeder gerus. In Februarie 1878 het Stellenbosch weer teen die Westelike Provinsie Krieketklub in 'n baie opwindende en in sekere opsigte merkwaardige wedstryd te staan gekom. Stellenbosch het ses manne verloor wat been-voor-paaltjie betrap is en die Westelike Provinsie Krieketklub moes slegs 55 lopies in hul tweede beurt aanteken om die wedstryd te wen. Met hul telling op 37 lopies en slegs een paaltjie plat, was daar nog nege manne oor om 18 lopies aan te teken.

Die Westelike Provinsie Krieketklub se sesde paaltjie het geval met hul telling op 51 en die orige vier manne moes vier lopies aanteken om die wedstryd te wen. Schroeder het vier paaltjies met nege balle geneem en Stellenbosch het die wedstryd gewen.⁵⁵

In die *Gedenkboek van het Victoria-Kollege* vertel een van die oud-studente hoe hulle as 12- en 14-jarige seuns direk na afloop van die skool na die Braak gehaas het om krieket te gaan kyk. Daar was nie eers tyd om huis toe te gaan om te gaan eet nie, want volgens hom was elke bal geboul, elke hou gespeel en elke kordaatstuk of fout in die veld met volgehoue aandag dopgehou. Die gewildheid blyk soos volg:

“Neen, de weg naar 't sportsveld is Pleinstraat af, en het geschreeuw op die Braak dient ook ons al tot gids. De schare, voor wie daar natuurlijk vrije toegang is, omzoomt het geheele plein. En eerst is cricket aan de beurt. Dat was, voor voetbal de kroon dit spel van 't hoofd had geraakt.”⁵⁶

---

⁵⁴ *The Cape Times*, 19 December 1877, p. 3.

⁵⁵ *The Cape Times*, 28 February 1879, p. 3.

⁵⁶ N. J. Brümmer & J. J. Smith, *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*, 1918, p. 106.

Dié oud-student vertel van die dae toe die beroemde paaltjiewagter Andries Albertyn vir die snelballe van Lammi Neethling gestaan het en nie een loslopie laat verbygaan het nie. Hoogtepunte vir hom was die wedstryde teen die Westelike Provinsie Krieketklub en hoe Stellenbosch die enigste klub was wat die eer gehad het om teen hulle op Nuweland te speel, asook die vangskoot van Dolf van Coller waarmee hy vir Johny van Reenen in een van die wedstryde uitgevang het.⁵⁷

Volgens die oud-kaptein was die span van die tyd met spelers soos J.K. Albertyn (beste puntveldwerker), Hendrik Neethling (kon die bal oor die 100 tree ver gooi), P.R. Pietersen en Ernest Schroeder (draaibalboulers), L. Hugo, J.N. Vlok, Philip Cloete, Dirk van Velden (kolwer), W.A. Alheit, A. Albertyn (beroemde paaltjiewagter), Hennie Scholtz, Jan Hofmeyr, Roelie van Reenen (kolwer), Jack van Reenen, Rudolph B. Howe (kolwer), Nico Hofmeyr, August Faure, Jaq Wege, J.H. Neethling, L. en P. van Coller, Dan Wessels, Willie Wessels, Lammi Neethling, Jan Wium (kolwer) en die beroemde kolwer, Frank Porter (met sy mank been) op hul beste. Jare daarna het die spelers nog gepraat oor die manier waarop Lammi Neethling geboul het. Hy het die span heelwat aan gebreekte paaltjies gekos, want die paaltjies kon nie die geweldige skok deurstaan nie. So het hulle ook later jare van Nico Theunissen gepraat. Kompetisie was fel en dit het dikwels gebeur dat daar vier spanne op een dag op die verskillende terreine gespeel het.⁵⁸

In 1877 het daar in die *Cape Argus* 'n verslag oor 'n wedstryd tussen Seepunt en die Stellenbosch Krieketklub verskyn. Die verslag lui onder andere soos volg:

“On the Stellenbosch men going in a dispute arose to the right of a back-stop to wear pads. After a great deal of talk and reference to the authorities, it was found that there was

---

⁵⁷ N. J. Brümmer & J. J. Smith, *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*, 1918, pp. 104-106.

⁵⁸ N. J. Brümmer & J. J. Smith, *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*, 1918, pp. 165-167.

no rule against it. The Sea Point men had a wicket-keeper and two back-stops on, but the one in armour did all the work with his legs. We may next expect to see point stuffed with feather-pillows, as I believe there is no rule against it.”⁵⁹

Stellenbosch was dus waarskynlik die eerste krieketklub in die Westelike Provinsie en desnoods in ons land wat die speler agter die paaltjiewagter van beenskutte voorsien het. In 1877 is daar in die *Cape Argus* na die wedstryd tussen Stellenbosch en SACS verwys en word genoem hulle dat Stellenbosch reeds vir die vorige drie jaar onoorwonne was.⁶⁰

Na aanleiding van die volgende insident wil dit voorkom asof die plaaslike stadsraad nie ten gunste van die spel van krieket was nie. In November 1882 het die Stellenbosch Krieketklub 'n versoek aan die munisipaliteit gerig om in Paarl te gaan speel, maar dit is ontmoedig.

“In reply to a request from the Stellenbosch Cricket Club to play a match at Paarl, the secretary was instructed to inform the club that the commissioners will not forbid their going to the Paarl for this purpose, but that the feelings of this board, as is known to the club, are against anything of the kind at present, and that the club must themselves judge whether their proposed action will in the interests of the public be advisable.”⁶¹

Voor 1884 het die verskillende sportklubs onafhanklik van mekaar bestaan. Daar was geen skakeling tussen die onderlinge sportsoorte nie en omdat sport meestal op die beperkte ruimte van die Braak beoefen is, het botsings voorgekom.⁶² In 'n poging om beter beheer uit te oefen, is daar op 2 September 1884 'n algemene vergadering vir die studente van die Stellenbosch College en

---

⁵⁹ *The Cape Argus*, 8 February 1877, p. 3.

⁶⁰ *The Cape Argus*, 31 March, 1877, p. 2.

⁶¹ KAB 3/STB 1/1/1/5, Minutes of the meeting of commissioners, 10 November 1882, p. 48.

⁶² H. B. Thom, *Stellenbosch 1866 -1966*, 1966, p. 406.

skoliere van die "Public School" gehou om die bestaansmoontlikheid en uitvoerbaarheid van die stigting van 'n Kollege-sportklub te ondersoek. Gevolglik is 'n besluit geneem om 'n komitee aan te wys om die reëls vir so 'n stap tydens die volgende vergadering op Donderdag, 9 September 1884, neer te lê.

Dié komitee het uit die volgende lede bestaan: C. Murray, G. Faustmann, C. Snijman, J. Bohm, A. Grobbelaar, E. Badenhorst, W. Pistorius en C. Hofmeyr.⁶³ Tydens die algemene vergadering op 9 September is die volgende bestuurslede tot die nuutgestigte "Stellenbosch College Athletic Club" (SCAC) verkies:

Ere-president	:	H.E.R. Bright
President	:	C. Murray
Vise-president	:	A.L. Grobbelaar
Sekretaris	:	C. Hofmeyr
Komitee lede	:	C. Snijman, A. Theunissen ⁶⁴

"Athletic Club" verwys in hierdie geval nie na 'n atletiekklub nie, maar wel na 'n algemene sportklub. Die suksesvolle begin van SCAC is grootliks aan professor C. Murray te danke. Die doel van die klub was om 'n gesonde belangstelling in oefening en sport onder die studente te kweek, sport te beheer, asook die verskaffing van geriewe vir die beoefening van verskillende sportsoorte.⁶⁵

Voor die stigting van die klub het sportsoorte op hul eie gefunksioneer, maar daarna het hulle as takke van die SCAC gekombineer. Elke sportkode was onder sy eie naam by die klub geaffilieer en moes sy eie sake hanteer. In die geval van krieket was dit die "Stellenbosch College Athletic Club : Cricket section". Daar was 'n intreefooi van 2s. 6d. vir elke kode en elke lid van die onderskeie kodes moes jaarliks aan sy kode ledegeld betaal.⁶⁶

---

⁶³ *Reports of the Stellenbosch College Athletic Club*, 10 September, 1884, pp. 1-3.

⁶⁴ *Reports of the Stellenbosch College and Public school for session 1885-1886*, pp. 17-18, 40.

⁶⁵ *Reports of the Stellenbosch College and Public school for session 1884-1885*, p. 40.

⁶⁶ *Stellenbosch Students' Annual*, 1892/1893, p. 30.

Op 9 September 1884 is die sekretaris deur die komitee versoek om aan die ander klubs te skryf en hulle uit te nooi om by die SCAC aan te sluit.⁶⁷ In daardie stadium het dit veral betrekking gehad op die vyf krieketspanne en die aantal voetbalklubs.⁶⁸ As gevolg van die naamverandering wat die 'Stellenbosch College' in 1887 ondergaan het, het die klub sedert 1888 as die 'Victoria College Athletic Club' bekend gestaan.⁶⁹

Voor 1885 het Stellenbosch vir geen klub in die Westelike Provinsie teruggestaan nie, maar sedert die amalgamasie van die verskillende sportklubs onder die naam van die 'Stellenbosch College Athletic Club' (wat die voorloper van die huidige sportburo was), het die liefde en entoesiasme vir die sport en die kwaliteit van spel begin afneem.⁷⁰ Die rede was blykbaar omdat die koepelliggaam nie werklik na die belange van al die klubs kon omsien nie. In 1886 het krieket saam met rugby na die Vlakteveld verskuif.⁷¹ Dit was in hierdie jaar dat Nico Theunissen werklik as bouler begin presteer het. Volgens die berigte het "hij die amb uitstekend verstaan".⁷² In 1888 het hy teen die Engelse span van Majoor Wharton gespeel en was hy, buiten die een toets wat hy vir Suid-Afrika gespeel het, ook gekies vir die ander twee, maar ongelukkig was hy 'n kweekskoolstudent en was sy professore nie "met sulke speletjies" gediend nie.⁷³

In die *College Times* van Februarie 1886 word daar 'n volledige verslag gegee van 'n baie spanningsvolle wedstryd wat teen Claremont op die Vlakteveld gespeel is. Die wedstryd het soos volg verloop: Nadat Claremont in hul eerste beurt vir 71 lopies uitgehaal is, het Stellenbosch hul eerste beurt baie sleg begin. Hulle was vinnig in die moeilikheid met drie paaltjies plat vir ses lopies, maar kon

---

⁶⁷ *Reports of the Stellenbosch College Athletic Club*, 9 September 1884, p. 3.

⁶⁸ *Reports of the Stellenbosch College Athletic Club*, 11 September 1884, p. 3.

⁶⁹ H. B. Thom, *Stellenbosch 1866 - 1966*, 1966, pp.18, 34 – 35.

⁷⁰ N. J. Brümmer & J. J. Smith, *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*, 1918, p. 166.

⁷¹ H. B. Thom, *Stellenbosch 1866 -1966*, 1966, pp. 427-428.

⁷² N. J. Brümmer & J. J. Smith, *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*, 1918, p. 166.

⁷³ N. J. Brümmer & J. J. Smith, *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*, 1918, p. 166.

daarin slaag om 52 lopies aan te teken. Claremont is in hul tweede beurt uitgehaal vir 48 lopies waarna Stellenbosch om 14:15 begin kolf het en 67 lopies in 45 minute moes aanteken om die wedstryd te wen. C. Jones en W. van Coller het puik begin voordat Jones met sy telling op 31 uitgevang is. Met die span se telling op 46 vir die verlies van een paaltjie, het W. Tindall by Van Coller aangesluit, maar nege lopies later was laasgenoemde vir 13 lopies uit. H. Tindall het toe saam met sy broer kom kolf en dit is toe dat die wedstryd interessant begin word het. Toe “tyd” aan die einde van die wedstryd geroep is, was slegs twee paaltjies plat, die telling 63 en Stellenbosch het drie lopies gekort om te wen. W. Tindall het met sy telling op 13 nie uit nie, geëindig.⁷⁴

Krieket op Stellenbosch het sedert 1890 verder agteruit gegaan, maar is weer voor die 1900's in ere herstel. Gedurende 1891 tot 1894 was die belangstelling onder die spelers swak en is die oefeninge baie traag bygewoon. Tydens hierdie tydperk het die sport steeds onder toesig van die 'Stellenbosch College Athletic Club' geressorteer en is daar herhaaldelik na die soek van 'n geskikte terrein om te oefen en speel verwys.⁷⁵

In 1892 het die grondwet van die klub bepaal dat 'n bestuurskomitee voortaan oorhoofs in beheer sou wees. Die komitee het uit verkose lede bestaan tesame met die persone wat op grond van hul posisie in ander komitees, outomaties gekwalifiseer het. Laasgenoemde groep het bestaan uit die president en vise-president van die klub, die voorsitter van die kollege-senaat en die rektor van die skool. Die rektor van die Gimnasium is ingesluit omdat die skool so 'n groot bydrae gelewer het ten opsigte van die ontwikkeling van krieket op Stellenbosch.⁷⁶

---

⁷⁴ *Stellenbosch College Times*, 21(3), 17 February 1886, [p. 3].

⁷⁵ *Reports of the Stellenbosch College and Public School for session 1891-1894*, pp. 37,50,67.

⁷⁶ *Calendar of the Victoria College of Stellenbosch*, 1892/1893, p. 41.

Die krieketklub het uit 30 tot 40 lede bestaan, waarvan slegs die helfte gereelde spelers was. Die wedstryde is meestal op Saterdag gespeel en die groot wedstryd van die jaar was dié teen Westelike Provinsie Krieketklub. Sedert 1886 het die klub swaar op Nico Theunissen gesteun en het hy die naam van Stellenbosch-krieket wyd bekend gestel. Gedurende die 1894/95-seisoen het dit begin beter gaan met die klub en het hulle vier wedstryde gewen teenoor die vorige seisoen waar daar nie een oorwinning behaal is nie.⁷⁷

Die effense oplewing in 1895 was aan J.M. Hofmeyr te danke. Onder sy leiding het hulle daarin geslaag om die bekende Westelike Provinsie Krieketklub op hul eie veld te klop.⁷⁸ Aan die einde van die seisoen is daar 'n gedetailleerde uiteensetting van sommige van die gereelde spelers in die span gegee wat 'n aanduiding was van die manne se liefde en toewyding vir die sport. Volgens dié verslag was J.M. Hofmeyr, A.L. Hofmeyr, A. Rowan, J. Weber en C.D. Murray die groot uitblinkers in die span.⁷⁹

Gedurende die 1895/96-seisoen het die span van Stellenbosch baie waardevolle spelers verloor en is dit duidelik uit die verslae ná 1895 dat die klub 'n sukkelbestaan gevoer het. Die grootste verlies was die vertrek van hul kaptein, Jan Hofmeyr, aan wie baie van die sukses van die klub toegeskryf is. Hy het baie vir Stellenbosse sport oor die algemeen beteken. Hy het byvoorbeeld as kaptein van die eerste rugbyspan dié span vir twee agtereenvolgende seisoene tot oorwinnaars van hul liga gelei. Tennis sou hom ook baie mis, omdat hy saam met G. Rowan die Westelike Provinsie se kampioene was.⁸⁰

Aan die einde van die 1890's is krieket weer in ere herstel en het Stellenbosch gereeld in die Westelike Provinsie se kompetisie gespeel en redelik goed

---

⁷⁷ *Stellenbosch Students' Annual*, 1892/1893, p. 30; 1895, pp. 44-45.

⁷⁸ N. J. Brümmer & J. J. Smith, *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*, 1918, p. 167.

⁷⁹ *Stellenbosch Students' Annual*, 1897, p. 52.

⁸⁰ *Stellenbosch Students' Annual*, 1897, p. 51.

gevaar.⁸¹ Gedurende die 1898/99-seisoen was die belangstelling selfs die grootste in die klub se geskiedenis. Alles kan toegeskryf word aan die verbeterde fasiliteite vir oefeninge en die voordele wat deur die nuwe veld vir wedstryde gebied is. Volgens die jaarverslag van daardie jaar het die komitee ver wag dat die Stellenboschspan in die volgende seisoen een van die bestes in die Westelike Provinsie sou wees.⁸²

Dit was inderdaad so. Die 1899/1900-seisoen kan as die beste seisoen tot op daardie tydstip beskou word. In die eerste deel van die seisoen het die span nege wedstryde gespeel waarvan hulle sewe gewen het.⁸³ Volgens die spelers het die koning van sportsoorte uiteindelik op Stellenbosch vlamgevat. Gedurende hierdie tydperk het daar gereeld 'n professionele speler van Kaapstad gekom om die jong spelers te leer boul en kolf.⁸⁴

Die studentespan het ook in Desember 1898 aan die Inter-Kollege-toernooi in Grahamstad deelgeneem en baie goed gevaar deur nege van die 14 wedstryde te wen en derde in die toernooi te eindig. Die spanne wat deelgeneem het, was soos volg: St Andrews (eerste), Diocesan Kollege (tweede), Victoria Kollege en Gill Kollege (gesamentlik derde), SACS en Kingswood (gesamentlik vierde). Die idee vir 'n toernooi het van St Andrews gekom en was die eerste van sy soort in Suid-Afrika. Die toernooi het daarin geslaag om die kolleges byeen te bring en 'n groot bydrae tot die bevordering van die sport gelewer. Vyf spelers van die 'Victoria College Cricket Club', by name A.L. Hofmeyr, J.G. Weber, A.L. de Villers, H. Tindall en J. Smith is vir 'n gekombineerde kollegespan gekies om in 'n wedstryd teen die Engelse span van Lord Hawke te speel, maar net drie het die uitnodiging aangeneem.⁸⁵

---

⁸¹ *Die Burger*, 24 Junie 1931, p. 9.

⁸² *Stellenbosch Students' Quarterly*, 1(1), Junie 1898, p. 25.

⁸³ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 3(1), Desember 1898, p. 18.

⁸⁴ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 4(1), March 1898, p. 6.

⁸⁵ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 1(2), June 1899, p. 19; *Stellenbosch Students' Quarterly*, 4(1), 1 March 1899, pp. 8-9.

In die 1899/1900-seisoen het die klub uit 64 lede bestaan wat 12 meer as die vorige jaar was. Die klub het by die Westelike Provinsie Krieket-unie geaffilieer en oor die algemeen goed presteer deur sesde in die liga te eindig. 'n Mens moet in ag neem dat dit die eerste jaar was dat hulle in die liga deelgeneem het en dat die meeste wedstryde in die stad gespeel moes word.⁸⁶

As daar na krieket op Stellenbosch aan die einde van die 1800's gekyk word, is dit merkwaardig hoe die klub in daardie tydperk van krag tot krag gegaan het. 'n Paar jaar vantevore het krieket op Stellenbosch 'n laagtepunt bereik en die toekoms was duister. Die tydperk was aanvanklik gekenmerk aan wisselvallige prestasies, swak bywoning van oefeninge en min klubspelers, maar dit is beëindig in die jaar wat die nuwe veld ingewy is. In 1899/1900 is die program van beide die eerste en die tweede spanne vergroot en met groot welslae. Gedurende hierdie seisoen het die uitslae soos volg gelyk:

SPAN	WEDSTRYDE	WEN	VERLOOR	GELYKOP
1 ^{ste} XI	13	9	3	1
2 ^{de} XI	8	6	2	-
3 ^{de} XI	3	3	-	-

2.2.2 Krieket voor die Eerste Wêreldoorlog (1900 – 1913)

Die rekord van die vorige seisoen (1899/1900) wat by verre die beste van die laaste 10 jaar was, het tot 'n goeie reputasie onder Kaapse klubs gelei wat op hul beurt weer op die insluiting van die Stellenboschspan in die Westelike Provinsie se kampioenskappe aangedring het. Die 1900/1901-seisoen was dan ook die

⁸⁶ Stellenbosch Students' Quarterly, 1(2), June 1899, p. 18.

eerste keer dat hulle aan die krieketkampioenskappe van die Westelike Provinsie deelgeneem het.⁸⁷

Sedert die agteruitgaan van krieket in 1890 en die herstel aan die einde van daardie eeu, was daar weer 'n tydperk van min belangstelling wat aan die ontwrigting tydens die Anglo-Boereoorlog (1899-1902) toegeskryf kan word. Dit het meegebring dat die Stellenboschspan vir die eerste vyf jaar van die 1900's maar redelik wisselvallig presteer het.⁸⁸

In 1900/01 het die klub die dienste van A.C. de Villiers, J. Weber en G.E. Rowan⁸⁹ verloor en in 1901 aan die kompetisies van die Westelike Provinsie onttrek om aan die plattelandse kompetisies deel te neem.⁹⁰ Gedurende 1901 is daar 'n kompetisie vir die buitelandse distrikte Paarl, Worcester, Robertson, Stellenbosch, Wellington en Somerset-Wes ingestel. Hier het Stellenbosch later onder leiding van W.H. Hofmeyr, en ná hom P.H. de Villiers (senior.), baie sukses behaal.⁹¹ Die span het egter nie baie goed in die 1901/02-seisoen presteer nie en daarvoor is verskeie redes aangevoer. Die belangrikste hiervan was die oorlog. Die komitee het tog 'n goeie seisoen vir die daaropvolgende jaar voorspel, omdat die oorlog toe iets van die verlede sou wees.⁹²

In 1902/03 is 'n Plattelandse Krieket-unie met sy hoofkantoor op Stellenbosch gestig om krieket op die platteland te bevorder. Sewe klubs naamlik Caledon, Elsenburg, Stellenbosch, Paarl, Worcester, Wellington en Robertson het by die liga aangesluit.⁹³

---

⁸⁷ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 3(2), February 1900, p. 18.

⁸⁸ *Die Burger*, 24 Junie 1931, p. 9.

⁸⁹ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 1(3), September 1900, p. 23.

⁹⁰ H. B. Thom, *Stellenbosch 1866-1966*, 1966, p. 409.

⁹¹ N. J. Brümmer & J. J. Smith, *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*, 1918, p. 167.

⁹² *Stellenbosch Students' Quarterly*, 4(3), November 1902, p. 19.

⁹³ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 4(3), November 1902, p. 19.

Dit het aanvanklik nie so goed met die Stellenboschspan gegaan nie en rugby moes die skuld vir die swak prestasies dra, omdat dit dié sport was wat al die erkenning gekry en spelers gelok het. Die krieketklub het uit 50 lede bestaan waarvan die aantal studente op die “vingers van een hand” getel kon word.⁹⁴ Eers op 30 Maart 1904 het Stellenbosch in die finaal teen die span van die Paarl gespeel en het die Stellenboschspan uiteindelik daarin geslaag om na 'n baie spannende wedstryd as wenner van die liga na vore te tree.⁹⁵ In die 1904/05-seisoen het die span swakker gevaar as wat verwag is, maar desondanks het die klub steeds hard gewerk om die standaard van die spel te lig.⁹⁶

Vir die eerste paar jaar van die 1900's het krieket stadig ontwikkel totdat P.H de Villiers in 1905 na Stellenbosch gekom het. Hy het oor die vermoë beskik om jongmense te motiveer en het gou 'n span bymekaar gekry.⁹⁷ In 1905, tydens die besoek aan Suid-Afrika van die vyfde M.C.C.-span onder leiding van Warner, het Oubaas Mark (A.F. Markötter) en P. H. de Villiers ook teen hulle gespeel en het De Villiers baie goed presteer deur 15.4 boulbeurte te boul en ses paaltjies vir 76 lopies te neem. Daar was ook 'n kolf aan hom oorhandig as speler van die wedstryd. Warner het die volgende na afloop van die wedstryd geskryf:

“We had the pleasure of meeting Mr. P. de Villiers, a Boer commandant in the early battles on the Natal side in the late war and a courteous gentleman with the wildest enthusiasm for cricket. De Villiers was wounded both at Spion Kop and Pieter's Hill, where he was taken prisoner. It was curious that J.C. Hartley's regiment, the Royal Fusiliers, should have been one of the regiments which took part in the final and successful assault on Pieter's Hill, but it was one of the Lancashire regiments which actually took De Villiers prisoner [Hartley was in die Engelse span en speel ook teen P.H. de Villiers]. At the time he happened to be wearing an old cricket sweater and trousers. A Tommy shouted: 'Look here, lads, we've

---

⁹⁴ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 1(4), April 1903, p. 21.

⁹⁵ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 1(5), April 1904, p. 13.

⁹⁶ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 1(6), April 1905, p. 25.

⁹⁷ N. J. Brümmer & J. J. Smith, *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*, 1918, p. 167.

copped a cricketer, to which De Villiers replied: 'Yes you have; I've played against Johny Briggs many a time'.⁹⁸

De Villiers is toe na Colombo gestuur waar hy soos 'n koning behandel is en in

1901 die Engelse span op pad na Australië ontmoet het.⁹⁹ Hy was ook keurder van en speler in die Boere-krygsgevangenespan van Diyatalawa wat in Colombo teen die Colombo Colts gespeel het.¹⁰⁰ De Villiers het so baie vir die ontwikkeling van krieket op Stellenbosch gedoen dat daar na hom as die "grand old man" van krieket op Stellenbosch verwys is. De Villiers het vir baie jare vir Stellenbosch gespeel en was ook president van die klub vanaf 1918 tot en met sy dood in 1927.¹⁰¹

In 1905/06 het die klub uit ongeveer 30 lede bestaan en het hulle 'n redelike goeie seisoen beleef.¹⁰² Daar was verskeie klagtes van die studente oor hul fisieke ontwikkeling wat agterweë gebly het en in die studenteblyd van Junie 1906 is die afwesigheid van 'n gimnasium en 'n swembad as moontlike redes aangevoer, terwyl daar ook na die swak toestand van die sportterrein verwys is.¹⁰³

In die begin van 1907 was daar, weens die instelling van 'n plaaslike kompetisie met 'n wisseltrofee, weer 'n tydelike hernieude belangstelling in krieket op Stellenbosch. Vier spanne naamlik die Kollege, Skool, Teologiese seminarium en 'n dorpspan het vir die liga ingeskryf.¹⁰⁴ Vir die daarvolgende paar jaar tot en met 1910 het die span egter nie baie goed gevaar nie en het hulle reeds vroeg 'n aanspraak op die plattelandse trofee verloor met die gevolg dat die spelers se

---

⁹⁸ H. B. Thom, *Stellenbosch 1866-1966*, 1966, p. 409.

⁹⁹ H. B. Thom, *Stellenbosch 1866-1966*, 1966, p. 409.

¹⁰⁰ F.J.G. van der Merwe, *Sport en spel in die Boerekrygsgevangenekampe*, 1995, pp. 44-45.

¹⁰¹ H. B. Thom, *Stellenbosch 1866-1966*, 1966, p. 409.

¹⁰² *Stellenbosch Students' Quarterly*, 1(7), April 1906, p. 21.

¹⁰³ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 2(7), June 1906, p. 23.

¹⁰⁴ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 1(8), April 1907, p. 29.

belangstelling gekwyn het. Die plaaslike wisseltrofee het gelukkig daarin geslaag om te verhoed dat spelers nie heeltemaal verdwyn het nie. Dit was egter vir krieketentoesiaste onverklaarbaar dat Stellenbosch met sy baie studente nie 'n beter span in die veld kon stoot nie.¹⁰⁵ Een hoogtepunt was darem die tweedespan wat in die 1907/08-seisoen daarin geslaag het om die junior plattelandse kampioenskappe te wen.¹⁰⁶

Die 1909/10- en die 1910/11-seisoen was beslis 'n groot hoogtepunt in die geskiedenis van die klub tot op daardie stadium. Die Stellenbosse span het daarin geslaag om vir twee agtereenvolgende jare die Plattelandse trofee te verower en het in die proses nie een wedstryd verloor nie. Aan die einde van 1910 het die klub die dienste van Frank Hearne, 'n oud-Engeland-speler uit Kent, wat in 1887 eerste op die kolfgemiddeldes in Engeland asook 'n briljante puntveldwerker was, bekom.

Die Stellenbosse span het ook 'n vriendskaplike wedstryd teen die Westelike Provinsie Krieketklub gespeel en die wedstryd met ongeveer 200 lopies gewen. Ion Murray het in hierdie wedstryd geskitter met die kolf en met sy telling op 206 nie uit nie geëindig. Na afloop van dié wedstryd is besluit om dit 'n jaarlikse instelling te maak. Die waarde van hierdie wedstryd was om verskeie redes van onderskatbare waarde. Vir die spelers het die blootstelling baie beteken en so ook vir die gewildheid en belangstelling van die sport onder die dorpsmense.¹⁰⁷

In dieselfde seisoen het Ion Murray daarin geslaag om vier honderdtalle te slaan. Ander uitblinkers met die kolf was A. Albertyn, terwyl Isak Buys en Dan Brink as boulers baie goed presteer het. Buys was in daardie stadium 15 jaar oud en 'n baie goeie opkomende linkerhandse bouler wat die bal beide kante toe kon swaai. Verder was A.F. Markötter 'n briljante paaltjiewagter, maar kon hy weens

---

¹⁰⁵ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 1(10), April 1909, pp. 27-28.

¹⁰⁶ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 1(9), April 1908, p. 25.

¹⁰⁷ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 3(12), July 1911, pp. 22-24.

'n besering aan sy hande slegs speel as die span hom werklik nodig gehad het.¹⁰⁸

In die 1911/12-seisoen het die eerstespan vir die derde agtereenvolgende jaar die plattelandse kompetisie gewen. Die tweedespan het ook daarin geslaag om die tweedeliga te wen. Baie van die sukses van die klub kon aan die geniale kapteinskap van P.H. de Villiers toegeskryf word. Die span was egter ongelukkig om aan die einde van die seisoen spelers soos Ion Murray, Dan Brink, W.A. Alheit en A.S. du Plessis te verloor.¹⁰⁹

Aan die begin van 1912 is daar besluit om 'n Victoria Kollege krieketspan apart van die Stellenbosse span te stig en is dit ook die eerste jaar wat 'n suiwer studentespan vir die liga ingeskryf is.¹¹⁰ Alhoewel die span in 1912/13 tydens hul eerste seisoen goed presteer het, was hulle egter nie so toegewyd nie deurdat hulle nie altyd vir oefeninge opgedaag het nie.¹¹¹

Teen die einde van 1913 was krieket op Stellenbosch in die hoogste rat, maar het dit ongelukkig heeltemal tot stilstand gekom met die aanbreek van die Eerste Wêreldoorlog in 1914.

2.2.3 Krieket tussen en tydens die Wêreldoorloë (1914 – 1945)

Aan die einde van 1917 was daar wéér onder leiding van P.H. de Villiers 'n herlewing in krieket. Alhoewel die klub slegs uit 24 lede bestaan het en daar in 1918 'n griepepidemie uitbreek het, kon die klub darem daarin slaag om op

---

¹⁰⁸ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 3(12), July 1911, pp. 22-24.

¹⁰⁹ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 1(13), April 1912, pp. 22-23.

¹¹⁰ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 3(13), September 1912, p. 25.

¹¹¹ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 1(14), April 1913, p. 25.

dreef te kom.¹¹² Vanaf 1918 het die Intervarsity teen die Universiteit van Kaapstad 'n jaarlikse instelling geword.¹¹³

Die Victoria Kollege het ook aan die Reserwe-bekerkompetisie van die Westelike Provinsie deelgeneem. Dit het tot 'n groter belangstelling onder die spelers gelei met die gevolg dat die ledetal van die klub amper verdubbel het.

Die eerstespan het baie goed in hierdie 1918/19-seisoen presteer deur net een wedstryd te verloor en wel teen die Universiteit van Kaapstad wat die enigste onoorwonne span was. Daar is tot en met 1924 in die Reserwe-bekerkompetisie deelgeneem en wedstryde was meestal teen die tweedespanne van die Kaapse klubs gespeel. Hierdie deelname in die Westelike Provinsie was slegs 'n eksperiment en die Matie-span het steeds aan die Plattelandse kompetisie deelgeneem.¹¹⁴

Sedert 1920 was daar 'n afname in belangstelling onder die studente wat krieket gespeel het en was daar ook groot kommer oor die gebrekkige bywoning van oefeninge. Verder was die finansies van die klub swak.¹¹⁵ In die *Stellenbosse Universiteitsblad* van Desember 1921 word daar genoem dat krieket onder die studente glad nie gewild was nie.¹¹⁶ In dié jaar was daar geen studente in die eerstespan nie en het dié span meestal uit dosente bestaan. Tussen 1922 en 1924 was Eddie Bartel, wat vanaf Selbourne-Kollege hierheen gekom het, Phil Weber, B. Rhode, Len Bartel en Cyril Medworth die enigste studente in die span.¹¹⁷

---

¹¹² *Die Burger*, 24 Junie 1931, p. 9.

¹¹³ *Die Stellenbosse Universiteitsblad*, 1(19), April 1918, p. 22.

¹¹⁴ *Die Stellenbosse Universiteitsblad*, 1 & 2(20), Junie 1919, p. 46.

¹¹⁵ *Die Stellenbosse Universiteitsblad*, 4(21), November 1920, p. 122.

¹¹⁶ *Die Stellenbosse Universiteitsblad*, 4(22), Desember 1921, p. 118.

¹¹⁷ H.B. Thom, *Stellenbosch 1866 -1966*, 1966, p. 410.

Alhoewel die klub oor al die jare baie goeie spelers opgelewer en puik prestasies behaal het, was dit eers weer in die twintigerjare dat daar 'n ster na vore getree het. In die 1921/22-seisoen was Izak Buys vir die eerste keer as bouler in die Westelike Provinsie se kriketspan opgeneem en het hy ook Suid-Afrika in die daaropvolgende seisoen verteenwoordig.¹¹⁸ Tydens dié seisoen het die klub besonder goed presteer en tot die finaal van die Westelike Provinsie se Reserwe-bekertoernooi deurgedring. Die wedstryd teen Westelike Provinsie Krieketklub A het egter onbeslis geëindig en die twee spanne moes die beker deel. Die kollegespan was ongelukkig om sonder Izak Buys te moes speel, want hy het die Westelike Provinsie in 'n wedstryd teen Natal verteenwoordig.¹¹⁹

In die 1924/25-seisoen is die meeste posisies op die kriketkomitee deur studente gevul wat 'n aanduiding was dat die gewildheid van die sport onder hulle besig was om toe te neem. Waar die span vroeër jare meestal uit universiteitspersoneel en plaaslike spelers bestaan het, was agt uit die 11 spelers in die eerstespan studente. Verder het die klub meer as 40 lede gehad wat die meeste in die afgelope paar jaar was. Twee spanne is vir die Plattelandse kompetisie ingeskryf.¹²⁰

In hierdie jaar het die universteit die Suidelike kompetisie gewen en teen Worcester, wenners van die Noordelike kompetisie, gespeel. Izak Buys het weereens skitterend vertoon en die Universiteitspan het daarin geslaag om die Thurstonbeker na lang jare van afwesigheid na Stellenbosch terug te bring. In die jaarverslag word melding gemaak van die herlewing van krieket op Stellenbosch¹²¹ en dat die opdraande stryd teen 'n gebrek aan erkenning en min geldelike ondersteuning van die Universiteit¹²² deur die geesdrif van die spelers

---

¹¹⁸ H.B. Thom, *Stellenbosch 1866-1966*, 1966, p. 410.

¹¹⁹ *Die Stellenbosse Universiteitsblad*, 1(23), April 1922, p. 14.

¹²⁰ *Die Stellenbosse Student*, 7(25), Oktober 1924, p. 229.

¹²¹ *Die Stellenbosse Student*, 7(26), Oktober 1925, p. 258.

¹²² *Die Stellenbosse Student*, 1(27), Maart 1926, pp. 29-30.

ligter gemaak is.¹²³ Tot en met 1926 was rugby die enigste sport wat oor volkleurstatus beskik het en krieketspelers kon dus net vir halfkleure kwalifiseer.¹²⁴

Sedert die 1924/25-seisoen het die Universiteitspan van krag tot krag gegaan en het hulle drie jaar later, in 1927/28, weer daarin geslaag om die Westelike Provinsie Plattelandse Kampioenskappe (Thurstonbeker) te wen. Die tweede span het ook goed presteer deur gesamentlike wenners van die junior-trofee te word. Alhoewel die klub steeds met bogenoemde probleme gesit het, het hulle tog puik presteer. Die klub het oor baie talentvolle spelers beskik en krieketkenners het voorspel dat spelers soos C.J. Louwrens en R.C. de Villiers met die regte afrigting tot baie goeie spelers kon ontwikkel. Soos aangehaal uit die *Cape Times* noem die *Stellenbosse Student*¹²⁵ dat die 1927/28-seisoen 'n duidelike bewys gelewer het van die opgang wat krieket aan die universitêre sentrum gemaak het en dat nog groot dinge van die universiteit in die toekoms verwag kon word. Die sukses van die klub was weereens te danke aan die ywer van die spelers en die inspirerende voorbeeld van hul kaptein, dr. B.B. Keet.

Alhoewel die houers van die Thurstonbeker nie weer in 1928/29 dieselfde prestasie kon behaal nie, het die span tog puik presteer. Die span het 'n kern van spelers opgebou, wat nog lank daarna vir hulle gespeel het. Die klub het ook vir die eerste keer twee velde tot hul beskikking gehad wat beteken het dat twee wedstryde gelyktydig kon plaasvind. Dit het weer daartoe gelei dat daar vir die eerste keer drie spanne vir die liga ingeskryf is. Ook kon daar met die hulp van dié seisoen se kaptein, Len Bartel, en dr. Keet 'n afrigter aangestel word. Weens 'n gebrek aan fondse kon die dienste van Dudley Nourse slegs gedurende die eerste helfte van die seisoen gebruik word. Gedurende die eerste helfte van die seisoen was die klub ongelukkig deurdat hulle nie die sterkste

---

¹²³ *Die Stellenbosse Student*, 7(26), Oktober 1925, p. 258.

¹²⁴ *Die Stellenbosse Student*, 3(27), Mei 1926, p. 111.

¹²⁵ *Die Stellenbosse Student*, 2(29), April 1928, p. 68.

span in die veld kon stoot nie, want C.J. Louwrens en R.C. de Villiers was beseer en P.H. de Villiers en dr. Strassheim het van die belangrikste wedstryde gemis. Gelukkig kon dr. Keet en J. Pretorius tussen hulle bykans 70 paaltjies neem. Nie een ander bouler kon daarin slaag om 10 paaltjies te neem nie.¹²⁶

Na die vakansie het die kaptein, L. Bartel, asook die onder-kaptein, R.C. de Villiers, hul laaste wedstryd vir die klub gespeel. In die belangrikste wedstryd van die seisoen, wat Stellenbosch moes wen om die Thurstonbeker te verower, het Paarl daarin geslaag om appél teen swak lig aan te teken. Stellenbosch het 288/4 gehad met Krige en P.H. de Villiers wat onderskeidelik 86 en 107 lopies bygedra het. Paarl het 117/8 aangeteken. Die wedstryd het gevolglik onbeslis geëindig met die gevolg dat Paarl die Thurstonbeker gewen het. P.H. de Villiers was aan die einde van die seisoen bo-aan die kolfgemiddeldes met 45.5 gevolg deur dr. B.B. Keet met 'n gemiddeld van 45.2. Dr. Keet was bo aan die boulgemiddeldes met 33 paaltjies teen 'n gemiddelde van 9.4 lopies per paaltjie gevolg deur J. Pretorius met 31 paaltjies ook teen 9.4 lopies per paaltjie.¹²⁷

Tydens die 1930/31-seisoen was daar weer drie spanne vir die liga ingeskryf en wel een vir die senior kompetisie en twee vir die junior kompetisie. Dié seisoen kan as een van die mees suksesvolle seisoene tot en met 1931 beskou word en die eerstespan het daarin geslaag om al hul wedstryde te wen en sodoende die Thurstonbeker te verower. Buiten Izak Buys is H. Gonin en E. Gonin ook gekies vir die Plattelandse span om teen die M.C.C. te speel.¹²⁸ Die klub het steeds nie 'n turfblad besit nie en dit nadat die moontlikheid vir die aanlê van 'n turfblad reeds vier jaar vantevore in 1927 genoem is.¹²⁹

Desnieteenstaande het die belangstelling onder studente in krieket steeds bly groei en die rede hiervoor was dat die Universiteit oor die laaste vier jaar 'n span

---

¹²⁶ *Die Stellenbosse Student*, 2(30), April 1929, pp. 71-72.

¹²⁷ *Die Stellenbosse Student*, 2(30), April 1929, pp. 71-72.

¹²⁸ *Die Stellenbosse Student*, 2(32), April 1931, pp. 37-38.

¹²⁹ *Die Stellenbosse Student*, 2(28), April 1927, p. 78.

opgebou het met 'n kern spelers waaroor hulle nooit voorheen beskik het nie. Hulle het in 1931/32 daarin geslaag om vir die tweede agtereenvolgende seisoen die Thurstonbeker te verower. Spelers was entoesiasties met die gevolg dat 'n gesonde spangees geheers het. Uitstekende krieket is gespeel, danksy die kapteins van die laaste twee seisoene, Gugu Louwrens (1930-31) en H. Söhnge (1931-32), wat 'n baie groot rol hierin gespeel het. Daar moet ook melding gemaak word van drie veterane, by name dr. B.B. Keet, dr. J. Strasheim en P.H. de Villiers, wat die klub reggeruk het toe dinge nie te rooskleurig gelyk het nie.

Veral eersgenoemde twee het op 'n groothartige manier teruggestaan om jonger spelers 'n kans te gee. Die beste kolwer tydens die 1931/32-seisoen was H. Söhnge met 'n gemiddeld van 45.6 lopies. Die beste bouler was T. Lingwood met 39 paaltjies teen 5.9 lopies per paaltjie. Die afrigter tydens hierdie seisoen was Jack Newman.¹³⁰

In die 1933/34-seisoen,¹³¹ asook die 1937/38-seisoen,¹³² het die tweedespan daarin geslaag om die junior-trofee te verower terwyl die eerstespan weer in 1935/36 die Thurstonbeker verower het.¹³³ As gevolg van deelname in die platteland is Stellenbosch se talent nie altyd raakgesien nie, maar in die 1936/37-seisoen is 'n hele paar Maties vir onderskeiding uitgesonder. Peter Bairnsfather is vir die Westelike Provinsie in die Curriebeker-reeks gekies en H. de V. Coetzee, J. Söhnge en R. Jansen is in die gekombineerde plattelandse span ingesluit. Twee jaar later het B. van Velden en H.T. Matthews die plattelandse span teen die M.C.C. verteenwoordig.¹³⁴ In die 1940/41-seisoen het die eerstespan slegs een wedstryd in die Plattelandse kompetisie verloor en daarin geslaag om die Thurstonbeker te verower.¹³⁵

---

¹³⁰ *Die Stellenbosse Student*, 6(33), September 1932, pp. 242-243.

¹³¹ *Die Stellenbosse Oudstudent*, 2(4), September 1934, p. 20.

¹³² H.B. Thom, *Stellenbosch 1866 -1966*, 1966, p. 410.

¹³³ *Die Stellenbosse Oudstudent*, 1(5), April 1936, p. 33.

¹³⁴ F. du Plessis, *Die Stellenbosse krieketklub 1865-1965*, Ongepubliseerde dokument, 1965.

¹³⁵ *Die Stellenbosse Student*, 3(42), Mei 1941, p. 150.

Anders as tydens die Eerste Wêreldoorlog het die Tweede Wêreldoorlog vanaf 1939 tot 1945 nie die ontbinding van die krieketklub tot gevolg gehad nie. Alhoewel liga-wedstryde nie meer moontlik was nie, kon die span darem gereeld op vriendskaplike basis teen ander spanne kompeteer. Tydens 1943/44 was die span een van die sterkste spanne, maar was hulle om die een of ander rede nooit voltallig nie. Tot 'n halfuur voor die trein vertrek het, moes daar na plaasvervangers gesoek word, omdat spelers skielik onttrek het. Die hoë standaard van krieket was hoofsaaklik aan die afrigter, Jack Newman te danke wat elke Vrydag van Kaapstad gekom het om af te rig.¹³⁶

2.2.4 Krieket na die Tweede Wêreldoorlog (1945 – 2000)

Hoewel daar in die 1940's en die eerste paar jaar vanaf 1950 nie juis roemryke prestasies behaal is nie, het die klub ten spyte van moeilike omstandighede (staking van liga gedurende die oorlog, spelers wat die klub verlaat het en die dikwelse afwesigheid van 'n afrigter) wat veral die juniorspanne getref het, steeds goeie krieket gespeel. Sedert 1950 het die belangstelling stadig toegeneem en was die klub in die gelukkige posisie dat hulle jaarliks deur belowende nuwelinge versterk is.¹³⁷ Verder het die universiteit geleidelik meer studente van die Engelse skole getrek en krieket aan die universiteit het dienooreenkomstig gegroei. Alhoewel die span nog jonk en onervare was en die fasiliteite nie so goed was nie, was die span aan die ontwikkel.¹³⁸

Die 1953/54-seisoen was beslis 'n keerpunt in die 1950's en die krieketklub het baie sterk na vore getree met 'n ledetal wat van 35 in die vorige seisoen tot 80 gegroei het. Ses spanne kon in die veld gestoot word, maar weens 'n tekort aan velde kon slegs drie spanne vir die liga ingeskryf word. Krieket was vinnig besig om sy regmatige plek as vernaamste somersport in te neem.

---

¹³⁶ *Die Stellenbosse Student*, 2(45), April 1944, p. 21.

¹³⁷ *Die Stellenbosse Student*, 4(51), Oktober 1951, p. 61.

¹³⁸ *Die Stellenbosse Student*, 4(52), Oktober 1952, pp. 66-67.

Die klub was gelukkig om oor die dienste van die Springbokbouler, Michael Melle, te beskik en sy teenwoordigheid het baie entoesiaste na die klub gelok.¹³⁹ Verder is 'n nuwe krieketveld met 'n turfblad, langs die swembad by die Departement Liggaamlike Opvoeding, ingewy¹⁴⁰ met die gevolg dat die eerstespan tot die Westelike Provinsie se krieketliga toegelaat is.

Tydens hierdie seisoen het die eerstespan op 'n vriendskaplike basis teen spanne in die tweede liga van die Westelike Provinsie meegeding. Die tweede- en derdespanne het egter steeds in die Boland-liga deelgeneem en die klub het alles in hul vermoë gedoen om die twee spanne in onderskeidelik die eerste en tweede ligas te laat speel. Jack Newman was steeds die afrigter en beide die eerste- en derdespan was onoorwonne in hul ligas. Geen span kon daarin slaag om meer as 200 lopies teen die eerstespan aan te teken nie.¹⁴¹

Verder het die Stellenbosse Krieketklub 'n nuwe mylpaal bereik toe 'n Matie vir die eerste keer vir die Gekombineerde Universiteitspan na afloop van 'n inter-universitêre toernooi gekies is. In 1949 was Bill Adams weliswaar as twaalfde man vir dié span gekies, maar die 19-jarige Roy Justus was die eerste Matie wat die spelende elftal gehaal het. Spencer Bayer is as twaalfde man vir dié span ingesluit. Justus, Spencer en Melle was in die Suidelike Universiteits-span wat teen die Noordelike Universiteite gespeel het. Justus was een van die stigters van krieket aan Paul Roos Gimnasium en was vir vier jaar kaptein van dié span. In 1950 en 1951 het hy vir die W.P. Plattelandse skole gespeel en vanaf sy eerste jaar in 1952 het hy die Maties se eerstespan verteenwoordig. Na afloop van die inter-universitêre toernooi het hy baie goed vir Boland in die Suid-Afrikaanse Plattelandse kriekettoernooi te Wellington geboul. Van sy beste vertonings was ses vir 26 teen Natal en vyf vir sewe (insluitende die driekuns) teen Grens. Hy het ook in ander sportsoorte uitblink en op skool was hy

---

¹³⁹ *Die Stellenbosse Student*, 4(54), Oktober 1954, p. 63.

¹⁴⁰ *Die Matie*, 9 Oktober 1953, p.5.

¹⁴¹ *Die Stellenbosse Student*, 4(54), Oktober 1954, p. 63.

bekend as tennisspeler en halfmylhardloper. Verder het hy dikwels vir die onder 19 A-span van die Maties op heeagter en losskakel uitgedraf.¹⁴²

In die 1954/55-seisoen het die eerstespan steeds op 'n vriendskaplike basis in die tweede liga van die Westelike Provinsie deelgeneem en baie goed presteer. Die tweedespan het die Faure-skild en die derdespan die Bekker-beker in hul onderskeie Bolandligas verower.¹⁴³ Tydens die 1955/56-seisoen het die Maties op 'n vriendskaplike basis aan die eersteliga van die Westelike Provinsie deelgeneem en puik presteer deur nie een wedstryd te verloor nie.¹⁴⁴

Een van die hoogtepunte van hierdie seisoen was in 'n wedstryd teen Claremont toe Soois Coetzee moes gaan kolf met die Maties se telling op 74 vir die verlies van nege paaltjies. In dié laaste paaltjie-vennootskap van 78 het Soois 62 lopies in 30 minute aangeteken wat ses viere en vier sesse ingesluit het.¹⁴⁵

Die rede hoekom die klub nie vir punte kon deelneem nie, was omdat die studente nie oor die Desemberavakansie kon speel nie. Die tweede-, derde- en vierde spanne het onderskeidelik in die eerste-, tweede- en derde ligas van die Boland gespeel. Verder het georganiseerde krieket vir die koshuisspanne tydens dié seisoen amptelik begin en het hulle om die Kirstentrofee wat deur professor J.F. Kirsten geskenk is, meegeding.¹⁴⁶

Die 1956/57-seisoen was 'n baie groot hoogtepunt en die stygende gehalte van krieket op Stellenbosch het uiteindelik vrugte afgewerp. In hierdie seisoen het die eerstespan slegs een wedstryd verloor en wel teen Groenpunt. Die tweede span wat in die eerste liga van die Boland deelgeneem het, kon net nie daarin slaag om die liga te wen nie, terwyl die derde span die Faure-skild verower het

---

¹⁴² *Die Matie*, 26 Maart 1954, p.5.

¹⁴³ F. du Plessis, *Die Stellenbosse krieketklub 1865-1965*, Ongepubliseerde dokument, 1965.

¹⁴⁴ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1956, p. 20.

¹⁴⁵ F. du Plessis, *Die Stellenbosse krieketklub 1865-1965*, Ongepubliseerde dokument, 1965.

¹⁴⁶ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1956, p. 20.

deur die tweede liga van die Boland te wen en die vierde span weer in die Boland se derde liga geseëvier het en sodoende die Bekker-beker verower het. Die hoogtepunt was egter die jaarlikse universiteite-toernooi wat op Bloemfontein aangebied is en deur die Maties gewen is. Dit was die eerste keer dat die O'Brien-skild na Stellenbosch gebring is en ook die eerste keer dat dié gesogte trofee deur 'n Afrikaanse universiteit verower is.¹⁴⁷

Tydens die 1957/58-seisoen het die ledetal van die klub tot oor die 100 lede gegroei en het die klub weereens puik presteer deurdat die eerstespan vir die tweede agtereenvolgende jaar die O'Brien-skild verower en die tweedespan weer die Bekker-beker behou het. Gedurende die winterseisoen is die oefen-fasiliteite baie verbeter deurdat die oefennette tot ses vermeerder is. Die uitrusting was egter steeds 'n probleem, want daar moes vir vier spanne in die liga en al die koshuisspanne voorsiening gemaak word.¹⁴⁸

Voor die aanvang van die 1958/1959-seisoen het daar 'n moontlikheid bestaan dat die eerstespan van die Maties na die Boland-liga kon terugkeer, maar daar was verskeie teenkanting deur die bestuur omdat hulle gevoel het dat hul spelers meer kans in die Westelike Provinsie kry en dat die standaard van die krieket ook beter was. Indien hulle in die Boland-liga sou speel, sou hul kanse vir die Intervarsity ook verswak. Die bestuur het toe 'n afvaardiging, bestaande uit mnre. Audagnotti, Meiring, Nesor, Galgut en Sillmer, afgevaardig om na die bestuur van die Westelike Provinsie te gaan ten einde hul klagtes voor te lê. Die gevolg was dat die Maties se eerstespan steeds hul krieket in die Westelike Provinsie kon speel, maar die res van die spanne het in die Boland gebly.¹⁴⁹

In die 1960/61-seisoen het die Maties weer in die eersteliga van die Westelike Provinsie gekompeteer. Vir die eerste keer in baie jare het die eerstespan nie

---

¹⁴⁷ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1957, p. 37.

¹⁴⁸ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1958, p. 108.

¹⁴⁹ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag, 4 Augustus 1958, p. 1.

net op vriendskaplike basis in die Westelike Provinsie deelgeneem nie, maar het hulle deel van die kompetisie in die eersteliga uitgemaak.

Alhoewel die klub laaste op die puntelys geëindig het, het hulle tog 'n hoogtepunt opgelewer deur in Desember 1960 die uitsonderlike prestasie te behaal deur die inter-universitêre toernooi vir die derde keer in vyf jaar te wen. Die derdespan het onder leiding van Boet Bornman die Faure-skild in die tweede liga van die Boland verower. Verder het die koshuiskrieket heeltemal glad verloop en bykans alle koshuise het hul eie toerusting aangeskaf.¹⁵⁰

Na die swakkerige begin in die eersteliga van die vorige seisoen, is die Maties in die 1961/62-seisoen na die 2A-liga van die Westelike Provinsie gedelegeer. In hierdie seisoen het hulle egter baie beter presteer deur die liga te wen. Daar was twee spanne vir die tweede liga van die Boland ingeskryf en die derdespan het weer daarin geslaag om in dié liga, onder leiding van Boet Bornman, die Faure-skild te verower.¹⁵¹

Na hul goeie prestasie in die vorige seisoen, het die eerstespan weer in 1962/63 tot die eersteliga van die Westelike Provinsie teruggekeer. Die span het daarin geslaag om agste uit 12 op die punteleer te eindig en alhoewel hulle nie so goed presteer het nie, het hulle danksy die kaptein, J. White, altyd sportiewe krieket gepeel.¹⁵² Gedurende dié seisoen het die krieketklub 'n versoek aan die Westelike Provinsie gerig om met al hul spanne in dié provinsie te speel.

---

¹⁵⁰ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag, 12 September 1961, p. 20.

¹⁵¹ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag, 6 Augustus 1962, p. 27.

¹⁵² *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1963, pp. 126-127.

Die versoek is goedgekeur en sedert die 1963/64-seisoen het die Maties met al hul spanne na die Westelike Provinsie verskuif.¹⁵³

2.2.4.1 Volwaardige terugkeer tot die Westelike Provinsie

Oor die jare was die breuk met plattelandse krieket meestal gedeeltelik, want sedert 1953 is die juniorspanne gereeld vir die kompetisies in die Boland-liga ingeskryf, terwyl die eerstespan op 'n vriendskaplike basis teen spanne in die Westelike Provinsie gekompeteer het. Die eerstespan het eers weer vanaf die 1960/61-seisoen aan die kompetisie van die Westelike Provinsie se eersteliga deelgeneem. Dit het meegebring dat drie spanne van die Maties, naamlik die tweede-, derde- en vierdespanne, vanaf 1955 in die Boland gespeel het.¹⁵⁴

Die 1963/64-seisoen was dus 'n baie belangrike jaar vir die Matie-krieketklub, omdat al vier spanne in die Westelike Provinsie deelgeneem het en wel in die 1A-, 2B-, 3A- en 3E ligas. Die spanne het redelik swak begin, maar vinnig hul voete gevind en teen die einde van die seisoen het die klub goeie prestasies gelewer. Die feit dat die Maties nou krieketwedstryde oor twee dae gespeel het en wel op turfblaaie, het die gehalte van die spel geleidelik baie verbeter. Die vierde span het die beste presteer deur sesde uit 17 spanne te eindig. Die eerstespan het daarin geslaag om in Desember 1963 te Potchefstroom die O'Brien-skild tydens die inter-universitêre toernooi met Wits en Natal te deel. 'n Mylpaal is bereik met die uitstekende nuwe geriewe wat vier nuwe turfblaaie en oefennette ingesluit het. Aan die einde van die seisoen is daar ook 'n nuwe telbord opgerig. Daar was egter 'n algemene gevoel onder spelers en beamptes dat die klub soveel beter kon presteer indien hulle oor 'n afrigter beskik het.¹⁵⁵

---

¹⁵³ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag, 15 Augustus 1963, p. 30.

¹⁵⁴ H.B. Thom, *Stellenbosch 1866-1966*, 1966, p. 410.

¹⁵⁵ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1964, pp. 125-126.

In die daaropvolgende 1964/65-seisoen het die eerstespan baie sterk na vore getree en was dit veral aan die skitterende Matie-wegbreekbouler Richard Steyn te danke. Saam met hom het spelers soos André Bruyns, E. Emary, A. Hugo en Dave McKay goeie prestasies gelewer. André Bruyns is ook gekies om die Wilf Isaacs-span op hul toer na Engeland te verteenwoordig. As span was die tweedespan van die Maties egter die groot uitblinkers van die klub en het hulle in die 1964/65-seisoen daarin geslaag om die Protea-liga te wen. 'n Groot verbetering tydens hierdie seisoen was die aanlê van die nuwe velde, die grasoefenbane, nuwe telbord en sigskerms by Coetzenburg.¹⁵⁶

In Desember 1965 het die Maties die eer gehad om na 12 jaar die inter-universitêre toernooi aan te bied. Die nuwe fasiliteite op Coetzenburg het meegebring dat alle wedstryde in een omgewing gespeel kon word en die Maties het weereens puik presteer deur die O' Briensklid te wen. Die eerstespan het ook tweede in die Westelike Provinsie se eersteliga geëindig.¹⁵⁷

In die 1966/67-seisoen het die Maties vyf spanne in die liga gehad en die eerstespan het hul prestasie van die vorige seisoen herhaal deur tweede in die liga te eindig. Tydens hierdie seisoen is 'n feeswedstryd gereël om die "100-jarige" bestaan van die klub te vier asook die Coetzenburg A-veld in te wy. Die twee spanne het uit verskeie Springbokke en oud-Maties bestaan. Die spanne is aangevoer deur Trevor Goddard en Clive van Ryneveld en spelers soos Tiger Lance, Hylton Ackerman, Hugh Tayfield, Chris Wilkens en John Cole het gespeel. Van die Maties het Richard Steyn, Dave McKay, André Bruyns en Deon Hugo hul man goed gestaan.¹⁵⁸

Tydens die 1967/68-seisoen het dit nie goed met die klub se spanne gegaan nie. Een van die groot redes hiervoor was dat die klub baie gesukkel het om genoeg

---

¹⁵⁶ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag, 12 Augustus 1965, p. 65.

¹⁵⁷ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag, 12 Augustus 1965, p. 65.

¹⁵⁸ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1967, p. 191.

spelers oor die somervakansies te kry, met die gevolg dat die spanne redelik verswak was. Die aanstelling van Eddie Barlow as afrigter van die klub vir die volgende seisoen (1968/69) was beslis 'n groot hoogtepunt.¹⁵⁹ Dit was die eerste keer in die geskiedenis dat die klub oor 'n amptelike voltydse afrigter beskik het.¹⁶⁰

In die daaropvolgende seisoen van 1969/70 het Mike Proctor die afrigting by Eddie Barlow oorgeneem. Tydens dié seisoen het die Maties geskiedenis gemaak deur vir die eerste keer, na die klub se stigting ongeveer 105 jaar gelede, die Westelike Provinsie se eersteliga te wen.

Mike Proctor en Eddie Barlow is ook gekies om 'n wêreld-elftal en die Springbokke in hierdie 1969/70-seisoen te verteenwoordig. Na afloop van die wêreldtoernooi is Eddie Barlow as die beste bouler in die wêreld aangewys en het Mike Proctor die beste kolfgemiddelde vir die wêreldspan behaal. André Bruyns was ook die twaalfde man vir Suid-Afrika teen Australië in hul toets op Nuweland.¹⁶¹ Die Matie-kaptein, Pat Walton, het 'n pluimpie ontvang vir die wyse waarop hy dié span gelei het. Dit is nie maklik om kaptein van 'n span te wees met sulke ervare spelers soos Barlow, Proctor en Bruyns nie.¹⁶²

Aan die einde van dié seisoen het Mike Proctor na Zimbabwe (toe Rhodesië) gegaan wat beteken het dat die klub weer in die 1970/71-seisoen sonder 'n afrigter gesit het.¹⁶³ Eddie Barlow het die afrigting behartig, bygestaan deur Theo Sevenus en Les Eckard wat na die tweede span omgesien het.¹⁶⁴ Die verlies van Proctor en die dikwelse afwesigheid van Eddie Barlow, André Bruyns en André Parker het daartoe gelei dat die klub tiende in die eersteliga geëindig

---

¹⁵⁹ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1967/68, p. 105.

¹⁶⁰ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1968/69, p. 112.

¹⁶¹ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1970, pp. 173, 196.

¹⁶² *Die Matie*, 17 April 1970, p.11.

¹⁶³ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1971, p. 211.

¹⁶⁴ *Die Matie*, 24 September 1970, p.7.

het. Verder is die klub geskok deur die skielike heengaan van die kaptein, Pat Walton, wat verongeluk het. Die gevolg was dat die eerstespan na die B-seksie van die eerste liga gedelegeer is.¹⁶⁵

In die daaropvolgende seisoen (1971/72) moes Les Eckard uithelp met die afrigting van die Maties se eerstespan en het hulle uitstekend presteer teenoor die vorige seisoen se prestasies. Aan die begin van hierdie seisoen was die kaptein, Rob Berry, baie optimisties oor sy span se kanse vir die seisoen. Hy kon egter nie die hele seisoen vir die Maties speel nie en John Plimsoll moes die kapteinskap oorneem.¹⁶⁶

Tydens dié seisoen het hulle aan drie kompetisies deelgeneem en in al drie die bekere gewen. In Desember 1971 het hulle by die inter-universitêre toernooi te Kaapstad die O'Brien-skild verower en ook vir die eerste keer daarin geslaag om tydens dié toernooi die Horwoodbeker vir die beste veldwerkspan te kry. Verder het hulle ook die B-seksie van die Westelike Provinsie se eerste liga gewen. Hul grootste prestasie was egter om die Protea-liga, waarin al die spanne van die Westelike Provinsie se eersteliga meegeding het, te wen. Die eerstespan het 23 wedstryde in totaal gespeel waarvan 21 gewen, een verloor en een gelykop gespeel is.¹⁶⁷

Wat die prestasie van die Maties nog meer noemenswaardig maak, is die feit dat die span vir die grootste deel van die seisoen sonder die dienste van Eddie Barlow en André Bruyns moes klaarkom, terwyl Morné du Plessis en Denys Hobson ook in 'n paar wedstryde vir die Westelike Provinsie (WP) moes diens doen. Tydens hierdie seisoen het 'n hele paar jong spelers soos Keith Gradwell, Graham Sinclair en André du Toit na vore getree en gewys dat hulle baie

---

¹⁶⁵ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1971, p. 211.

¹⁶⁶ *Die Matie*, 21 April 1972, p. 12.

¹⁶⁷ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1972, p. 165.

potensiaal het.¹⁶⁸ Die klub was ongelukkig om aan die einde van hierdie seisoen een van hul groot staatmakers, André Bruyns, te verloor wat oor 'n aantal jare deur baie as 'n permanente Matie- en W.P.-instelling aanvaar was. Hy het na afloop van die seisoen na Natal verhuis.¹⁶⁹

Die 1972/73-seisoen was weereens, ten spyte daarvan dat die klub nie altyd gedurende die Desembervakansie die sterkste spanne in die veld kon stoot nie, 'n baie suksesvolle seisoen. Die eerstespan het tweede in die eersteliga geëindig, die tweedespan het vir die eerste keer in die klub se geskiedenis daarin geslaag om die 2A-liga te wen, terwyl die derdespan die seisoen tweede in hul liga afgesluit het. Hierdie prestasies het boekdele van die diepte van die klub gesprek en baie van die sukses kon aan die afrigting van die nuutaangestelde afrigter, Deon Hugo, toegeskryf word.

'n Verdere hoogtepunt van die seisoen was toe Stellenbosch vir die tweede agtereenvolgende jaar die O'Brienskiel verower het. Die grondslag vir hierdie oorwinning is deur 'n uiters geslaagde toer deur die Vrystaat, Lesotho en Transvaal gelê. Eddie Barlow het aan die einde van dié seisoen die klub verlaat.¹⁷⁰

Tydens die 1973/74-seisoen het die klub 'n baie suksesvolle toer na Rhodesië onderneem. Weens 'n tekort aan velde moes die koshuiskrieket in twee ligas verdeel word en moes alle spelers by die klub registreer, alvorens hulle vir 'n koshuis kon speel. So kon koshuisspelers voldoende kans kry om in aanmerking geneem te word vir die hoër spanne. Na 'n redelike suksesvolle seisoen waarin die eerstespan derde geëindig het, het die klub die dienste van vier groot staatmakers naamlik Deon Hugo, Rex Hillier, Paul Harris en André Parker verloor. Dit was veral die verlies van die veelsydige afrigter, Deon Hugo, wat 'n

---

¹⁶⁸ *Die Matie*, 21 April 1972, p. 12.

¹⁶⁹ *Die Matie*, 21 April 1972, p. 12.

¹⁷⁰ *Die Matie*, 21 Maart 1975, p. 11.

groot terugslag vir die klub was.¹⁷¹ Ander goeie spelers soos Ken Cooper (wat die Natal A-span gehaal het ná sy vertrek), Ray Hobson en Neil Ward het ook die klub verlaat.¹⁷²

Die 1974/75-seisoen kan sekerlik as een van die laagtepunte in die klub se latere geskiedenis beskou word. Tydens die vorige twee seisoene het die klub stelselmatig baie staatmakers en gereelde spelers verloor, terwyl die jong spelers nog nie gereed was om die groot verantwoordelikheid skielik op hul skouers te neem nie. Die Maties het oor die laaste dekade, met die uitsondering van een jaar, elke jaar daarin geslaag om een van die eerste drie plekke op die eersteliga se puntelys te behaal. Hulle moes egter tydens hierdie seisoen tevrede wees om saam met die tweede- en derdespanne die laaste posisie in die liga in te neem, terwyl die vierdespan derde laaste op die punteleer was. In 'n mate was dit te verstane, want die klub het nege eerstespanspelers binne drie maande verloor, wat beteken het dat onervare spelers hul plekke moes vul.¹⁷³ Die klub was verder ook nog ongelukkig om aan die einde van dié seisoen die dienste van Denys Hobson, een van die belowendste krieketspelers wat die Maties die laaste paar jaar opgelewer het, te verloor.¹⁷⁴

In April 1975 is Eddie Barlow weer aangestel as deeltydse afrigter vir die komende seisoen en daar het 'n nuwe entoesiasme onder die spelers en klublede posgevat. Na aanleiding van 'n fondsinsamelingsveldtog, 'n groot donasie van die Universiteit, 'n lening van die rugbyklub, die hulp en steun van die dagbestuur, en veral die hulp van Piet Retief (sportsekretaris) en sy personeel kon die krieketklub twee binnemuurse nette aanlê.¹⁷⁵

---

¹⁷¹ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1974, g. p.

¹⁷² *Die Matie*, 21 Maart 1975, p. 11.

¹⁷³ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1975, g. p.

¹⁷⁴ *Die Matie*, 7 Maart 1975, p. 15.

¹⁷⁵ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1974/75, p. 252.

Saam met Barlow het die klub oor baie jong talentvolle spelers vir die nuwe seisoen beskik. Hier kan die name van spelers soos Peter Kirsten, Bossie Clarke, Kenny Ross, André du Toit, Clive van Niekerk, André Odendaal, Lindsay Reid-Ross, Adrian Allan en Dawie Malan genoem word, terwyl Kepler Wessels ook die seisoen daarna by die Maties aangesluit het.¹⁷⁶

Die klub het die daaropvolgende twee seisoene, danksy die werk van Eddie Barlow, beter prestasies gelewer. 'n Algemene tendens was egter dat die kolwers tydens die seisoen goed presteer het, terwyl die boulders nie so goed gevaar het nie. Peter Kirsten het die 1976/77-seisoen met 'n skitterende gemiddelde van 109.5 lopies afgesluit.¹⁷⁷ Die span moes egter gereeld sonder vier van hul groot staatmakers, naamlik Peter Kirsten, Eddie Barlow, Kepler Wessels en Garth le Roux klaarkom omdat hulle vir die WP moes diens doen.¹⁷⁸

Die klub het weereens Eddie Barlow se dienste as afrigter en speler vir die 1977/78-seisoen verloor,¹⁷⁹ terwyl Kepler Wessels aan die einde van 1977 die klub vir militêre opleiding moes verlaat.¹⁸⁰ Ten spyte van die verliese het die eerste vier spanne van die klub uitstekend presteer deur onderskeidelik derde, eerste, tweede en vierde in hul onderskeie ligas te eindig.

Hierdie goeie prestasies was te danke aan die georganiseerde oefeninge van die twee afrigters, naamlik Peter Kirsten wat die eerste twee spanne afgerig het, Carie Rose-Innes wat die laer spanne afgerig het, en die hoë gehalte kapteins van elke span. Die eerstespan was egter dikwels gefrustreerd as hulle sonder hul provinsiale spelers moes speel. Tydens die inter-universitêre toernooi in Desember 1977 te Port Elizabeth was die Matie-span op hul volle sterkte en het hulle die O'Brien-skild op 'n skitterende wyse verower deur nie een punt af te

---

¹⁷⁶ *Die Matie*, 16 Oktober 1975, p. 15.

¹⁷⁷ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1976/77, pp. 280 - 291.

¹⁷⁸ *Die Matie*, 15 Oktober 1976, p. 12.

¹⁷⁹ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1977/78, p. 310.

¹⁸⁰ *Die Matie*, 16 September 1977, p. 11.

staan nie. Hierdie merkwaardige prestasie was nog net een keer vantevore geëwenaar en wel deur 'n Matie-span in 1965.¹⁸¹

Al die harde werk sedert die 1974/75-seisoen het eindelijk in die 1978/79-seisoen begin vrugte afwerp. Die eerstespan het daarin geslaag om die Markhams premier liga te wen, terwyl die tweedespan hul afdeling gewen, die derdespan tweede geëindig het en die vierdespan ook hul liga gewen het. Garth le Roux het in hierdie seisoen die “res-van-die-wêreld” in die Packer-wêreldreeks in Australië verteenwoordig en is na afloop van die toernooi aangewys as beste bouler en speler van die toernooi.

Eddie Barlow het ook tydens hierdie seisoen sy terugkeer tot die Maties gemaak en goed met die kolf presteer. Die inter-universitêre toernooi is op Stellenbosch aangebied en die Universiteit het geskiedenis gemaak deur die wedstryde tussen die Suid-Afrikaanse universiteite A- en B-spanne en die plaaslike provinsiale spanne op hul eie velde aan te bied. Die wedstryd van die Suid-Afrikaanse Universiteite se A-span teen Westelike Provinsie was op 'n skouspelagtige wyse gewen toe die studente 'n rekord 500 lopies in die tweede beurt aangeteken het om die wedstryd te wen. Twee Maties, Adrian Kuiper en Danie du Toit, se aanskoulike kolfwerk het grootliks bygedra tot die puik oorwinning. Eddie Barlow se winterprogram het teen hierdie tyd reeds baie bekendheid verwerf en 42 studente het deel van die oefenprogram uitgemaak. Verder was die fasiliteite van die klub van 'n baie hoë standaard en het hulle oor sewe velde beskik waarvan vier van so 'n gehalte was dat eersteliga wedstryde daarop gespeel kon word.¹⁸²

Die 1979/80-seisoen is met gemengde gevoelens tegemoet gegaan, want alhoewel Eddie Barlow as afrigter aangebly het, het Garth le Roux die klub verlaat en Adrian Kuiper, wat 'n enkelbesering gehad het, sou eers weer in

---

¹⁸¹ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1977/78, p. 310.

¹⁸² Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1978/79, pp. 338-343.

Januarie 1980 kon speel.¹⁸³ Ongeag hierdie terugslae het die klub voortgebou op hul skitterende prestasies en die eerste- en tweedespanne het albei tweede in hul ligas geëindig terwyl die derde- en vierdespanne daarin geslaag het om hul ligas te wen. Die eerstespan was baie ongelukkig om in die finaal van die Protea-liga teen Groenpunt te verloor. Danie du Toit was die groot uitbinker van die eerstespan deur in beide lyste bo-aan te eindig met onderskeidelik 503 lopies en 63 paaltjies.¹⁸⁴

Tydens die 1980/81-seisoen het die klub onder Eddie Barlow as afrigter van die Maties se eerste twee spanne en Gordon Paterson as afrigter van die derde- en vierde spanne, voortgebou op hul goeie prestasies. Ongelukkig is Barlow as afrigter van die Boland Krieketunie vir die volgende seisoen aangestel en was daar 'n algemene gevoel onder die klublede en spelers dat sy entoesiasme, motiveringsvermoë, lewenskrag, sin vir humor en fyn kennis van die spel baie gemis sou word. Die eerstespan het in beide die Protea-kompetisie en Markhamsliga tweede geëindig en by die Suid-Afrikaanse Universiteitstoernooi weereens daarin geslaag om die O'Brien-skild te verower. Die klub moes ook aan die einde van hierdie seisoen van twee ander staatmakers, Cari Rose-Innes en David Reid-Ross, afskeid neem.¹⁸⁵

Tydens die 1981/82-seisoen, met Kenny McEwan as afrigter, het die spanne gemiddelde prestasies gelewer.¹⁸⁶ Die vierdespan het egter daarin geslaag om hul liga te wen. Die klub het weer 'n Springbok, Adrian Kuiper, opgelewer en hy is ook as kaptein van die 0/25-span teen Engeland gekies.¹⁸⁷

Sedert die 1980/81-seisoen het Matie-krieket stadig agteruitgegaan. Die 1982/83-seisoen was 'n uiters teleurstellende een en die klub het baie senior

---

¹⁸³ *Die Matie*, 20 September 1979, p. 14.

¹⁸⁴ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1979/80, pp. 12-13.

¹⁸⁵ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1981, p. 205.

¹⁸⁶ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1981/82, p. 38.

¹⁸⁷ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1982, p. 207.

spelers verloor. Die debat rondom 'die kwessie of Maties hul krieket in die Boland of die Westelike Provinsie moes speel, het weer tydens hierdie seisoen na vore gekom.¹⁸⁸ Gedurende die volgende seisoen het die klub sy swak prestasies voortgesit, maar kon hulle tog daarin slaag om die O'Brien-skild vir die elfde keer te verower.¹⁸⁹

Gedurende die daaropvolgende twee seisoene het die klub weereens baie gemiddelde prestasies gelewer. Die vierde span was egter die uitsondering en hulle het daarin geslaag om in sowel die 1984/85-seisoen as die 1985/86-seisoen hul liga te wen. Matie-krieket het stadig verbeter en in die laaste seisoen het die tweedespan die Markhamsliga gewen, terwyl die derdespan tweede in hul liga was.¹⁹⁰

Tydens die 1986/87-seisoen was dit duidelik dat die Maties besig was om te verbeter. Die veranderde en verbeterde klubhuis is in Februarie 1987 ingewy. Die klub het vier spanne vir die Markhamsliga ('n tweedag-liga) ingeskryf en twee spanne vir die Protea-kompetisie wat die eendag-liga was.

Gedurende die 1987/88-seisoen is Stephen Farrel vir die derde agtereenvolgende seisoen as afrigter van die span aangewys. Die eerstespan het daarin geslaag om met behulp van 'n puik spanpoging gedurende die tweede helfte van die seisoen derde op die punteleer van die Markhamsliga te eindig, terwyl die tweedespan daarin geslaag het om hul liga te wen. Die eerstespan het ook daarin geslaag om die inter-universitêre toernooi te Port Elizabeth te wen. Die seisoen was by verre die beste van die klub gedurende die voorafgaande vyf jaar. Omdat wedstryde nie op Sondag gespeel is nie en vanweë 'n vol ligaprogram, moes wedstryde ook in die week beslis word. Dit het meegebring

---

¹⁸⁸ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1982/83, pp. 52-53.

¹⁸⁹ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1983/84, pp. 56-67.

¹⁹⁰ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1985/86, pp. 107-111.

dat die eerstespan aan sommige wedstryde van die Protea-kompetisie moes onttrek.¹⁹¹

Tydens die 1988/89-seisoen was die tweedespan steeds die pronkspan van die klub en het hulle die liga vir die tweede agtereenvolgende jaar gewen. Die Westelike Provinsie Krieketunie het ook die besluit vir die volgende seisoen geneem dat 'n nuwe bedeling vir die Markhamsliga sou intree. Dit het behels dat die span wat laaste in die eersteliga eindig, vervang kon word deur die span wat die weners van die 2A-liga is, mits die klub nie reeds 'n span in die eersteliga het nie.¹⁹²

Gedurende dié 1988/89-seisoen het die eerstespan dan ook laaste in die Markhamsliga geëindig. Die Westelike Provinsie Krieketunie het egter besluit dat hulle steeds in die eersteliga kon meeding, maar in die onderste helfte van die liga wat uit agt spanne bestaan het. Daar was die gevaar van relegasie vir die klub, maar aan die ander kant die moontlikheid van promosie indien hulle goed genoeg sou presteer. Daar is verskeie redes vir die swak prestasie van veral die eerstespan aangevoer. Dit het onder andere die verlies van sleutelspelers, beserings aan sleutelspelers en 'n geleidelike demotivering onder die spelers ingesluit. Hierdie demotivering is deur 'n verskeidenheid faktore veroorsaak. Kits-sukses in die eersteliga is die uitsondering eerder as die reël. Gemiddelde spelers raak eers na drie tot vier jaar volwasse vir hierdie uiters mededingende krieket. Dit kan dan gebeur dat spelers gefrustreerd raak wanneer daar nie gou genoeg aan hoë persoonlike verwagtinge voldoen kan word nie.¹⁹³

Die eerstespan het vir die eerste keer in baie jare die laaste plek tydens die inter-universitêre toernooi behaal. Die krieketklub het een van sy donkerste seisoene van die afgelope dekade beleef, maar tog was daar 'n algemene gevoel dat die

---

¹⁹¹ *Die Stellenbosse Student - Jaarbladuitgawe*, 1988, p. 222.

¹⁹² Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1988/89, pp. 6-7.

¹⁹³ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1989/90, pp. 26-28.

komende seisoen 'n keerpunt kon wees, want daar was 'n kern van lojale, entoesiastiese en talentvolle spelers met genoegsame ondervinding van eersteliga krieket, 'n nuwe afrigter van formaat en 'n gesonde administrasie en infrastruktuur.¹⁹⁴

Die nuwe afrigter vir die 1990/91-seisoen was Graham Barlow¹⁹⁵ en daar was 'n groot verbetering in die standaard van krieket met al die spanne wat in 'n mate beter presteer het. Die bestuur het dieselfde redes vir die swakkerige prestasie voorgehou, met die laaste twee faktore wat redelik konstant gebly het. Die spelers was dus die veranderlike en as hulle presteer, presteer die span en die klub. Sukses lei dus tot sukses.¹⁹⁶ Tydens die 1991/92-seisoen het die eerste vier spanne van die Maties goed presteer deur onderskeidelik die sesde, derde, vierde en eerste plekke in te neem.¹⁹⁷

2.2.4.2 Terugkeer tot die Boland

Met die aanvang van die 1992/93-seisoen het Matie-krieket aan die begin van 'n nuwe era gestaan. Vir baie jare het die Matie-krieketklub deel van die WP Krieketunie uitgemaak. Na 'n jarelange dispuut oor grense tussen unies van die Boland en die Westelike Provinsie, het die Verenigde Krieketraad van Suid-Afrika besluit om grense vas te pen. Die Universiteit van Stellenbosch se krieket het ná vasstelling van grense in die Boland geval en die Maties sou in die vervolg hul krieket onder die beskerming van die Boland Krieketraad speel.

Hierdie bedeling het miskien een of twee nadele vir die klub ingehou, maar die voordele was legio.

---

¹⁹⁴ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1989/90, pp. 26-28.

¹⁹⁵ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1989/90, p. 27.

¹⁹⁶ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1990/91, pp. 42-43.

¹⁹⁷ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1991/92, pp. 57-58.

Die grootste nadeel was seker die feit dat die Matie-klub nou in 'n provinsie gespeel het wat in die B-afdeling van die Curriebekerkompetisie geval het. Die versekering is egter deur die Verenigde Krieketraad gegee dat die Boland spoedig in die A-afdeling sou speel, indien hulle presteer. Die rol wat Matie-krieket tot die bevordering van Boland tot die A-afdeling gespeel het, was dus baie groot.¹⁹⁸

Daar was baie voordele vir Matie-krieket. Die klub het begin met een span in die premier A-afdeling waar die top agt spanne in die Boland meegeding het. In die verlede het slegs die eerstespan blootstelling aan eersteliga krieket ontvang. Vertoë is ook aan Boland gerig om twee spanne in die Premier B-afdeling te hê. Die versoek is goedgekeur en vir die eerste keer in die geskiedenis het drie spanne (33 spelers) die geleentheid gekry om eersteliga krieket te speel.

Dit het meegebring dat belowende spelers nie meer die klub verlaat het om by ander klubs aan te sluit nie, want hulle is binne die Matieklub die geleentheid gegun om in topkompetisie mee te ding. Hierdie geleentheid het vele studente wat vir buiteklubs gespeel het, na die klub laat terugkeer. 'n Ander groot voordeel wat die nuwe bedeling vir die klub ingehou het, was dat baie van die spelers die geleentheid gekry het om in die Boland se 0/24 span te speel en dus met die beste jong spelers in die land kon meeding.

Matie-krieket het in die 1992/93-seisoen in die persone van Bob Woolmer en Kevin Bridgens twee top afrigters gehad. Die hoofkwartier van Boland-krieket was ook by die Maties gesetel totdat dit in 1995 na die Paarl verskuif het. Daar was 'n algemene gevoel dat die klub in daardie stadium met sy beskikbare spelers en die talentvolle spelers wat beloop het om die volgende seisoen by die klub aan te sluit, 'n groot krag in Boland krieket kon word.¹⁹⁹

---

¹⁹⁸ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1991/92, pp. 58-59.

¹⁹⁹ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1991/92, pp. 58-59.

Sedert die 1992/93-seisoen het die Maties dus met al vier spanne in die Boland gespeel en puik presteer. Die eerstespan het die gesogte Boland-beker as wenners van die premierliga met die eerste probeerslag verower. Victoriane het tweede in die Premier B-liga gekom. Vier Maties het in die Bolandspan gespeel wat die Bowl-kompetisie gewen het. Die eerstespan het ook vir die eerste keer aan die Budget Rent a Car-klubkampioenskappe in Johannesburg deelgeneem.²⁰⁰ In die daaropvolgende seisoen (1993/94) het die klub weereens pragtige prestasies behaal, maar nie een van die spanne kon daarin slaag om hul liga te wen nie.

Gedurende die 1994/95-seisoen het die Universiteit se kriketspanne onder Omar Henry as afrigter prestasies behaal wat nie maklik geëwenaar sal word nie. Die klubspanne het in al hul ligas as die oorwinnaars uit die stryd getree. Daar is ook puik individuele prestasies gelewer. Die Matie-span het die Premier-liga eendagkompetisie gewen, terwyl Victoriane die Premier-liga tweedagkompetisie, Stellenbosch II die Premier B-liga Afdeling 2 kompetisie en Stellenbosch III die Tweedeliga-kompetisie gewen het. By die SASSU toernooi te Potchefstroom het die Maties Afdeling B van die toernooi gewen en was hulle dus weer vanaf 1995 in die A-afdeling.

Die Wes-Kaap Krieketakademie, waar jong spelers voorberei word vir Boland se seniorspanne, het ook elke seisoen van krag tot krag gegaan. Tydens hierdie 1994/95-seisoen het Lloyd Ferreira die Boland Krieketraad se Speler van die Jaar-toekenning ontvang. Hy is in vier agtereenvolgende Benson and Hedges-wedstryde as speler van die wedstryd aangewys.

Die Matie-krieketklub het ook besef dat hulle 'n verpligting teenoor die gemeenskap het en met die hulp van die Universiteit se Sportburo is 'n ontwikkelingsprogram geïmplementeer. Klinieke is op Stellenbosch, De Aar,

---

²⁰⁰ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1993, p. 147.

Grabouw, Hermanus en Citrusdal aangebied. Daar word ook gereeld basiese kolf-, boul en paaltjiewagterskursusse georganiseer.²⁰¹

Tydens die volgende twee seisoene het die Universiteit, met Henry as afrigter, op sy puik prestasies voortgebou. Gedurende die 1995/96-seisoen het die Maties die Superliga Tweedag-kompetisie, die Superliga Eendag-kompetisie, die SASSU-toernooi te Pietermaritzburg en die Intervarsity teen Ikeys gewen, terwyl die Victoriane tweede in die Superliga Tweedag-kompetisie geëindig het.²⁰²

Die jaar daarna het Maties vir die derde agtereenvolgende seisoen daarin geslaag om die Superliga Eendag-kompetisie te wen, terwyl die Victoriane die Superliga Tweedag-kompetisie gebuit het. Maties het ook tweede in die SASSU-toernooi geëindig. Deurdat die klub daarin geslaag het om die Superliga Tweedag-kompetisie te wen, het hulle gekwalifiseer om aan die Nasionale klubkampioenskappe deel te neem. Koshuiskrieket het gedurende hierdie seisoen 'n verdere gedaanteverwisseling ondergaan, deurdat daar nou 'n week-sowel as 'n naweekliga vir die spelers is. Die rede hiervoor is dat die krieketklub wou probeer om die struktuur vanaf koshuiskrieket tot klubkrieket te verbeter. Francois Esterhuizen het gedurende hierdie seisoen vir die tiende agtereenvolgende jaar sy verskyning as speler by die krieketklub gemaak.²⁰³

Gedurende die 1997/98-seisoen het die Maties weer daarin geslaag om die Superliga Tweedag-kompetisie te wen en het hulle op grond van die vorige seisoen se prestasies aan die klubkampioenskappe deelgeneem en baie goed presteer deur na die finaal deur te dring. Dié span het egter by die SASSU-toernooi teleurgestel. Victoriane het een van hul swakste seisoene ooit beleef.

---

²⁰¹ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1995, p. 170.

²⁰² *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1996, p. 121.

²⁰³ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1997, p. 134.

Die krieketklub het aan die begin van die seisoen van sy topspelers verloor met die gevolg dat hulle met 'n jong en onervare span moes speel.²⁰⁴

Dit was ook die eerste keer in 'n paar jaar dat die klub geen span in die finaal van die onderskeie eendag-kompetisies gehad het nie. Twee van die redes wat aangevoer is, was dat die grootste gedeelte van die seisoen in die eksamen en vakansie gespeel moes word en swakker spanne derhalwe dikwels in die veld gestoot moes word en dat spelers oor die algemeen nie toegewyd genoeg is nie.²⁰⁵ Daar is ook met 'n vroueliga begin wat 'n kombinasie tussen "aksiiekrieket" en "Bakers mini-krieket" is. Byna al die vrouekoshuise het deelgeneem en 'n span is vir die volgende seisoen gekies om aan die Boland Dameskrieket-liga deel te neem.²⁰⁶

Die 1998/99-seisoen was in 'n sekere mate 'n teleurstellende een. Alhoewel die Victoriane daarin kon slaag om die Superliga Tweedag-kompetisie te wen, het die Maties met hul vierde plek teleurgestel. Verder kon nie een van die twee spanne daarin slaag om vir die tweede agtereenvolgende seisoen die finaal van die Superliga Eendag-kompetisie te haal nie. Dit was wel die eerste jaar in die klub se geskiedenis wat 'n tri-varsity aangebied was. Die klub se 0/19-span het teen Ikeys se 0/19-span gekompeteer, terwyl die Victoriane teen Universiteit Wes-Kaap se eerstespan gespeel het. Maties het teen Ikeys se eerstespan kragte gemeet.²⁰⁷ In die daaropvolgende 1999/2000-seisoen het die Maties weer daarin geslaag om die Superliga Eendag-kompetisie te wen, terwyl Vics (tweedspan) tweede geëindig het.

Dit kan met 'n mate van sekerheid gesê word dat die Matie-krieketklub in die nuwe millennium besig is om in terme van spel en afrigting baie te ontwikkel en

---

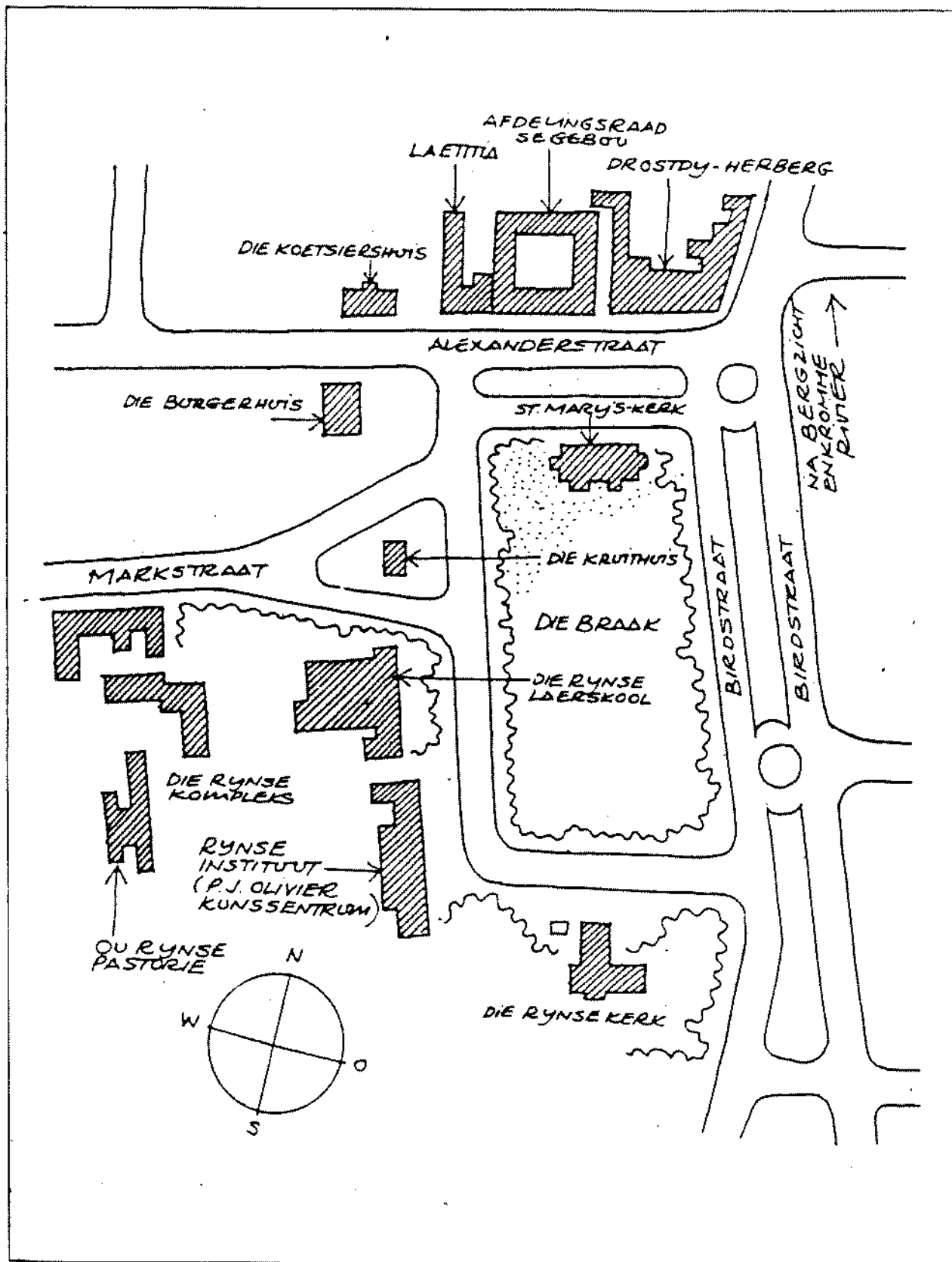
²⁰⁴ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1998, p. 90.

²⁰⁵ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1997/98, p. 1.

²⁰⁶ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1998, p. 90.

²⁰⁷ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1998/99, pp. 1-2.

op sekere gebiede die voortou te neem wat die ontwikkeling van krieket in Suid-Afrika betref.

DIE BRAAK (1855)

HOOFSTUK DRIE

SPEELTERREINE

Een aspek wat baie prominent in ou jaarverslae na vore kom is die feit dat die vordering en prestasies van die onderskeie spanne baie afgehang het van die terrein waarop gespeel is. Daar word dikwels verwys na die onmoontlikheid om op sekere terreine te oefen en die vooruitsigte om 'n beter stuk grond te bekom.

3.1 DIE BRAAK

Die Braak op Stellenbosch is 'n Hollandse benaming vir die stukkie braakland in die middel van die dorp.²⁰⁸ Soos die dorp weswaarts ontwikkel het, het dié braakland die funksie van 'n sentrale dorpsplein aangeneem.²⁰⁹ Die Braak het oor die jare verskeie name gehad. In 1703 het dit as die Exercitie Plein²¹⁰ bekend gestaan en op 19 Maart 1818 is dit na die Koningsplein verander. Op 31 Julie 1849 is dit na C.B. Adderley vernoem nadat hy tesame met die Britse Laerhuis help verhoed het dat die Kolonie 'n bandietnedersetting word. Die plein het toe as die "Adderley Square" bekend gestaan.²¹¹

Van die vroegste tye het verskeie spele op hierdie onvrugbare middeterras plaasgevind waarvan krieket en rugby die grootste van die georganiseerde sportsoorte was. Sedert 1866 het dit as die Braak bekend geword en was die stuk grond vir die jeug van die 1800s wat Coetzenburg vandag vir die studente is.²¹²

---

²⁰⁸ N. Neethling, *Pikturale Stellenbossiana*, 1995, p. 23.

²⁰⁹ F. Smuts, *Stellenbosch Drie Eeue*, 1979, p. 92.

²¹⁰ N. Neethling, *Pikturale Stellenbossiana*, 1995, p. 143.

²¹¹ D. H. Craven & P. Jordaan, *Met die Maties op die rugbyveld*, 1955, p. 29.

²¹² N. Neethling, *Pikturale Stellenbossiana*, 1995, p. 34.

Daar was verskeie pogings om die Braak tot niet te maak. Op 13 November 1855 is die voorstel vir die bou van 'n kerk op die terrein gemaak, maar dit was egter deur heelwat mense teengestaan. Die volgende pleidooi getuig daarvan:

“Is deze plein de enigste plaats alwaar de jeugd zich in onschuldige spelen kunnen vermaken, en wandelaar eene aangename verkwikking en vrye lucht genieten, en alwaar het zo nuttig dier, het vermaerde paard zich kan verfrissen, en eene beete gras plukken.”²¹³

Soos reeds genoem, is daar met die stigting van die Kweekskool in 1859 en die gepaardgaande uitbreidings op die gebied van nuwe opvoedkundige instansies, baie jongmense na Stellenbosch gelok. Saam daarmee het die beoefening van spele en sport begin en reeds in Februarie 1865 is 'n versoek aan die Munisipaliteit gerig vir die aanlê van 'n krieketveld.

“Received a letter from the secretary of the Stellenbosch Cricket Club requesting to have the use of a part of the ground on Adderley Square of about 12 yards broad and 25 long, in order that may have the same turfed and levelled.”²¹⁴

Toestemming is hiervoor verleen op die voorwaarde dat die gelykmaak van die area onder toesig van die superintendent van parke sal geskied.²¹⁵ Oor die jare het die spelers baie probleme ondervind met hul spele op die Braak en is krieket by talle geleenthede verbied. Ds. Maeder vertel hoe hul span, onder leiding van ds. J. N. Vlok, deur prof. N.J. Hofmeyr onder sensuur geplaas is omdat L. Hugo sy polsgewrig beseer het en Jan Maeder effens hoenderkop wass van al die mos.²¹⁶

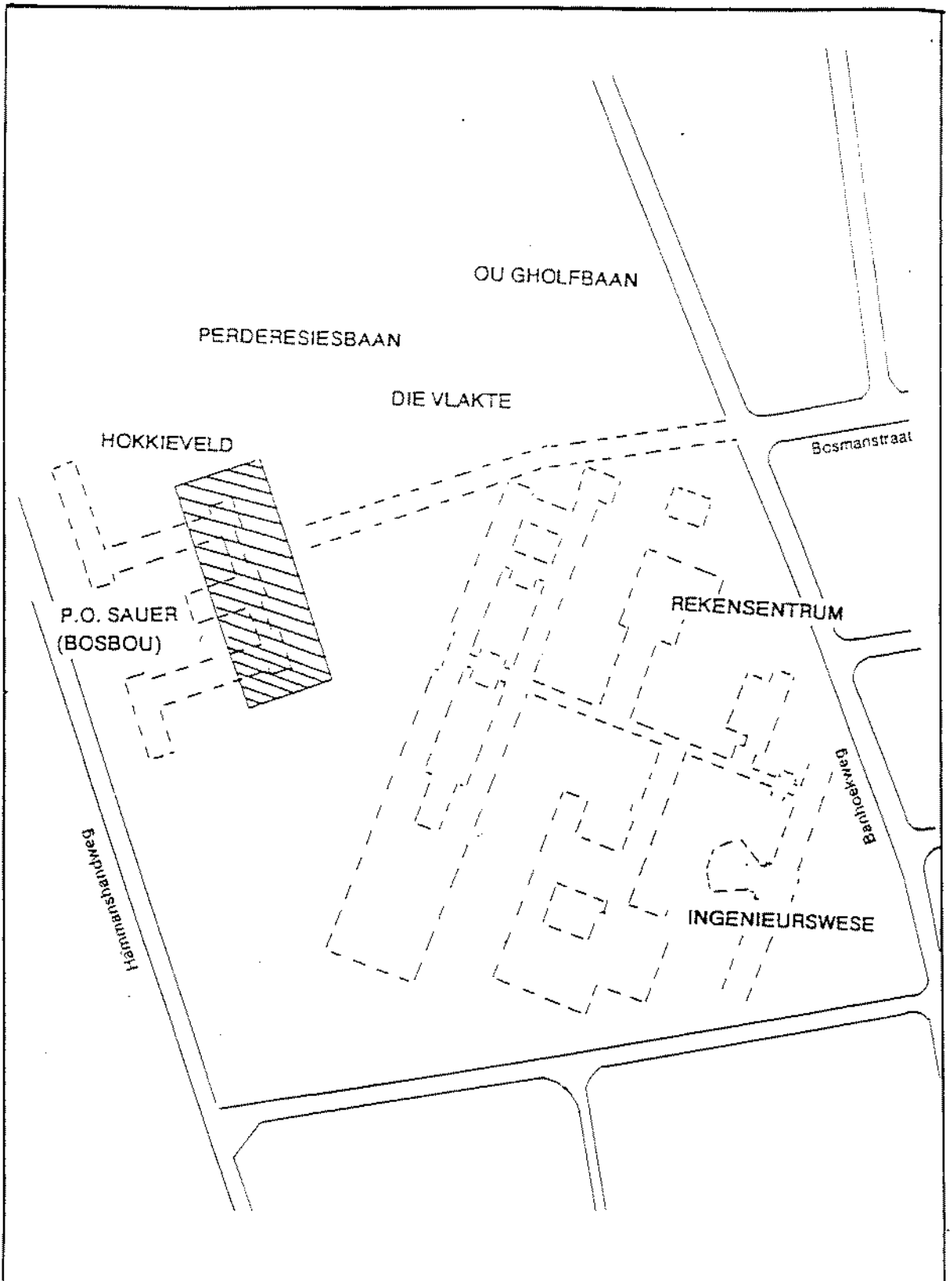
---

²¹³ A. M. Hugo & J. van der Bijl, *Die kerk van Stellenbosch: 1686-1963*, 1963, p. 153.

²¹⁴ KAB 3/STB 1/1/1/3, Minutes of the meeting of commissioners, 21 Febr. 1865, p. 168.

²¹⁵ KAB 3/STB 1/1/1/3, Minutes of the meeting of commissioners, 21 Febr. 1865, p. 169.

²¹⁶ N. J. Brümmer & J. J. Smith, *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*, 1918, p. 165.

DIE VLAKTEVELD (1902 – 1927)

(S.L. Calder, Die geskiedenis van manshokkie op Stellenbosch, 1990, p. 63 (a).)

Na verskeie pleidooie van die span is hulle toegelaat om steeds op die Braak te speel, maar nie lank daarna nie is krieket op die Braak verbied.²¹⁷

In Mei 1872 het die Munisipaliteit 'n brief van G.N.C. Lückhoff en vyf ander spelers ontvang waarin hulle smeek om hul wedstryde op die oorspronklike area, naamlik "Adderley Square", te speel. Toestemming is aan die spelers verleen om daar te speel onder die voorwaarde dat hul spel nie die verbygaande publiek moet steur nie. Verder sal die kommissaris die reg hê om hulle die voorreg te ontnem wanneer hulle dit nodig sou ag.²¹⁸

In Mei 1875 is 'n brief deur 28 inwoners aan die Munisipaliteit gerig met die versoek dat 'n vergadering vir belastingbetalers belê moes word. Die doel van die vergadering was om 'n besluit te neem oor die speel van rugby en krieket op die plein. Op dieselfde vergadering is 'n klagte deur een van die predikante ingedien dat met al die spelery op die terrein tussen die Rynse skool en Standard Bank, van sy kerk se vensters stukkend geslaan word. Die raad was egter nie by magte om so 'n vergadering te belê nie en die spele op die Braak het soos normaal voortgegaan.

Intussen was sport op die Braak steeds onder bespreking. Om sake te vererger het die magistraat in die loop van 1880 'n brief aan die Munisipaliteit geskryf oor onfatsoenlike tonele op die Braak soos bakleiery en vuil taal tussen "blanke en nie-blanke" seuns wat voetbal en ander spele op die Braak speel. Hy stel voor dat 'n ander plek vir sportdeelname gekry moet word.²¹⁹

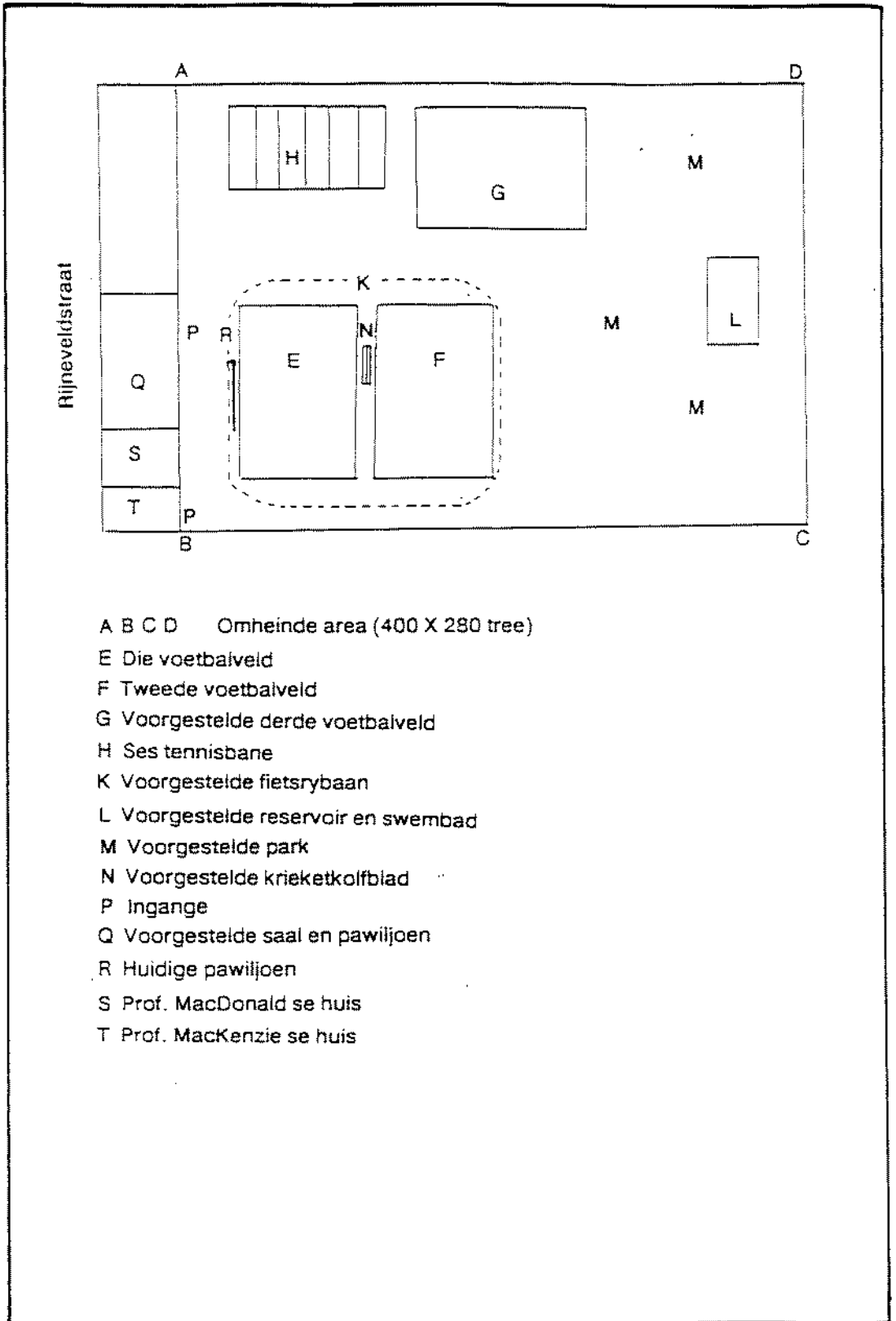
Dit was duidelik dat die Braak te klein vir al die sportsoorte geword het en 'n werkkomitee is aangestel om 'n alternatiewe terrein te vind. Die Vlakte is toe

---

²¹⁷ H. B. Thom, *Stellenbosch 1866 - 1966*, 1966, p. 281.

²¹⁸ KAB 3/STB 1/1/1/4, Minutes of the meeting of commissioners, 7 May, 1872, pp. 40-41.

²¹⁹ D. H. Craven & P. Jordaan, *Met die Maties op die rugbyveld*, 1955, pp. 30-31.

- A B C D Omheinde area (400 X 280 tree)
- E Die voetbalveld
- F Tweede voetbalveld
- G Voorgestelde derde voetbalveld
- H Ses tennisbane
- K Voorgestelde fietsrybaan
- L Voorgestelde reservoir en swembad
- M Voorgestelde park
- N Voorgestelde krieketkolfblad
- P Ingange
- Q Voorgestelde saal en pawiljoen
- R Huidige pawiljoen
- S Prof. MacDonald se huis
- T Prof. MacKenzie se huis

DIE NUWE ATLETIEKVELD

(Stellenbosch Students' Quarterly, (I) Junie 1898.)

deur hulle as 'n moontlike opsie ondersoek, maar op 4 Mei 1880 het die komitee gerapporteer dat die terrein te klein was vir verskillende sportsoorte. Die Munisipaliteit het toe besluit dat indien die Stellenbosch krieketklub, die studente en skoliere van die Gimnasium aansoek sou doen, hulle met hul sportbedrywighede op die Braak kon voortgaan. Indien die kleurlingseuns sou aansoek doen, kon hulle die Vlakte gebruik.²²⁰ Apartheid op Stellenbosch is toe inderdaad al in die 19de eeu toegepas.

Vier jaar later, op 9 September 1884, is die sekretaris van die sportkomitee versoek om ondersoek in te stel na die regte van die "Stellenbosch Cricket Club" op die Braak en die krieketveld in die Vlakte,²²¹ want hulle wou weet watter veld hulle vir die klub kon toeëien. Op 11 September 1884 is die Kollegeraad deur die sportkomitee genader oor die gebruik van die "College Square" (die blok agter die Ou Hoofgebou) vir die komitee se sportbedrywighede, maar die aansoek het misluk. Die Braak het gevolglik steeds die gewildste speelterrein gebly.²²²

Probleme met die Braak as speelterrein het egter voortbestaan. Nico Theunissen het 'n krieketbal deur die venster van die oue Heer Bastiaans se apteek (op die terrein van die huidige poskantoor) geslaan. In die proses het dit baie van die medisynebottels gebreek. Bastiaans het 'n klag by die munisipaliteit ingedien, wat daartoe gelei het dat die Braak verbode terrein verklaar is en die krieketklub met £3.15s. 0d., skadevergoeding beboet is. Verdere spel is verbied²²³ en hulle moes op die "College Square" oefen. Sedert 1885 het die verskillende sportsoorte van die Braak begin verhuis.²²⁴

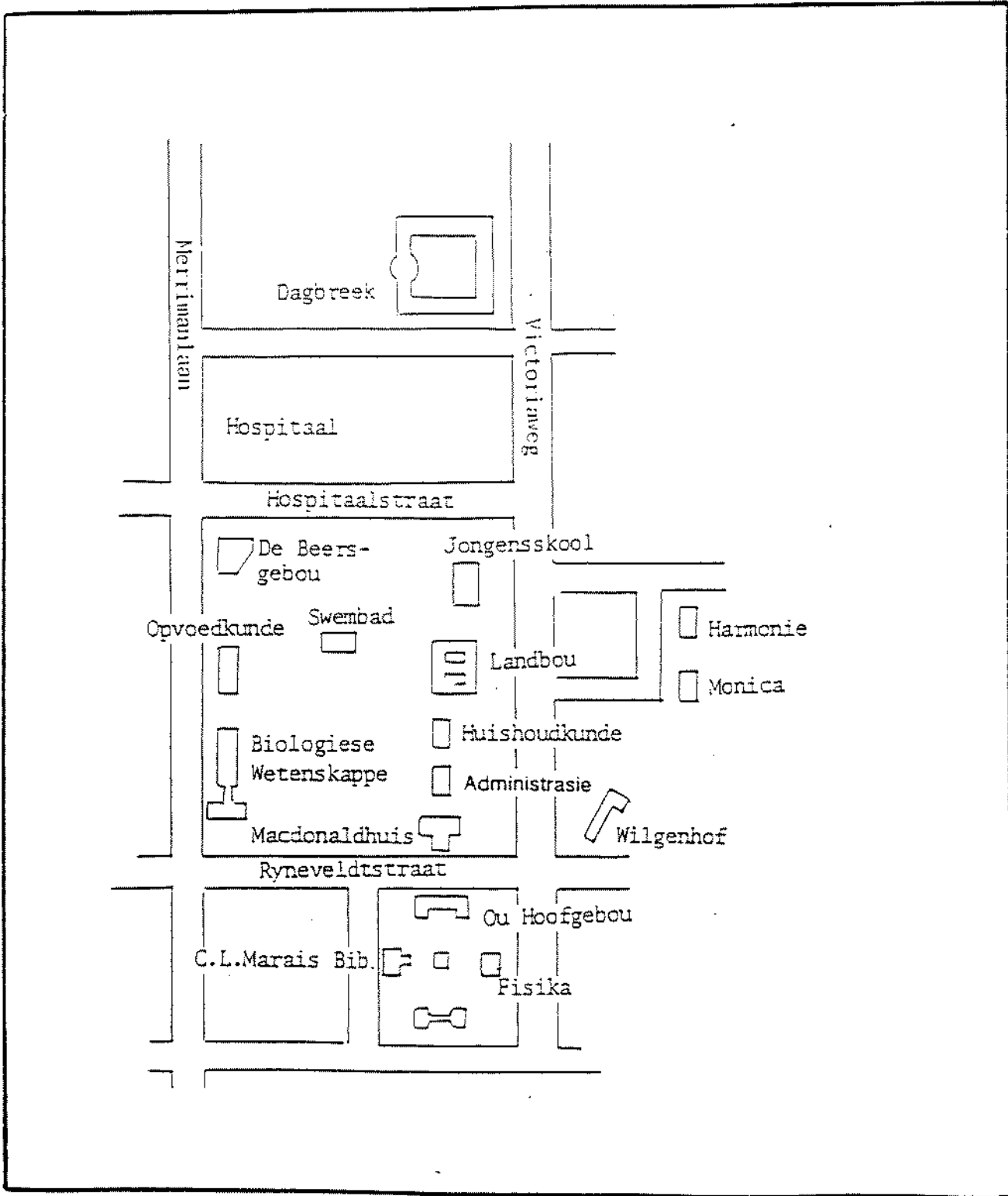
²²⁰ KAB 3/STB 1/1/1/4, Minutes of the meeting of commissioners, 11 May 1880, p. 368.

²²¹ *Reports of the Stellenbosch College Athletic Club*, 9 September 1884, p. 3.

²²² *Reports of the Stellenbosch College Athletic Club*, 11 September 1884, p. 3.

²²³ N. J. Brümmer & J. J. Smith, *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*, 1918, p. 167.

²²⁴ D. H. Craven & P. Jordaan, *Met die Maties op die rugbyveld*, 1955, p. 33.

UNIVERSITEIT VAN STELLENBOSCH TERREINPLAN 1935

(Universiteit van Stellenbosch, *Jaarboek*, 1935, g.p.)

3.2 DIE VLAKTEVELD

Alreeds in Maart 1867 is daar 'n versoek aan die Munisipaliteit gerig vir 'n stuk grond van 160 tree by 120 tree op die Vlakte vir die doel van 'n krieketveld. Daar word egter 'n groter stuk grond aan hulle gegee op die voorwaarde dat dit ter enige tyd met kennisname van drie maande teruggetrek kon word.²²⁵ Hulle kon dus daar speel wanneer die Braak nie tot hul beskikking was nie. Die Vlakteveld het deel uitgemaak van die "Klipvlakte" noord van Stellenbosch. Dit was ongeveer in die area waar Joubertstraat en Hammanshandweg vandag bymekaar kom en waar die Ingenieursfakulteit geleë is.²²⁶

In 1886 het krieket saam met rugby na die Vlakteveld verskuif.²²⁷ In November 1886 is 'n versoek van die "Stellenbosch Cricket Club" om op "Adderley Square" te speel, weer eens afgekeur.²²⁸ Gedurende die tydperk op die Braak moes spelers self die kolfblad voorberei en die rugbypale plant. Volgens ds. J.H. Neethling was boksegevegte net so algemeen as sportoefeninge. Meer voorbereidings is getref om 'n suksesvolle geveg teen die "Chams" (Kleurlingspan) te beplan as om rugby te speel. Al die probleme was tot voordeel van toekomstige sportmanne, want 'n oplossing kon nie gevind word nie en die Vlakteveld, wat 'n beter veld was, was die gevolg van hul ontevredenheid.²²⁹

Die ou probleme van die Braak het ook gou op die Vlakte begin kop uitsteek. Een van die groot oorsake was dat die grond nie die eiendom van die Kollege was nie, met die gevolg dat die Kleurlinggemeenskap ook daarop aanspraak kon maak.²³⁰ Volgens die SCAC was hulle nie ontevrede met die Vlakteveld nie. Die spanne het goed presteer, maar menige sportliefhebber het vir 'n nadergeleë

---

²²⁵ KAB 3/STB 1/1/1/3, Minutes of the meeting of commissioners, 19 March 1867, p. 262.

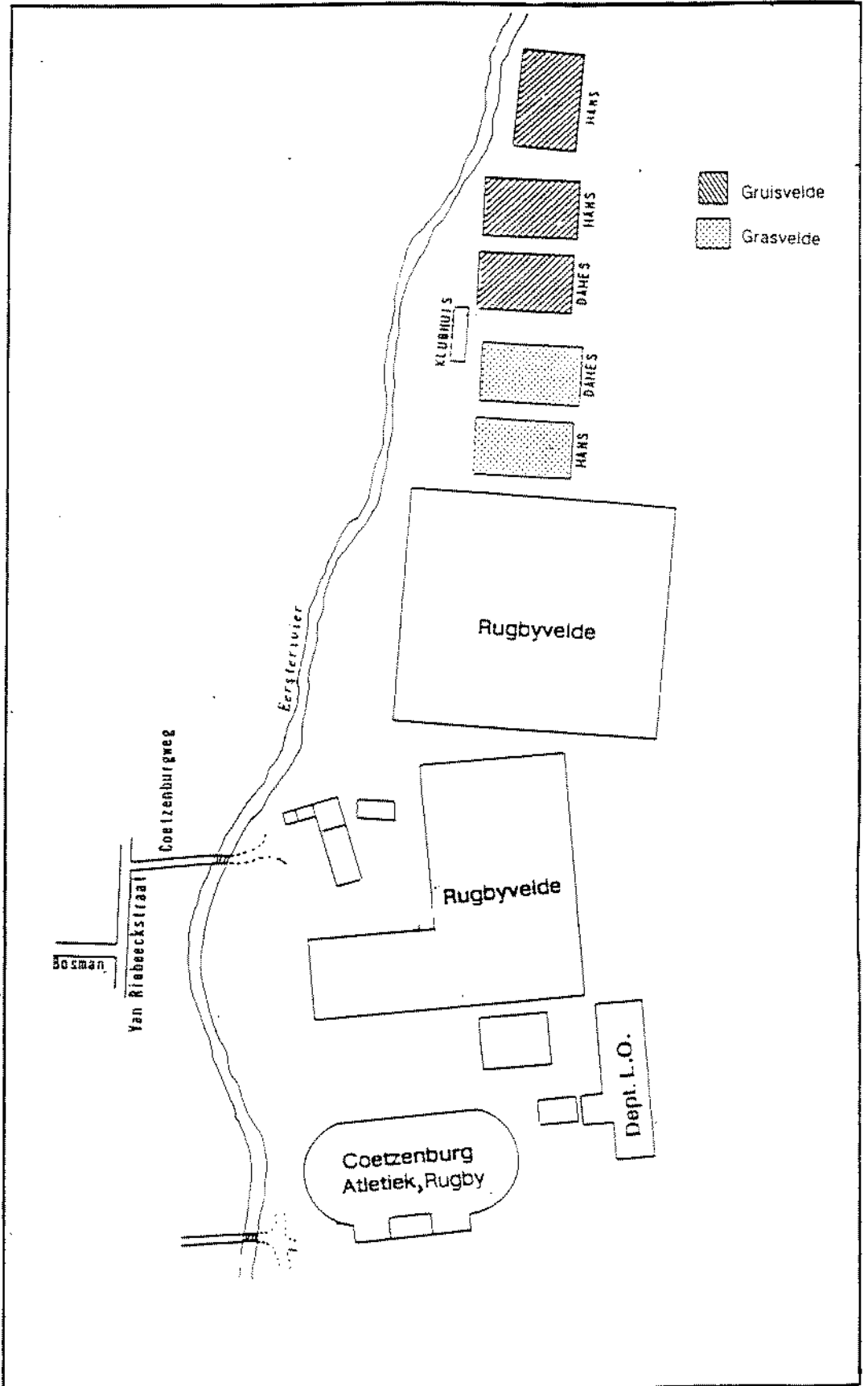
²²⁶ S.L. Calder, *Die geskiedenis van manshokkie op Stellenbosch*, 1990, p. 64.

²²⁷ H. B. Thom, *Stellenbosch 1866 -1966*, 1966, pp. 427-428.

²²⁸ KAB 3/STB 1/1/1/5, Minutes of the meeting of commissioners, 2 November 1886, p. 261.

²²⁹ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 1(1), June 1898, p. 21.

²³⁰ D. H. Craven & P. Jordaan, *Met die Maties op die rugbyveld*, 1955, pp. 35-37.

COETZENBURG SPORTTERREIN 1962

veld gewens. Die veld was ver van die kampus en daar was geen skaduwee vir die spelers en toeskouers nie. Op warm somersdae was dit eenvoudig te warm vir die beoefening van sport.²³¹

Een man wat die situasie in eie hande geneem het was ds. J.H. Neethling. In Mei 1892 het hy voor die stadsraad verskyn en gevra of hy toestemming kon kry om die stuk grond van 200 vierkante tree agter die huis van professor McDonald (waar die Carnegie-gebou vandag staan) vir sport kon aanwend.²³² Ds. Neethling het die munisipaliteit belowe dat sodra die stuk grond gelyk gemaak is, die Vlakteveld ontruim sou word. Die raad het begrip gehad vir hul probleme en na 'n ondersoek gedoen is en daar geen besware van die publiek ontvang is nie, is besluit om die grond vir 'n tydperk van 99 jaar teen vyf sjielings per jaar te verhuur ten einde 'n "atletiese park" daar te ontwikkel.²³³

Volgens ds. Neethling het hy die idee van 'n eie kollege-sportterrein gekry toe die studente die regte van die Kleurlinggemeenskap op die Braak betwis het. Tog noem hy in die onderhoud met P.K. Albertyn dat die gedagte werklik in 1892 vorm aangeneem het toe hy aan die stadsraad genoem het dat as daar iets is wat hy graag vir die studente van Stellenbosch sou wou gee, dit 'n sportterrein sou wees wat met die beste in Suid-Afrika kon vergelyk.²³⁴

Ds. Neethling het 'n komitee gevorm wat uit 'n aantal sportentoesiaste bestaan het om die vordering van die sportterrein te monitor. Die komitee het bestaan uit ds. J.H. Neethling (voorsitter), Jan Marais, prof. Morrison, prof. Mackenzie, P. Bosman, dr. J. Neethling, dr. J.F. Marais, C.D. Murray en H.J. Bergh. Die grond het sedert September 1892 aan die klub behoort en daar kon met 'n fondsinsameling begin word. Deur middel van basaars en blommeskoue is £300

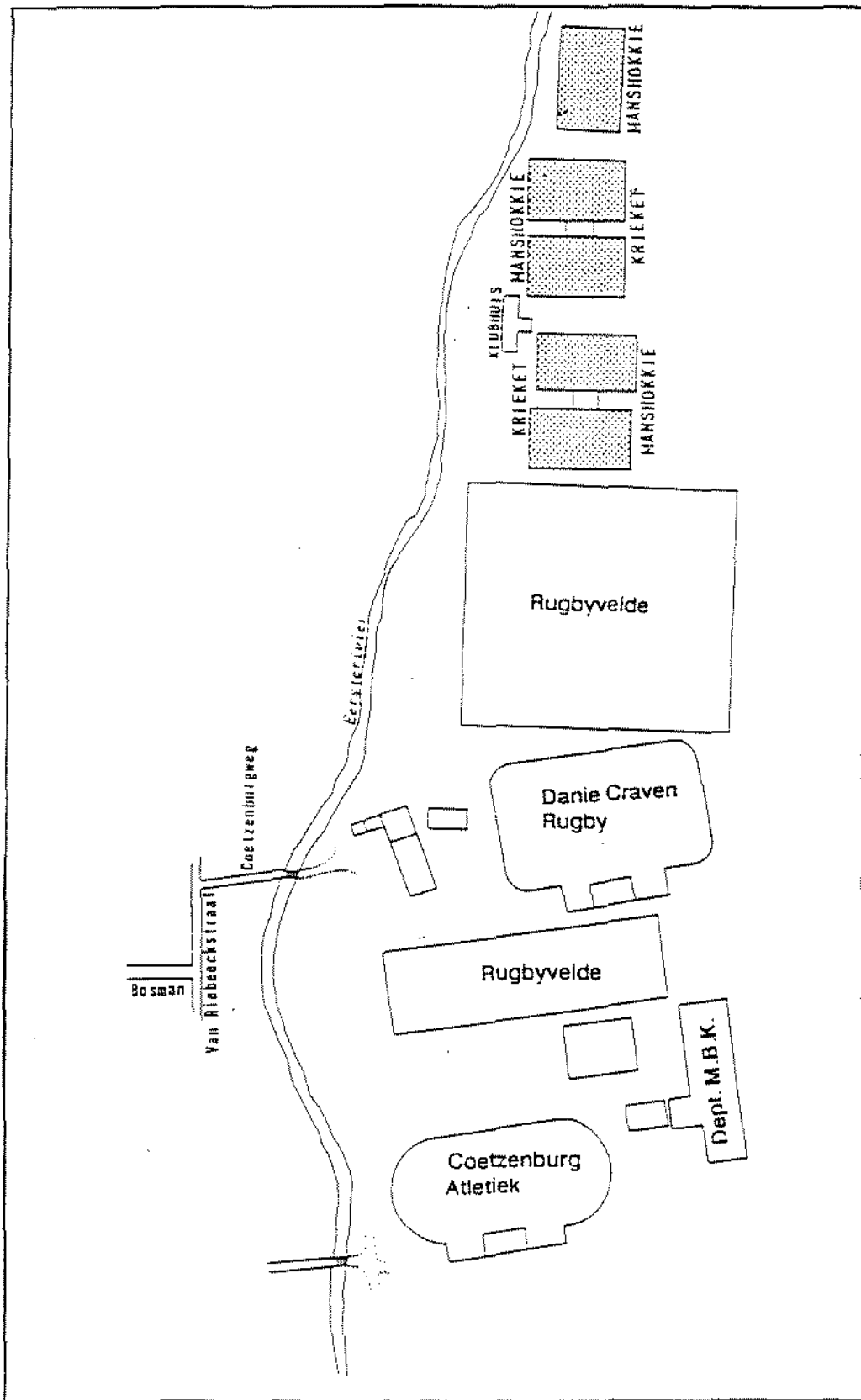
---

²³¹ *Stellenbosch Students' Annual*, 1892/1893, p. 30; 1895, pp. 44-45.

²³² KAB 3/STB 1/1/1/6, Minutes of the meeting of commissioners, 2 August 1892, p. 65.

²³³ KAB 3/STB 1/1/1/6, Minutes of the meeting of commissioners, 25 October 1892, p. 85.

²³⁴ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 21(1), June 1898, p. 21.

COETZENBURG SPORTTERREIN 1989

ingesamel. Jan Marais van Coetzenburgplaas het 'n verdere £400 geskenk wat die totaal op die ou end op £700 te staan gebring het.²³⁵

Vanweë 'n gebrek aan geriewe en die vooruitsig van 'n nuwe sportveld, het die studente besluit om self ook iets aan die situasie te doen. Die krieketklub het 'n goeie klomp geld ingesamel deur verversings by die Landbouskou te verkoop. Die twee debatsverenigings het ook nou saamgewerk en 'n musiek- en dramafees aangebied vir verdere fondse.

Drie tydelike kolfblaaie is intussen op die "College Square" aangelê waar die manne kon oefen en hul beter vir hul sterk teenstanders slyp.²³⁶

Die voorbereiding van die "Pawiljoenveld", soos dit later bekend geword het, het eers in 1896 begin.²³⁷

3.3 PAWILJOENVELD

Intussen het die nuwe velde uiteindelik 'n werklikheid geword. Die wedstryde vir die oorblywende deel van die 1896-seisoen moes op die Vlakteveld voltooi word, maar die spelers het nie meer daar geoefen nie. Die komitee van die nuwe sportveld het toestemming verleen vir die lê van twee kolfblaaie op 'n gedeelte van die terrein. Dit het daartoe bygedra dat die aantal spelers by oefeninge dramaties verbeter het.²³⁸ Stellenbosch se krieket het hierna weens toenemende getalle en beter organisasie van krag tot krag gegaan. Die nuwe veld is amptelik op 10 Junie 1897 ingewy. Die plan was om nog 'n voetbalveld, 'n krieketveld, 'n fietsbaan en 'n swembad aan te lê.²³⁹

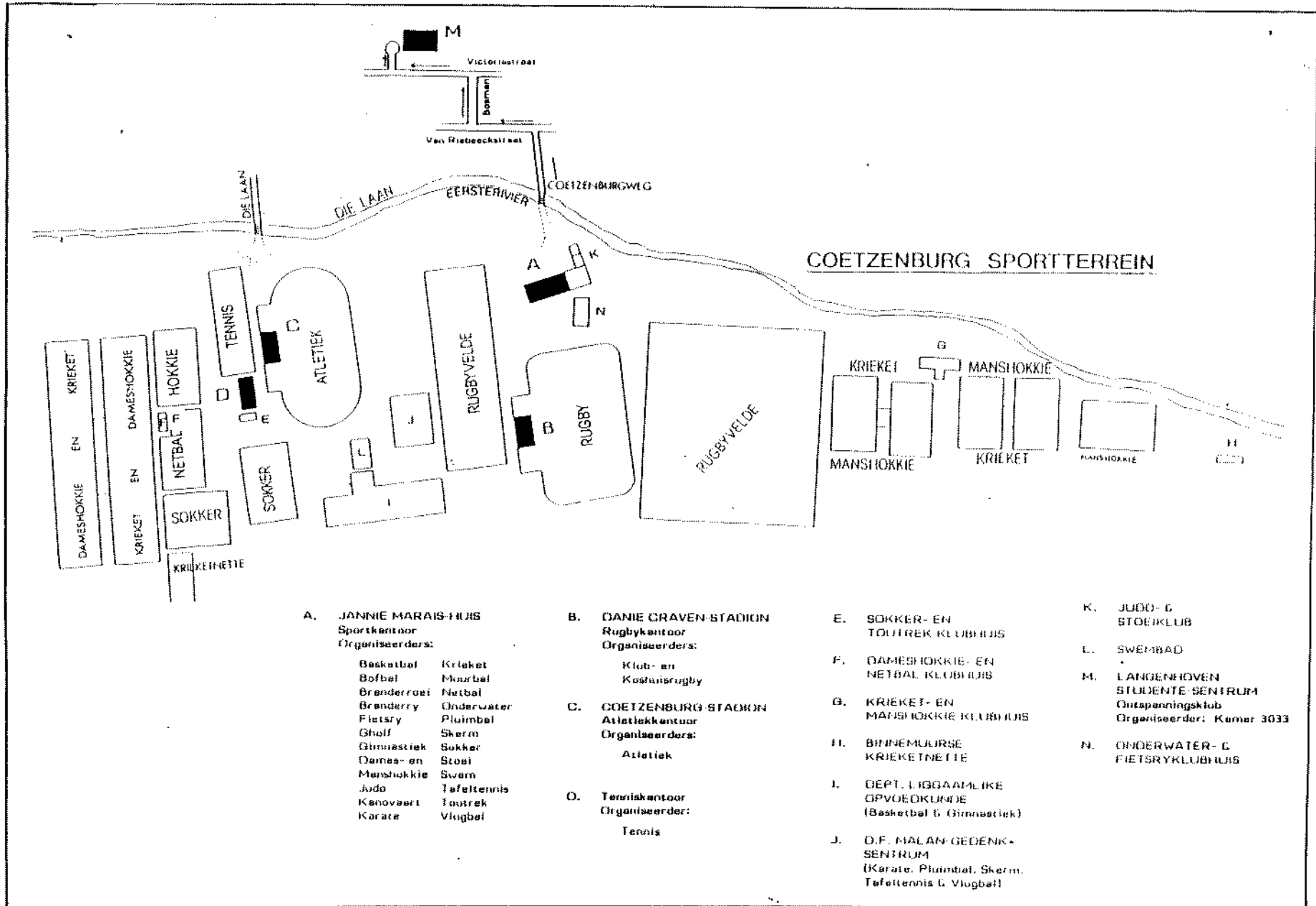
²³⁵ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 1(1), June 1898, p. 22.

²³⁶ *Stellenbosch Students' Annual*, 1895, pp. 44-45.

²³⁷ KAB 3/STB 1/1/1/6, Minutes of the meeting of commissioners, 28 January 1896, p. 328.

²³⁸ *Stellenbosch Students' Annual*, 1897, p. 51.

²³⁹ D. H. Craven & P. Jordaan, *Met die Maties op die rugbyveld*, 1955, p. 37.

In 1905/06 is daar geskryf dat die sportterrein in 'n swak toestand is, dat die persoon wat na die terrein moes omsien onbevoegd is, en dat rugby en krieket 'n veld moes deel, wat tot ongelukkigheid gelei het.²⁴⁰ Om die moraal te lig het die "Athletics Sports Field Committee" in 1906 aansoek gedoen vir die oprigting van 'n pawiljoen wat in Maart 1907 goedgekeur. 'n Pawiljoen was in daardie jare 'n rariteit by sportvelde en sedert die inwyding daarvan in 1908, het dit so baie vir die veld beteken dat dit later as die Pawiljoenveld bekend gestaan het.²⁴¹

Soos die universiteit uitgebrei het, moes die Pawiljoenveld plek maak vir verskeie universiteitsgeboue wat opgerig is.

3.4 COETZENBURG

Vanaf 1896 het die sportterreine (die Vlakteveld en die Pawiljoenveld) aan die Victoria Kollege en daarna aan die Universiteit van Stellenbosch behoort. Voor 1896 het die Vlakteveld aan die munisipaliteit behoort.²⁴² Op 16 Augustus 1919 het die sportkommissie voorgestel dat die grond van Pieter du Toit tussen Coetzenburgplaas en die Universiteit se proefplaas, suid van die rivier aangekoop word. Hierdie grond moes vir sportdoeleindes aangewend word.²⁴³ Tydens die Universiteit se Raadsvergadering op 25 Oktober 1919, het die finansiële komitee bekendgemaak dat die grond vir £6 000 gekoop is. Die grond is op 1 April 1920 aan die Universiteit oorhandig.²⁴⁴

A.F. Markötter het oorspronklik 'n opsie op hierdie grond gehad, maar hy het die Universiteit die geleentheid gebied om die grond te koop. In 1923 is twee rugbyvelde voltooi en het krieket saam met die junior rugbyspanne van die Universiteit na dié sportterrein verhuis.

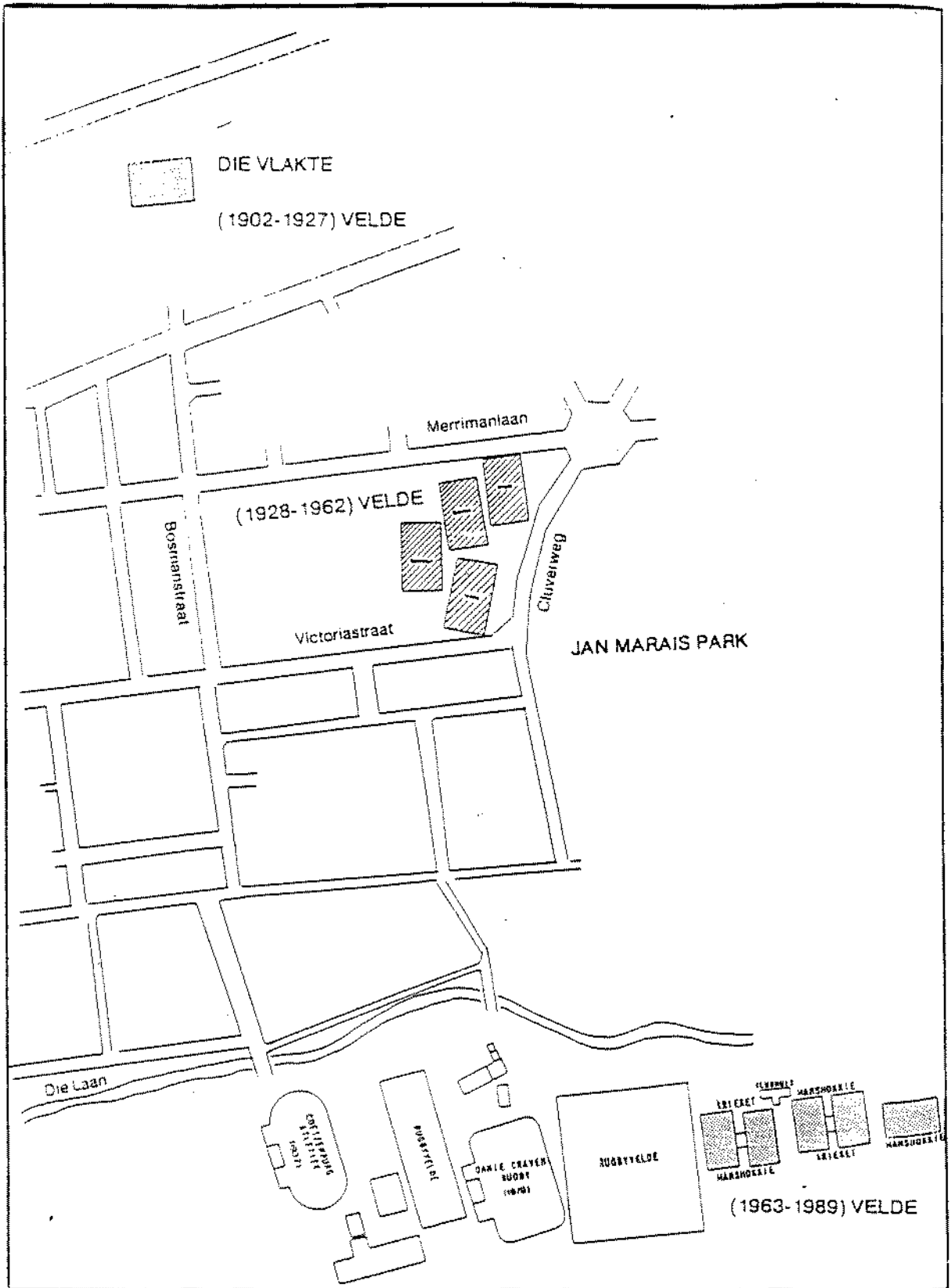
²⁴⁰ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 2(7), June 1906, p. 23.

²⁴¹ D. H. Craven & P. Jordaan, *Met die Maties op die rugbyveld*, 1955, p. 37.

²⁴² H.B. Thom, *Stellenbosch 1866 -1966*, 1966, p. 407.

²⁴³ D. H. Craven & P. Jordaan, *Met die Maties op die rugbyveld*, 1955, pp. 37-38.

²⁴⁴ Stellenbosch, Universiteit van, Raadsnotules Vol. II , 16 Augustus 1919, p. 178.

ONTWIKKELING VAN SPORTVELDE (1902 – 1989)

Die eerste rugbyspan het eers in 1930 van die Pawiljoenveld afskeid geneem. Die destydse rektor, prof. H.B. Thom, het met behulp van Paul Sauer, eertydse Minister van Landbou, die plaas Coetzenburg in 1960 aangekoop. Daarbenewens is die plaas Vergenoeg, aan die suid-oostekant van Coetzenburg, in 1965 vir sportdoeleindes aangekoop.²⁴⁵ Op 15 Februarie 1960 het die dagbestuur van die sportkomitee 'n aanbeveling vir die verkryging van 'n stuk grond op Welgevallen gemaak²⁴⁶ en is die terrein daarna ook vir krieket aangewend.

In die 1920's het die Universiteitskomitee alle verantwoordelikheid rakende sport sowel as die toekenning van erekleure oorgeneem. Dit was die beleid van die Universiteit om vir twee soorte deelnemers, naamlik die goeie presteerders en die wat vir ontspanning deelneem, voorsiening te maak. Dit was ook een van die redes vir die aankoop van meer grond vir sportdoeleindes.²⁴⁷

3.5 ANDER TERREINE

Daar is ook wedstryde op ander terreine gespeel. In 1867 het een van die Kaapse koerante oor 'n wedstryd tussen die "Stellenbosch Cricket Club" en "Diocesan Collegiate School" berig. Dit het op die plaas van Lourens van der Byl langs die Eersterivier plaasgevind. Die span het uit Louw, ds. Maeder, Vlok, Olivier, Haupt, Albertyn, Hugo, Pietersen, Jan Maeder, Cloete en Proctor bestaan.²⁴⁸ Verder vertel ds. Maeder hoe hy en ds. J. N. Vlok, wat in daardie stadium die kaptein was, as studente met die hulp van die Munisipaliteit en Lord Marthinus 'n veld op die plaas van heer Hamman gaan lê het. Hulle het gereeld teen 'n span van Somerset-Wes, bestaande uit Mijburghs en Morkels, gespeel.²⁴⁹ Op 16 September 1887 het die klub 'n brief aan die Munisipaliteit

---

²⁴⁵ H.B. Thom, *Stellenbosch 1866-1966*, 1966, p. 428.

²⁴⁶ Stellenbosch, Universiteit van, Dagbestuurnotules van Sportkomitee 1959 – 1963, 15 Februarie 1960, p. 50.

²⁴⁷ H.B. Thom, *Stellenbosch 1866-1966*, 1966, pp. 406-407.

²⁴⁸ *The Cape Argus*, 2 February 1867, p. 2.

²⁴⁹ N. J. Brümmer & J. J. Smith, *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*, 1918, p. 165.

gerig met die versoek om 'n gedeelte van die grond by Fonteintjiesdorp (oorkant die busterminus en onderkant die munisipaliteitsplaas) vir krieket te gebruik. L. Malherbe en C. Hofmeyr het ook voor die stadsraad verskyn en beloof dat slegs 'n gedeelte van die terrein toegespan sou word.²⁵⁰

Vandag word alle groot sportsoorte op Coetzenburg gehuisves en word dit met sy ligging tussen die Stellenboschberg en die Eersterivier as van die mooiste terreine in die wêreld gereken.

---

²⁵⁰ KAB 3/STB 1/1/1/5, Minutes of the meeting of commissioners, 2 November 1886, p. 315.

HOOFSTUK VIER

TOERNOOIE

4.1 SUID-AFRIKAANSE UNIVERTEITSTOERNOOI

Die geskiedenis van die Suid-Afrikaanse universiteitstoernooi dateer reeds sover terug as Maart 1946 toe die Natal Universiteit-Kollege verskeie universiteite genooi het om aan 'n kriekettoernooi deel te neem. Alhoewel al die universiteite opgewonde was oor die idee van so 'n toernooi kon nie een van die spanne dit bywoon nie. In Februarie 1947 is die eerste toernooi inderdaad deur Natal aangebied en is die kompetisie deur Kaapstad, Natal, Rhodes, Stellenbosch en Wits bygewoon. Na afloop van die toernooi is besluit om dit 'n jaarlikse instelling te maak. 'n Wisseltrofee is deur senator W.J. O' Brien geskenk en met die verloop van tyd is die Suid-Afrikaanse Universiteite Krieketvereniging gestig.

Tydens die eerste toernooi moes Natal twee spanne inskryf sodat daar ses spanne kon wees. In Desember 1947 het die Vrystaat, Potchefstroom en Wits ook aan die toernooi deelgeneem. Na afloop van dié toernooi is 'n gekombineerde Universiteitespan gekies om teen Natal te speel. Sedertdien is daar na afloop van elke toernooi 'n universiteitespan gekies om teen die provinsie van die gasuniversiteit te speel. Die naam van die span is later verander na die Suid-Afrikaanse universiteitespan (SAU-span).

In 1952 en 1953 is daar geen universiteitespan gekies nie, maar wel 'n Noordelike- en Suidelike universiteitespan wat teen mekaar gespeel het. Die wedstryde het egter nie dieselfde hoeveelheid belangstelling gelok soos die wedstryde teen die provinsies nie en is daar toe besluit om weer na die ou stelsel terug te keer.²⁵¹

---

²⁵¹ J. Winch, *Cricket in Southern Africa*, 1997, p. 260.

Gedurende die 1950's was daar 'n verbetering in die standaard van krieket onder die Afrikaanse universiteite en veral dié van die Universiteit van Stellenbosch.²⁵²

Twee Maties, naamlik Roy Justus en Spencer Bayer (twaalfde man), is in die SAU-span van 1953 ingesluit²⁵³ en sedert Justus se insluiting is verskeie Maties daarna vir dié span gekies.

In Desember 1956 het die twee Stellenbosse boulders, Colin Rushmere en Mike Fouché, hul teenstanders stukkend geboul en kon die Maties daarin slaag om vir die eerste keer die toernooi te wen. In die vier wedstryde wat gespeel is, het die Maties hul opponente vir onderskeidelik 42, 41, 39 en 60 uitgeboul.²⁵⁴ Deur hierdie vier oorwinnings te behaal, het Stellenbosch die eerste "Afrikaanse universiteit" geword om die O'Brien-skiel te verower.²⁵⁵ Dié toernooi het gedurende die somervakansie van 1956 in Bloemfontein plaasgevind en die agt bestaande Suid-Afrikaanse universiteite het deelgeneem. Rhodes met 13 lopies, Vrystaat met agt paaltjies, Potchefstroom 'n reuse 329 lopies en Pretoria met agt paaltjies, moes almal die knie teen die span van die Maties buig.

In die wedstryd teen Potchefstroom het Stellenbosch in hul eerste beurt 'n totaal van 328 lopies vir die verlies van twee paaltjies aangeteken en die kolwers wat hier presteer het, was Galgut 108, Katz 135, Antelme 54 n.u.n. en Justus 50 n.u.n. Die Stellenbosse boulders het gou klaargespeel met Potchefstroom se kolwers en hulle was almal terug in die pawiljoen vir 'n skamele 39 lopies. Die boulders wat hier uitblink het, was Rushmere met drie paaltjies vir sewe lopies

---

²⁵² J. Winch, *Cricket in Southern Africa*, 1997, p. 260.

²⁵³ *Die Stellenbosse Student*, 4(54), Oktober 1954, p. 63.

²⁵⁴ J. Winch, *Cricket in Southern Africa*, 1997, p. 260.

²⁵⁵ *Die Matie*, 12 Maart 1957, p. 10.

en Fouché met 'n skitterende sewe vir 13. Die boulwerk van die span was deurgaans van uitstaande gehalte en slegs Pretoria kon met hul 60 lopies daarin slaag om meer as 50 lopies aan te teken. Rodger Cleaver het hom as kaptein van die span in dié hoedanigheid onderskei en hy is saam met Rushmere vir die Gekombineerde S.A. universiteitspan wat teen die Vrystaat in Bloemfontein sowel as die M.C.C. op Nuweland gespeel het, gekies.²⁵⁶ In die tweede beurt van hierdie wedstryd op Nuweland het Rushmere 'n pragtige 46 lopies aangeteken voordat hy uitgehardloop is.²⁵⁷

In daardie stadium is die Afrikaanse universiteite in 'n mate weggehou van die sterker Engelse universiteite, maar in die daaropvolgende jaar, 1957, was Stellenbosch weer die kampioene en slaag hulle daarin om die sterk span van Natal te wen.²⁵⁸ In 1960 het die Maties die uitsonderlike prestasie in Kaapstad behaal deur die toernooi vir die derde keer in vyf jaar te wen.²⁵⁹ In Desember 1963 in Potchefstroom het die Maties die O'Brien-skiel met Wits en Natal gedeel²⁶⁰ en het hulle weer in 1965 en 1967 daarin geslaag om die toernooi te wen.²⁶¹ In Desember 1965 het Stellenbosch vir die eerste keer sedert 1953 die eer gehad om die toernooi aan te bied.²⁶²

Gedurende die 1960's was daar verskeie Maties wat puik prestasies vir die Suid-Afrikaanse Universiteitspanne gelewer het. Hier moet die naam van Richard Steyn, wat sy plek in dié span elke jaar sedert 1961 tot en met 1966 met onderskeiding volgestaan het, eerste genoem word. In 1962 kon die SAU-span in hul eerste beurt teen Oostelike Provinsie se B-span daarin slaag om 334 lopies aan te teken, danksy Steyn se beurt van 66 lopies as nommer elf kolwer.

---

²⁵⁶ *Die Matie*, 12 Maart 1957, p. 10.

²⁵⁷ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1957, p. 37.

²⁵⁸ J. Winch, *Cricket in Southern Africa*, 1997, p. 260.

²⁵⁹ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag September 1961, p. 20.

²⁶⁰ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1964, pp. 125-126.

²⁶¹ J. Winch, *Cricket in Southern Africa*, 1997, p. 265.

²⁶² Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 12 Augustus 1965, p. 65.

In Desember 1963 was hy deel van een van die beste oorwinnings van die SAU-span toe hulle daarin geslaag het om op Stilfontein die baie sterk Transvaalse span van Ali Bacher binne twee dae te klop. In 1964 het die SAU-span 'n groot nederlaag teen die MCC-span van Mike Smith gelei met 'n beurt en 112 lopies ten spyte van die goeie prestasies van Steyn (met 'n ontleding van vyf vir 83 in 34 boulbeurte en tellings van 33 en 21). In Desember 1965 het hy die span gelei en maak hy twee goed berekende verklarings waarna hulle die span van die Westelike Provinsie geklop het.²⁶³

André Bruyns het in 1964 die kolf vir die beste kolwer van die toernooi ontvang en in 1965 is hy gekies om die Wilf Isaacs-span na Engeland te vergesel.²⁶⁴

In 1967 is 'n toer na Engeland gereël met die doel om die krag van Universiteite-krieket in Suid-Afrika te toets. Sestien spelers is gekies en die toer het bestaan uit 21 wedstryde wat bykans twee maande geduur het. André Bruyns het puik presteer deur meer as 500 lopies tydens die toer aan te teken, terwyl David McCay en Deon Hugo albei meer as 40 paaltjies geneem het. Hugo het ook daarin geslaag om saam met Mike Smithyman in hul wedstryd teen Oxford 'n agste paaltjie vennootskap van 120 aan te teken nadat hul span in die moeilikheid was met hul telling op 115 vir sewe.

In 1971 het die Maties weer daarin geslaag om die O'Brien-skild in Kaapstad te verower en het hulle ook vir die eerste keer die Horwoodbeker vir die beste veldwerkspan gewen.²⁶⁵ In die daaropvolgende seisoen (1972) het hulle weer die skild in Potchefstroom gebuit,²⁶⁶ maar daarna kon hulle eers weer in Desember 1977 in Port Elizabeth die prestasie herhaal.²⁶⁷

---

²⁶³ J. Winch, *Cricket in Southern Africa*, 1997, p. 261.

²⁶⁴ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 12 Augustus 1965, p. 65

²⁶⁵ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1972, p. 165.

²⁶⁶ J. Winch, *Cricket in Southern Africa*, 1997, p. 265.

²⁶⁷ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1977/78, p. 310.

Alhoewel die SAU-span sedert 1969 tot en met 1975 nie een wedstryd teen die provinsiale spanne gewen het nie,²⁶⁸ was daar tog Maties wat in die gekombineerde universiteitspanne presteer het. Hier kan die name van Morné du Plessis en Denys Hobson genoem word wat talle goeie prestasies gelewer het.

Dié span kon eers agt jaar later, in 1976, daarin slaag om die Vrystaat te wen en wel met 'n beurt en vyf lopies met een dag se spel oor. Hier was dit weereens twee Maties wat 'n baie groot aandeel in die oorwinning gehad het. Garth le Roux se spoed met die bal was te veel vir die span van die Vrystaat terwyl Peter Kirsten se 107 lopies een van ses honderdtalle in sewe beurte was. Kirsten het in 1977 teen die Oostelike Provinsie weereens 'n honderdtal aangeteken, maar die wedstryd het ongelukkig onbeslis geëindig.

In Desember 1978 was die eerste Eersteklas wedstryd op Coetzezenburg gespeel waartydens die SAU-span 'n merkwaardige oorwinning oor die Westelike Provinsie behaal het. Dié span het daarin geslaag om in hul tweede beurt 500 vir sewe aan te teken en sodoende 'n nuwe Suid-Afrikaanse rekord vir die hoogste totaal in 'n vierde beurt te kry. Dit was sewe lopies kort van die wêreldrekord wat in 1896 opgestel is. Hier was dit weereens 'n Matie wat puik presteer het. Adrian Kuiper het sy boulontleding van 6/96 in Westelike Provinsie se eerste beurt van 469/9 verklaar, opgevolg met 'n totaal van 110 onoorwonne lopies in die laaste kolfbeurt.²⁶⁹

In Desember 1980 het die Maties weer in Pretoria die toernooi vir die tiende keer gewen, maar hul krieket was sedert die 1980/1981-seisoen stadig besig om agteruit te gaan.²⁷⁰ Dit was net die entoesiasme en motivering van die afrigter, Paul Downton, wat grootliks daartoe bygedra het dat die Maties weer in

---

²⁶⁸ J. Winch, *Cricket in Southern Africa*, 1997, p. 261.

²⁶⁹ J. Winch, *Cricket in Southern Africa*, 1997, p. 262.

²⁷⁰ J. Winch, *Cricket in Southern Africa*, 1997, p. 265.

Desember 1983 daarin geslaag het om die O'Brien-skild in Grahamstad te verower.²⁷¹

In 1987 het die Maties die toernooi in Port Elizabeth vir die laaste keer in die 1980's gewen. Sedert die 1980's het die Matie-spanne al hoe swakker by die SAU-toernooie presteer totdat hulle in 1995 in Pietermaritzburg vir die enigste keer in die 1990's daarin kon slaag om die O'Brien-skild te verower.

As gevolg van politieke veranderinge in Suid-Afrika het verskeie ander spanne by die toernooi aangesluit en in 1991 het spanne soos die Universiteit van Wes-Kaapland, Fort Hare, Transkei, Medunsa en Durban-Westville deel van die toernooi geword. In die volgende jaar het nog spanne soos Rhodes (Oos-Londen), Zululand en die Universiteit van die Noorde aan die toernooi kom deelneem. Mettertyd het ander tersiêre instansies soos kolleges ook aan die toernooi begin deelneem en het die naam na die SASSU-toernooi verander.

In die begin is groot nederlae gelei, maar die situasie is gou reggestel met die indeling in drie seksies en 'n promosie-relegasie-stelsel. Na afloop van die 1995-toernooi het die SAU-span teen die SA Technikonspan gespeel. Laasgenoemde was vir slegs 83 lopies uitgebou met die Matie, James Albanie, wat vier vir 13 geneem het. Die SAU-span het die totaal van 83 lopies verbygegaan met slegs die verlies van twee paaltjies.²⁷²

Tot en met 1995 het die Matie-klub in 244 wedstryde tydens die SAU-toernooi gespeel waarvan hulle 120 wedstryde gewen, 57 gelykop gespeel en 67 verloor het. Gedurende hul deelname tot en met 1995 het die Maties verskeie prestasies en rekords opgestel. In 1965 en 1977 het die Maties daarin geslaag om al vyf hul wedstryde te wen. Slegs die Universiteit van Kaapstad, Witwatersrand en Potchefstroom B kon dit nog vermag. In 1992 het hulle in

---

²⁷¹ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1983/84, pp. 56-67.

²⁷² J. Winch, *Cricket in Southern Africa*, 1997, pp. 263, 265.

Grahamstad teen Transkei 'n toernooirekord van 585 lopies vir die verlies van ses paaltjies aangeteken. Hul tweede hoogste totaal was in 1956 teen Potchefstroom toe hulle 368 lopies vir die verlies van twee paaltjies aangeteken het. In 1947 in Kaapstad kon die Vrystaat slegs 17 lopies teen die Maties aanteken en was die nederlaag van Transkei met 529 lopies teen die Maties in 1992 nog die grootste in die toernooi se geskiedenis.

Daar is ook verskeie individuele prestasies deur Matie-spelers behaal. Colin Rushmere het tot op hede nog die tweede beste boulprestasie toe hy nege paaltjies vir 13 lopies teen die Vrystaat in Bloemfontein in 1956 geneem het. Die derde beste boulprestasie word deur Dave McKay gehou met sy nege paaltjies vir 23 lopies teen Vrystaat op Stellenbosch in 1965. Ander boulprestasies was die agt paaltjies vir 15 lopies in 1992 van Brian Drew teen Transkei en die agt paaltjies vir 23 lopies van Rushmere in 1955 teen Potchefstroom in Potchefstroom. Een van die uitstaande veelsydige prestasies is in 1963 deur Richard Steyn teen die Vrystaat in Potchefstroom behaal toe hy sewe paaltjies vir 12 lopies geneem het en 110 lopies met die kolf aangeteken het.

Tot op hede het die Maties 13 keer daarin geslaag om die O'Brien-skild te verower en wel in 1956 (Bloemfontein), 1957 (Pretoria), 1960 (Kaapstad), 1963 (Potchefstroom), 1965 (Stellenbosch), 1967 (Kaapstad), 1971 (Kaapstad), 1972 (Potchefstroom), 1977 (Port Elizabeth), 1980 (Pretoria), 1983 (Grahamstad), 1987 (Port Elizabeth) en 1995 (Pietermaritzburg).

4.2 NASIONALE KLUBKAMPIOENSKAPPE

Die Nasionale klubkampioenskappe het sedert sy stigting in 1987 verskeie name gehad soos dit deur verskillende borge oorgeneem is. Omdat dit slegs die klubkampioene van elke provinsie is wat aan hierdie toernooi kon deelneem, het

Stellenbosch eers in 1993 vir die eerste keer in die toernooi gespeel, nadat hulle die vorige seisoen na die Boland verskuif en in 1992 die liga gewen het.²⁷³

4.2.1 PERMKLEEN

In Oktober 1987 is die nasionale klubkampioenskappe onder die borgskap van Permkleen begin. Die formaat van die toernooi het verskeie kere oor 'n aantal jare verander. 'n Liga-sisteem tussen die topspanne is ingestel waarvolgens spanne moes kwalifiseer vir die finaal.²⁷⁴

4.2.2 BUDGET RENT-A-CAR

Gedurende die 1990/1991-seisoen het Budget Rent-a-Car die borgskap by Permkleen oorgeneem. Die Universiteit van Stellenbosch was tydens hul debuut in dié toernooi by een van die mees sensasionele wedstryde betrokke. In die wedstryd tussen hulle en die span van Crusaders in 1993 het Brian Kirby 'n lopies van die heel eerste bal van die wedstryd, wat deur Pierre du Preez van die Maties geboul is, gehardloop. Peter Visagie moes toe die volgende aflewering ontvang en het daarin geslaag om die volgende ses balle, waarvan een 'n foutbal was, vir sesse te slaan. Vier sesse was oor halfby geslaan terwyl een oor middebaan en een oor regby geslaan is.

Tydens die 1995/1996 toernooi in Potchefstroom het die Maties daarin geslaag om Olympian Wanderers met 10 paaltjies te klop en een van die grootste oorwinnings in die geskiedenis van die toernooi te behaal. Olympian Wanderers het eerste gekolf en 84 lopies aangeteken met Brian Drew (vier vir 13) en Robbie Dalrymple (drie vir 30) wat die meeste paaltjies vir die Maties geneem het. Hierna het die Maties gekolf en 85 lopies sonder die verlies van 'n paaltjie aangeteken. Lloyd Ferreira met 56 n.u.n. en André Volsteedt 28 n.u.n. was die

---

²⁷³ J. Winch, *Cricket in Southern Africa*, 1997, p. 247.

²⁷⁴ J. Winch, *Cricket in Southern Africa*, 1997, p. 249.

Maties se beste kolwers. Die wedstryd is op die derde dag van die toernooi gespeel en dit was die eerste geleentheid waarby die twee kolwers tydens die toernooi saam gekolf het.

In die volgende wedstryd teen CBC Old Boys het dié twee 'n vennootskap van 149 lopies gehad (Ferreira 115 n.u.n. en Volsteedt 36 n.u.n.) waarby Stellenbosh die wedstryd met nege paaltjies gewen het. In die laaste wedstryd van die toernooi het Ferreira 102 lopies en Volsteedt 69 lopies aangeteken met 'n tweede agtereenvolgende honderdvennootskap. Maties het dié wedstryd teen Bellville met agt paaltjies gewen.²⁷⁵

4.2.3 MTN

In 1997/98 is die klubkampioenskappe deur MTN oorgeneem en het Constantia (201/6) daarin geslaag om die kompetisie te wen deur die Maties (199/6) in die finaal met drie lopies te klop. Toe die laaste boulbeurt aanbreek, het die Stellenbosse span agt lopies benodig met sewe paaltjies staande. Hulle het egter die wedstryd verloor deurdat Dean Payne drie paaltjies met vier balle laat kantel het.²⁷⁶ Dit was die eerste keer dat die Maties in die finaal van die klubkampioenskappe gespeel het en dit was ook die eerste vir 'n Boland klubkampioen.²⁷⁷

Tot en met 1997 het die Maties in 21 wedstryde tydens die Nasionale Klubkampioenskappe gespeel waarvan hulle 10 gewen, een gelykop en 10 verloor het.²⁷⁸

---

²⁷⁵ J. Winch, *Cricket in Southern Africa*, 1997, pp. 249, 251.

²⁷⁶ J. Winch, *Cricket in Southern Africa*, 1997, p. 250.

²⁷⁷ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1997/98, p. 1.

²⁷⁸ J. Winch, *Cricket in Southern Africa*, 1997, p. 250.

HOOFSTUK VYF

INTERVARSITY, TOERE EN AFRIGTING

5.1 INTERVARSITY

Voor 1912 het daar verskeie kragmetings tussen Stellenbosch en die South African College (SACS) plaasgevind en die wedstryde was altyd op 'n vriendskaplike basis gespeel. Die span van Stellenbosch het uit 'n kombinasie van studente, dosente en plaaslike spelers bestaan. In 1912 is die Victoria-kollege Krieketklub gestig en was die daaropvolgende botsings met die South African College dus 'n suiwer kollege aangeleentheid.

Die eerste van hierdie botsings het op 24 Maart 1913 plaasgevind en SACS het daarin geslaag om die wedstryd met 34 lopies te wen nadat hulle 154 lopies aangeteken het en die Kollege slegs 120 lopies kon behaal. Die wedstryd is egter gekenmerk deur 'n reeks ongelukkige voorvalle.

Op 7 November 1914 het die twee spanne weer teen mekaar meegeding. Dit het vroeër die dag gereën en daar was 'n moonlikheid dat die wedstryd gekanselleer sou word. Die son het egter begin skyn en alhoewel die veld nat was, het hulle besluit om voort te gaan met die wedstryd. Victoria Kollege het eerste gekolf en was gou in die moeilikheid met hul telling op 26 vir die verlies van vyf paaltjies. P.H. de Villiers jr. kon egter daarin slaag om 44 lopies aan te teken en die Stellenbosse span is vir 96 lopies uitgeboul. Daarna het die Kaapse span baie goed gevorder en 'n goeie begin gemaak. Een student vertel hoe hy op 43/3 vinnig die krieketveld moes verlaat en vermoed het dat iets aan die gebeur was, want hy het gereelde toejuiging gehoor. Hy het natuurlik die ergste gevrees en so gou as moontlik teruggekeer. Toe hy by die veld kom, was SACS 50 vir die verlies van sewe paaltjies. Isak Buys was hiervoor verantwoordelik deur ses paaltjies vir 15 lopies te neem. SACS is vir 84 lopies uitgeboul en die

kollege het 'n kans gehad om te wen. Daar was egter nog genoeg tyd oor en die Stellenbosse span moes weer gaan kolf. Die tweede beurt het meer rampspoedig begin, maar hulle het tog daarin geslaag om danksy 'n goeie beurt van 48 lopies deur Eyssen, 107 lopies vir die verlies van nege paaltjies aan te teken voor spel weens swak lig gestop is. Die Victoria Kollege het die wedstryd toe op grond van hul eerstebeurt telling met 12 lopies gewen. Isak Buys het 15 boulbeurte in die wedstryd geboul waarvan ses leeg was en hy het met agt paaltjies vir 21 lopies geëindig.²⁷⁹

Die laaste inter-kollege wedstryd is in November 1917 gespeel en Stellenbosch het hierdie wedstryd verloor.²⁸⁰ Sedert 1918 het die wedstryde, met die stigting van die Universiteit van Stellenbosch, tussen die Maties en die Ikeys (Universiteit van Kaapstad) plaasgevind.²⁸¹ Van 1918 tot 1940 is daar 20 Intervarsity-wedstryde gespeel. Wedstryde kon nie elke jaar gespeel word nie en vanaf 1933 tot 1935 is daar twee wedstryde per jaar gespeel. Uit hierdie 20 wedstryde het Ikeys 13 en Maties ses wedstryde gewen.

Die eerste Intervarsity is in 1918 gespeel en deur Ikeys gewen. In die 1919/20-seisoen het die Maties 'n baie goeie oorwinning oor die Ikeys behaal en die teleurstelling was groot toe die Intervarsity nie in die volgende twee jaar aangebied kon word nie. Die rede hiervoor was dat daar sedert 1920 'n afname in belangstelling onder die studente was wat krieket gespeel het. Dit is gevolg deur 'n periode waar daar min wedstryde gespeel is en dié wat wel gespeel is, het Ikeys gewen.²⁸²

In 1926 het die Maties weer daarin geslaag om onder dr. B.B. Keet die Intervarsity met 11 lopies te wen. Dit was die eerste wedstryd van die seisoen en heelwat Elsenburgspelers was in die span opgeneem. Maties het eerste gekolf

---

²⁷⁹ *Stellenbosch Students Quarterly*, 4(15), December 1914, pp. 21-22.

²⁸⁰ *Stellenbosch Students Quarterly*, 4(18), November 1917, p. 13.

²⁸¹ *Die Stellenbosse Universiteitsblad*, 1(19), April 1918, p. 22.

²⁸² *Die Stellenbosse Universiteitsblad*, 1918-1940.

en weens goeie kolfwerk deur P.H. de Villiers (28), dr. Keet (24), J. de Villiers (21) en L. Bartel (18) kon hulle daarin slaag om 131 lopies aan te teken. Ikeys kon slegs 81 lopies aanteken, met dr. Keet en Briggs wat die hele beurt sonder aflos geboul het. Briggs het in hierdie beurt van die Ikeys ses paaltjies vir 31 lopies geneem. In die Maties se tweede beurt het hulle slegs 82 lopies aangeteken waarop Ikeys 131 lopies moes aanteken om te wen. Hulle het toe 11 lopies kort van die teiken geëindig.

Dit was die eerste Intervarsity tussen die twee universiteite in 'n paar jaar en is deur die reëlings van dominee Maegregor moontlik gemaak. Die hoop is agterna deur verskeie spelers en krieketliefhebbers uitgespreek dat hierdie wedstryd tog 'n jaarlikse instelling moes raak.²⁸³

In 1927 is die Intervarsity vir die eerste keer op Stellenbosch gespeel en het die wedstryd onbeslis geëindig. Alhoewel dit die eerste van sy soort is wat op Stellenbosch gespeel is, het die wedstryd nie baie toeskouers gelok nie. Alhoewel P.H. de Villiers se insluiting die Matie-span aansienlik versterk het, was die Ikeys baie ongelukkig om nie hierdie wedstryd te wen nie.²⁸⁴

Daarna het die Maties vyf agtereenvolgende nederlae teen die Ikeys gely. Die wedstryd in 1933 was onbeslis en op 21 Maart 1934 te Grootte Schuur is die Intervarsity teen Ikeys weer vir die eerste keer sedert 1926 gewen. Ikeys is uitgehaal vir 38 lopies waarna Stellenbosch die totaal met nege paaltjies staande verbygesteek het.²⁸⁵ Daarna het die Maties ook in 1935 en 1937 geseëvier. In die begin van 1944 het die Maties die naaste aan 'n oorwinning sedert 1937 gekom,²⁸⁶ maar net-net verloor.

---

²⁸³ *Die Stellenbosse Universiteitsblad*, 2(28), 2 April 1927, p. 78.

²⁸⁴ *Die Stellenbosse Universiteitsblad*, 1(29), Maart 1928, p.25.

²⁸⁵ *Die Stellenbosse Student*, 1(35), 21 Maart 1934, p. 43.

²⁸⁶ *Die Stellenbosse Student*, 6(45), November 1944, p. 43.

Min inligting is beskikbaar oor die wedstryde wat oor die daaropvolgende paar jaar gespeel is. Gedurende die 1954/55-seisoen het die Maties daarin geslaag om die Ikeys op Coetzenburg te klop waarna hulle wéér in die 1956/57-seisoen en die 1957/58-seisoen hul wedstryde gewen het.²⁸⁷

In 1966 het die Ikeys gewen nadat Stellenbosch die wedstryd in die laaste minute van die tweede dag verloor het. Stellenbosch het 'n baie groot voorsprong op die eerste beurt gehad en na 'n sportiewe verklaring ná hul tweede beurt het die Ikeys die wedstryd gewen.²⁸⁸ Sedert die Maties se terugkeer tot die Westelike Provinsie se eersteliga in 1960 het Maties teen Ikeys in die liga gekompeteer en was daar baie min Intervarsity-wedstryde tussen die twee instansies gespeel totdat dit later heeltemal opgehou het.

Daar was baie spannende en treffende oomblikke en episodes in die geskiedenis van die Intervarsity, maar een gebeurtenis waaroor lank daarna nog gepraat is, het in die 1937/38-seisoen plaasgevind toe Pierre Rabie in sy eerste boulbeurt drie Ikeys paaltjies laat kantel het.

5.2 TOERE

Omdat die krieketklub elke Desember na die Suid-Afrikaanse inter-universiteite toernooi gegaan het, was dit nie altyd vir hulle moontlik om toere te onderneem nie. Die reis na die toernooi is gewoonlik gekombineer met 'n toer langs die pad. Hierdie geleentheid was dikwels gebruik om ondervinding, wedstrydoefening en 'n gesonde spangees voor die toernooi op te bou.

In September 1960 is 'n toer deur die Oostelike Provinsie en Grensdistrikte beplan deur die waarnemende sekretaris van die sportkomitee van die Universiteit, mnr. Johny Meiring, en die kaptein van die eerste krieketspan, J.

---

²⁸⁷ *Die Stellenbosse Student, Jaarbladuitgawe*, 1958, p. 108.

²⁸⁸ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1966/67, p. 90.

Crowe. Die doel was om veral die eerstespan-spelers, wat vir die eerste keer in die eersteliga kompetisie van die Westelike Provinsie Krieketunie sou deelneem, voor te berei vir die 1960/1961-seisoen. Dit sou die eerste keer sedert 1901 wees dat die Maties weer in die eersteliga van die Westelike Provinsie krieket sou speel. Die sportkomitee van die Universiteit wou ook ondersoek instel of dit prakties moontlik is om ses agtereenvolgende wedstryde per week gedurende die September-universiteitsvakansie te speel. Indien die toer 'n sukses sou wees, sou soortgelyke wedstryde in die toekoms beplan word.²⁸⁹

Die span het op Vrydag, 23 September 1960 om 11:30 met vier motors vertrek en die aand by die Lake Pleasant Hotel duskant Knysna oornag. Die volgende dag het hulle na Bedford gereis waar hulle deur die plaaslike klub ontvang en by boere in die omgewing uitgeplaas is. Op Maandag, 26 September het die eerste wedstryd op die Tommy van Niekerk-veld teen Bedford plaasgevind. Die Maties het eerste gekolf en hul beurt op 226 lopies vir nege paaltjies gesluit verklaar. Die beurt is gekenmerk deur die hardnekkige kolfwerk van Tertius Spies wat 'n onoorwonne 57 lopies op 'n baie bedrieglike kolfblad aangeteken het. Die wedstryd, wat onbeslis geëindig het, is 'n uur na die middagtee-pouse weens reën gestaak. Indien dit nie gereën het nie, sou die Maties waarskynlik die wedstryd gewen het, want Diemont het uitstekend op dié kolfbald gebou.²⁹⁰

Die volgende oggend moes die span reeds om 06:00 vanaf Bedford na Queenstown vertrek sodat die wedstryd om 11:30 kon begin. Dié wedstryd het teen 'n gekombineerde span van Queenstown op die Komani-krieketveld plaasgevind. Stellenbosch het weer die loot verloor en is weereens op 'n baie bedrieglike kolfblad ingestuur om eerste te gaan kolf. Die span is net voor die middagtee-pouse vir 'n skamele 121 lopies uitgebou. Onder die moeilike omstandighede het D. Crowe, Falkson en Graaf besonder goed gekolf.

---

²⁸⁹ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Verslag van kriekettoer van die Oostelike-Kaapprovinsie en Grensdistrikte, Oktober 1960, p. 1.

²⁹⁰ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Verslag van kriekettoer van die Oostelike-Kaapprovinsie en Grensdistrikte, Oktober 1960, p. 2.

Queenstown was gou in die moeilikheid nadat hulle binne 'n uur vier paaltjies vir slegs 34 lopies verloor het as gevolg van die doeltreffende swaaibouwerk van Jones. Die kolfblad het egter stadig begin opdroog en die boulders moes swoeg om enige lewe uit die blad te kry. Die wedstryd het 'n skielike wending geneem toe daar 22 lopies in een boulbeurt van Diemont se bouwerk geslaan is. Queenstown het net na 18:00 die Maties se totaal verbygesteek en die wedstryd met ses paaltjies gewen.²⁹¹

Op Woensdag, 28 September is die span vanaf Queenstown na King William's Town waar hulle teen dié span op die Farrer-krieketveld te staan gekom het. Stellenbosch het weereens die loot verloor en die tuisspan het besluit om eerste te kolf op 'n dooie kolfblad wat die kolwers bevoordeel het. Hulle was net voor die middagtee-pouse vir 137 lopies uitgeboul met Falkson wat ses paaltjies vir 57 lopies platgetrek het. Toe Stellenbosch begin kolf, was die lig baie swak en het dit liggies begin reën. Hulle het egter nie teen die swak lig geappelleer nie, maar besluit om tot 18:00 voort te kolf, waarna die beurt op 81 lopies vir ses paaltjies beëindig is. Die wedstryd het dus onbeslis geëindig. J. Crowe (broer van D. Crowe), Falkson en Findlay was die spelers wat met die kolf uitgeblink het.²⁹²

Die volgende twee dae se wedstryde teen Stanley se elftal op Port Alfred en die Rhodes Universiteit te Grahamstad is albei weens reën gekanselleer. Op Saterdag, 30 September het die span na Uitenhage vertrek waar hulle teen dié span op die Swifts-rugbyveld gespeel het. Stellenbosch het vir die eerste keer die loot gewen en besluit om Uitenhage eerste te laat kolf op 'n nat kolfblad wat voor die middagete besonder bedrieglik was. Uitenhage het in 'n stadium 50 lopies vir die verlies van nege paaltjies gehad.

---

²⁹¹ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Verslag van kriekettoer van die Oostelike-Kaapprovinsie en Grensdistrikte, Oktober 1960, p. 3.

²⁹² Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Verslag van kriekettoer van die Oostelike-Kaapprovinsie en Grensdistrikte, Oktober 1960, p. 3.

Na middagete het die kolfblad skielik opgedroog en baie maklik gespeel waarna Uitenhage hul telling tot 108 lopies opgestoot het. Brown was die groot uitblinker van die Maties en het vyf paaltjies vir 46 lopies platgetrek. Stellenbosch was baie gelukkig om tweede te kon kolf en het die wedstryd maklik met ses paaltjies gewen. Die Maties het besluit om tot 18:00 voort te kolf en het met 184 lopies vir agt paaltjies geëindig. 'n Kenmerk van die Maties se beurt was die 77 lopies van Falkson en die uitstekende kolfwerk van die Crowe-broers.²⁹³

Om 08:30 op Sondag, 2 Oktober het die span Uitenhage verlaat en almal was voor sonder veilig terug in Stellenbosch na 'n baie geslaagde toer. Die span het baie voordeel uit die toer getrek en dit was 'n goeie voorbereiding vir die veeleisende 1960/1961-seisoen wat voorgelê het.²⁹⁴

Voor die Intervarsity in Desember 1964 het die Maties in twee wedstryde teen Colesberg en Wartburg (Natal) gespeel.²⁹⁵

In November 1965 is 'n kort toer deur die Karoo onderneem en het die span onderskeidelik teen Colesberg en 'n Karoo-XI-tal op Graaff-Reinet en Beaufort-Wes gespeel. Op Colesberg was die span die gaste van mnr. en mev. McCay. Die span het daarin geslaag om Colesberg te klop, maar het hul eerste kragmeting teen die Karoo-XI-tal op Graaff-Reinet verloor terwyl die volgende wedstryd op Beaufort-Wes onbeslis geëindig het.²⁹⁶

Gedurende Desember 1969 het Simonsberg-koshuis 'n kort toer deur Suidwes-Afrika (Namibië) aangepak, terwyl die Matie-klub 'n baie kort toer op pad na die SAU's in Durban onderneem het. Hulle het daarin geslaag om Grahamstad te

---

²⁹³ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Verslag van kriekettoer van die Oostelike-Kaapprovinsie en Grensdistrikte, Oktober 1960, p. 4.

²⁹⁴ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Verslag van kriekettoer van die Oostelike-Kaapprovinsie en Grensdistrikte, Oktober 1960, p. 4.

²⁹⁵ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1964/65, p. 52.

²⁹⁶ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1965/66, p. 76.

klop, waarna hulle teen die Grens-jongspan in Oos-Londen verloor het en darem vir Wartburg in Pietermaritzburg geklop het.²⁹⁷

Simonsberg het die enigste klubtoer van die 1970/1971-seisoen onderneem en wel buite die grense van die Republiek toe hulle na Suid-Rhodesië (Zimbabwe) getoer het. Hulle het slegs een wedstryd verloor en wel teen die Universiteit van Rhodesië.²⁹⁸ Voor die SAU-toernooi in Kaapstad in 1971/1972 het die klub op 'n toer na die Oos-Kaap gegaan. Wedstryde is teen Oudtshoorn, Port-Alfred, Cuylerville en Seven Fountains gespeel en al die wedstryde is gewen. Alhoewel die gehalte van die opposisie nie baie hoog was nie, was die toer waardevol in die sin dat die span 'n baie goeie spangees opgebou het en hulle daarin kon slaag om die SAU-toernooi te wen.²⁹⁹

In 1972 het die Maties 'n toer onderneem waar hulle teen Beaufort-Wes, 'n Uitnodigingspan in Bloemfontein, Maseru Sports Club en teen 'n Wilf Isaacs XI-tal gespeel het. Die Maties het daarin geslag om hul wedstryde teen Maseru en Beaufort-Wes te wen, terwyl die ander wedstryde weens reën beëindig is. Die span van Lesotho is vir slegs een lopies uitgebou.³⁰⁰

In Junie 1974, tydens die wintervakansie, is 'n baie suksesvolle toer op uitnodiging van mnr. Aubrey Berry en 'n paar krieketentoesiaste in Rhodesië na dié land onderneem. Slegs twee eerstespanspelers kon die toer meemaak en die span het meestal uit spelers van die tweede- en derde spanne bestaan. Eddie Barlow het die span as speler en afrigter vergesel. Die span het mooi prestasies gelewer en hul wedstryde teen Wankie, Triangle, Salisbury Stragglers, Bindura en Marandellas gewen, terwyl hulle teen Rusape, Universiteit van

---

²⁹⁷ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1969/70, p. 128.

²⁹⁸ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1970/71, p. 144.

²⁹⁹ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1971/72, p. 168.

³⁰⁰ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1972/73, p. 190.

Rhodesië en 'n uitnodigingselftal van Matabeleland gelykop gespeel het. Dr. Anton Rupert het die vervoer in Rhodesië geborg.³⁰¹

In 1975 is 'n toer deur die Oostelike Provinsie gereël en sou die span voor die aanvang van die SAU-toernooi, wedstryde in Plettenbergbaai, Port-Elizabeth en Oos-Londen speel, maar weens reën het nie een van die wedstryde plaasgevind nie.³⁰² Voor die SAU's in Port Elizabeth in 1977 het die span, danksy reëlings deur Pienaar Anker en sy vader, by private persone in Seven Fountains gebly waar hulle 'n vriendskaplike wedstryd teen 'n uitnodigingspan gespeel en die wedstryd maklik gewen het.³⁰³

5.3 AFRIGTING

Een van die grootste behoeftes wat sedert die beginjare by die klub bestaan het en waarna op 'n gereelde basis in jaarverslae verwys word, was die dienste van 'n gereelde afrigter. Afrigters is meestal op 'n deelydse basis aangestel en het na die behoeftes van die eerstespan omgesien wat meegebring het dat die laer spanne baie daaronder gelei het. Die klub het dus gereeld op ou staatmakers soos Jack Newman, Theo Sevenus en Les Eckard teruggeval wat met afrigting moes uithelp. Afrigters het dikwels verander sodat daar nie kontinuïteit in die afrigting was nie.

Dit het dikwels gebeur dat die afrigter een van die spelers was en wanneer die persoon nog boonop provinsiale verpligtinge gehad het, was die span sonder 'n afrigter en kon goeie werk nie opgevolg word nie. Sedert 1910 het persone soos Jack Newman, J. Wardall, Herbie Taylor en Chris Greetham as afrigters opgetree, maar die leemte vir 'n permanente afrigter was steeds groot. Volgens dr. Craven sou 'n voltydse afrigter dit moontlik gemaak het dat jong spelers met

---

³⁰¹ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1973/74, p. 214.

³⁰² Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1974/75, p. 256.

³⁰³ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1977/78, p. 318.

potensiaal ontdek en aangemoedig word en dus nie verlore sou gaan nie. Dit sou die klub soveel meer versterk het, want 'n sterk klub noodsaak diepte.³⁰⁴

Aan die einde van 1910 het die klub die dienste van Frank Hearne, 'n oud-Engelandspeler uit Kent, wat in 1887 eerste op die kolfgemiddeldes in Engeland asook 'n briljante puntveldwerker was, bekom om die spelers te help.³⁰⁵ In die 1928/29-seisoen kon daar met die hulp van dié seisoen se kaptein, Len Bartel, en dr. Keet 'n afrigter aangestel word. Die dienste van Dudley Nourse kon egter slegs gedurende die eerste helfte van die seisoen gebruik word, omdat die klub nie genoeg geld gehad het nie.³⁰⁶

In die *Stellenbosse Student*³⁰⁷ van 1924 is daar genoem dat dié jaar een van die mees merkwaardige jare van die 1920's vir Suid-Afrikaanse sport gaan wees. Rugby, sokker, krieket en atletiek sou almal teen internasionale spanne deelneem en die vraag of daar enige Stellenbosse studente in hierdie spanne opgeneem gaan word, is spesifiek deur die skrywer geopper. Hy noem uitdruklik dat dit nie die geval sou wees nie en dat die probleem nie by die keurders lê nie, maar wel by die sportlui van Stellenbosch. Een van die redes wat deur die skrywer aangevoer is, was dat geen student in die Suid-Afrikaanse krieketspan vir hul toer deur Engeland opgeneem is nie. Nog 'n rede was die gebrek aan professionele afrigters by die Universiteit. Verder was daar ook 'n voorstel vir die daarstelling van 'n algemene sportliggaam wat toesig oor al die sportsoorte kon hou en toesien dat elke sport sy regmatige deel kry.³⁰⁸

In die 1961/62-seisoen het Theo Sevenus gehelp met die afrigting van die eerstespan.³⁰⁹ Die sportkomitee het in 1963 daarin geslaag om gedurende die

---

³⁰⁴ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1971/72, p. 172.

³⁰⁵ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 3(12), July 1911, pp. 22-24.

³⁰⁶ *Die Stellenbosse Student*, 2(30), April 1929, pp. 71-72.

³⁰⁷ *Die Stellenbosse Student*, 3(25), Mei 1924, pp. 95-96.

³⁰⁸ *Die Stellenbosse Student*, 3(25), Mei 1924, pp. 95-96.

³⁰⁹ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag Augustus 1962, p. 27.

laaste helfte van die seisoen die dienste van Chris Freetnam, beroemspeler van Somerset (Engeland), te bekom om met die afrigting te help.³¹⁰

Uit die jaarverslae van die 1963/64-seisoen is dit duidelik dat die klub baie dankbaar was vir Theo Sevenus wat sy vrye tyd gebruik het om na die afrigting van die eerstespan om te sien. Dit was egter so dat die tempo van verbetering onder die Matiespelers verder verhoog kon word, indien daar 'n voltydse afrigter tot hul beskikking was.³¹¹

Tydens die 1964/65-seisoen is Trevor Goddard deur die Suid-Afrikaanse Sportstigting aangewys om een keer per week met afrigting by die klub te help, terwyl Chris Greetham, 'n professionele kriketafrigter uit Engeland, ook met afrigting by die klub betrokke was. Die behoefte by die klub vir 'n permanente afrigter was steeds baie groot.³¹²

Tiger Lance en Colin Bland is in 1965 as moontlike afrigters van die klub genader, maar ongelukkig kon nie een van die twee die betrekking aanvaar nie. Die klub was dus nog steeds sonder 'n afrigter en baie dank verskuldig aan Les Eckard wat met boulwerk en speltaktiek gehelp het, terwyl Theo Sevenus vir dissipline en spangees verantwoordelik was.³¹³

Eddie Barlow is as afrigter van die klub vir die 1968/69-seisoen aangestel³¹⁴ en dit was die eerste keer in die honderdjarige bestaan van die Maties dat die klub oor 'n amptelike voltydse afrigter beskik het.³¹⁵ In die daaropvolgende seisoen van 1969/70 het Mike Proctor by Eddie Barlow oorgeneem. Tydens dié seisoen het die Maties geskiedenis gemaak deur vir die eerste keer, na die klub se stigting ongeveer 105 jaar gelede, die Westelike Provinsie se eersteliga te

---

³¹⁰ *Die Stellenbosse Student - Jaarbladuitgawe*, 1963, pp. 126-127.

³¹¹ *Die Stellenbosse Student - Jaarbladuitgawe*, 1964, pp. 125-126.

³¹² Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 12 Augustus 1965, p. 65.

³¹³ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 12 Augustus 1965, p. 65.

³¹⁴ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1967/68, p. 105.

³¹⁵ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1968/69, p. 112.

wen.³¹⁶ Aan die einde van dié seisoen het Mike Proctor na Rhodesië verhuis wat beteken het dat die klub weer in die 1970/71-seisoen sonder 'n afrigter gesit het³¹⁷ en Eddie Barlow die afrigting moes oorneem. Hy is deur Theo Sevenus en Les Eckard bygestaan wat na die tweede span omgesien het.³¹⁸

In die daaropvolgende seisoen moes Les Eckard weer uithelp met die afrigting van die Maties.³¹⁹ Tydens die 1972/73-seisoen is Deon Hugo as nuwe afrigter van die klub aangestel en kon baie van die klub se sukses gedurende hierdie periode aan sy afrigting toegeskryf word.³²⁰ In April 1975 is Eddie Barlow weer aangestel as deeltydse afrigter vir die komende seisoen en het hy gedurende die winter samesprekings met klublede gehou, krieketfilms vertoon en doelstellings vir die klub en spanne uitgewerk.³²¹ Hulle het egter weer sy dienste aan die einde van die 1976/77-seisoen verloor.³²²

Tydens die 1977/78-seisoen was Peter Kirsten verantwoordelik vir die eerste twee spanne terwyl Carie Rose-Innes die laer spanne afgerig het en baie goeie sukses met hulle behaal het.³²³ Gedurende die 1980/81-seisoen is Eddie Barlow weer afrigter van die Maties se eerste twee spanne, terwyl Gordon Paterson die afrigter van die derde- en vierde spanne was. Ongelukkig is Barlow aangestel as afrigter van die Boland Krieketunie vir die volgende seisoen en het die klub 'n afrigter verloor wat 'n onskatbare rol in Matie-krieket gespeel het.³²⁴

In die 1981/82-seisoen was Kenny McEwan die afrigter³²⁵ waarna John Emburey hom vir die daaropvolgende seisoen opgevolg het. Die klub het 'n uitstekende afrigter in John Emburey gehad, maar vanweë sy provinsiale verpligtinge kon sy

---

³¹⁶ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1970, pp. 173, 196.

³¹⁷ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1971, p. 211.

³¹⁸ *Die Matie*, 24 September 1970, p.7.

³¹⁹ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1972, p. 165.

³²⁰ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1972/73, p. 182.

³²¹ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1974/75, p. 252.

³²² Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1977/78, p. 310.

³²³ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1977/78, p. 310.

³²⁴ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1981, p. 205.

³²⁵ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1981/82, p. 38.

goeie werk nie altyd afgerond word nie. Dit was veral die laer spanne wat hieronder gely het.³²⁶ In 1982 het daar verskeie onderhandelings plaasgevind om 'n professionele afrigter in die hande te kry wat nie in provinsiale wedstryde betrokke was nie en dus al die spanne kon afrig.³²⁷

Die afrigter vir die 1983/84-seisoen was Paul Downton, 'n talentvolle Engelandse toetspaaltjiewagter en Middlesex-speler. Daar was 'n algemene gevoel dat die spanne en spelers nie hard genoeg geoefen en gespeel het nie. Tog het sy motivering en entoesiasme daartoe bygedra dat Stellenbosch vir die elfde keer daarin kon slaag om die O'Brien-skild te verower. Hy was egter 'n gereelde speler in die Engelse toetspan en kon dus nie weer as afrigter van die span heraanstel word nie.³²⁸

Tydens die 1985/86-seisoen was die afrigters Stephen Farrel en André du Toit en het die krieket weer stadig verbeter. Die klub het egter 'n versoek aan die Universiteit gerig om soos hokkie en tennis ook die dienste van 'n voltydse afrigter te bekom.³²⁹ Farrel is gevolglik weer as afrigter van die Maties vir die 1986/87-seisoen aangewys en was dit duidelik dat die Maties besig was om te verbeter.³³⁰

Gedurende die 1987/88-seisoen is Farrel vir die derde agtereenvolgende seisoen as afrigter van die span aangewys. Die seisoen onder Farrel was verreweg die beste wat die klub gedurende die voorafgaande vyf jaar beleef het.³³¹

Nadat Stephen Farrel die vorige drie seisoene die Maties afgerig het, het die oud-W.P. speler, Attie van Niekerk, hom vir die 1988/89-seisoen vervang. Hy het sy taak met groot entoesiasme en toewyding vervul en was meer as net afrigter

---

³²⁶ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1982/83, pp. 52-53.

³²⁷ *Die Matie*, 29 April 1982, p. 15.

³²⁸ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1983/84, pp. 56-67.

³²⁹ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1985/86, pp. 107-111.

³³⁰ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1987, p. 222.

³³¹ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1988, p. 222.

by die klub. Hy het ook opgetree as sielkundige, bestuurder, voog en speler. Hy het geskiedenis gemaak deur die eerste afrigtersverslag uit te reik. In hierdie verslag is die krieketklub onder oënskou geneem en is voorstelle ter verbetering aangestip.³³²

Na een van die moeilikste seisoene van die krieketklub die afgelope dekade, het Attie van Niekerk aan die einde van die 1998/90-seisoen as afrigter van die span bedank.³³³ Die nuwe afrigter vir die 1990/91-seisoen was Graham Barlow. Hy was vir 14 jaar 'n beroemspeler by Middlesex en het Engeland teen Australië en Indië verteenwoordig. Hy was ook speler-afrigter in Melbourne, Perth, Groenpunt en Tech Mutual. Hy het daarbenewens ook vir Engeland 0/23 rugby gespeel en is 'n gekwalifiseerde onderwyser.³³⁴

Tydens hierdie seisoen was daar 'n groot verbetering in die standaard van die krieket onder al die spanne. Barlow het dus sy taak as afrigter baie goed verrig. Hy het aanvanklik vir vier dae van die week na Stellenbosch gekom, maar die klub het gevoel dat sy dienste oorbenut was en dat 'n tweede afrigter vir die laer spanne aangestel moes word.³³⁵ Tydens die 1991/92-seisoen is Graham Barlow as afrigter bygestaan deur Gordon Paterson wat na die laer spanne moes omsien.³³⁶

Bob Woolmer, wat as een van die beste afrigters in die land beskou is, was die nuwe afrigter tydens die 1992/93-seisoen en hy is deur die Boland kaptein, Kevin Bridgens, bygestaan. Met Woolmer, Bridgens en Wayne van As kon die afrigting vir die 1993/94-seisoen beswaarlik verbeter word, maar was hulle ongelukkig weens hul omstandighede nie op 'n deurlopende basis beskikbaar nie. Bob Woolmer was sedert die 1995/96-seisoen tot en met die 1998/99-seisoen die

---

³³² Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1988/89, pp. 6-7.

³³³ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1989/90, pp. 26-28.

³³⁴ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1989/90, p. 27.

³³⁵ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1990/91, pp. 42-43.

³³⁶ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1991/92, pp. 57-58.

afrigter van die Suid-Afrikaanse span, die Proteas.³³⁷ Onder die bekwame leiding van Bob Woolmer, 'n gewese Engelse toetskolwer, het die onderskeie klubspanne uitstekend presteer.³³⁸

Sedert die 1994/95-seisoen is Omar Henry die afrigter van die klub en het die Universiteit se kriketspanne in veral die 1995/96-seisoen onder hom as afrigter prestasies behaal wat nie maklik geëwenaar sal word nie. Die klubspanne het in al hul ligas as die oorwinnaars uit die stryd getree.³³⁹

---

³³⁷ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1991/92, pp. 58-59.

³³⁸ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1993, p. 147.

³³⁹ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1995, p. 170.

HOOFSTUK SES

SAMEVATTING

Alhoewel 5 Januarie 1808 die vroegste verwysing na krieket in die Westelike Provinsie is, is krieket eers in die vroeë 1850's op 'n gereelde basis by Biskoppe en SACS gespeel. Die ontstaan van krieket in die verskeie dorpe was meestal as gevolg van die inisiatief van lede van die Britse Weermag. Die koloniansers het gaandeweg ook 'n liefde vir dié spel ontwikkel.

Na die stigting van die Westelike Provinsie Krieketklub in 1864, het wedstryde op 'n meer gereelde basis plaasgevind. Die Britse toer van Majoor Warton in 1888/89 het 'n nuwe dimensie aan krieket in die Kaap gegee en die standaard van die spel het vinnig verbeter. In 1894 was die Curriebeker vir die eerste keer op Nuweland op die spel.

Op Stellenbosch het daar teen 1860 al groot sportbedrywighede bestaan, waarvan krieket die gewildste was. Hierdie spele het meestal op die Braak plaasgevind. Volgens alle aanduidings is krieket die eerste sport wat in 'n georganiseerde vorm onder die studente en skoliere ontstaan het. Reeds so vroeg as Februarie 1865 en moontlik selfs teen die einde van 1864. Teen 1870 was krieket reeds volstoom aan die gang en kan die sewentigerjare as die klassieke tydperk van Stellenbosch se vroeë krieketgeskiedenis beskou word. Die groot uitblinkers in hierdie era was Lammi Neethling en Baba Schroeder. In 1886 het krieket saam met rugby vanaf die Braak na die Vlakteveld verhuis en was dit ook in hierdie jaar dat Nico Theunissen as bouler na vore getree het.

Krieket se standaard het sedert 1890 agteruitgegaan, maar is weer voor die 1900's in ere herstel. Hierdie tydperk is gekenmerk deur 'n herhaaldelike soeke na 'n geskikte terrein om te oefen en te speel. Sedert die ontstaan van die Stellenbosch krieketklub is daar in die Westelike Provinsie deelgeneem en in

1901 het die klub hom van die streek onttrek om hom by die plattelandse kompetisies te skaar. Hier het krieket op Stellenbosch stadig ontwikkel totdat P.H. de Villiers in 1905 na Stellenbosch gekom het.

Die 1909/10-, 1910/11- en 1911/12-seisoen was beslis hoogtepunte in die klub se geskiedenis toe die eerstespan daarin geslaag het om vir drie agtereenvolgende jare die Thurstonbeker in die plattelandse kompetisie te wen. Teen die einde van 1913 was krieket op Stellenbosch in die hoogste rat, maar het dit ongelukkig heeltemal tot stilstand gekom met die aanbreek van die Eerste Wêreldoorlog in 1914.

Tot en met 1910 is daar geen aanduiding van 'n suiwer studentespan nie en het die span uit lede van die Victoria Kollege tesame met spelers van die dorp en distrik bestaan. Van die dorpslui, lektore en onderwysers wat deur die jare die span moes dra, kan die name van dr. Johnie Strasheim, Bennie Keet, H.P. Cruse, mnr. Syd Harvey en talle ander genoem word. Die gewildheid van krieket onder die studente het egter toegeneem en P.H. de Villiers sr. het 'n groot aandeel hierin gehad. Een van die groot redes vir die wisseling van getalle onder die aantal studente wat krieket gespeel het, was die afwesigheid van 'n geskikte terrein waarop hulle moes speel.

Teen 1924/25 is die meeste posisies op die krieketkomitee deur studente gevul, wat 'n aanduiding was dat die gewildheid van die sport toegeneem het. Sedert daardie jaar was die Universiteitspan besig om baie sterker te word en het hulle drie jaar later, in 1927/28, die Thurstonbeker verower. Die kaptein van die span, dr. B.B. Keet, het 'n groot aandeel hierin gehad. Gedurende die 1930/31-, 1931/32-, 1935/36- en 1940/41-seisoen het hulle weer daarin geslaag om die Thurstonbeker te verower.

Alhoewel liga-wedstryde tydens die Tweede Wêreldoorlog nie meer moontlik was nie, het die klub nie ontbind nie en kon wedstryde steeds op 'n vriendskaplike

basis plaasvind. Sedert 1950 het krieket weer stadig in gewildheid toegeneem en was die 1953/54-seisoen beslis 'n keerpunt. Daar was 'n nuwe krieketveld met 'n turfblad aangelê, wat beteken het dat die klub op 'n vriendskaplike basis teen spanne in die Westelike Provinsie kon deelneem. Die 1956/57-seisoen was 'n baie groot hoogtepunt en die stygende gehalte van krieket op Stellenbosch het uiteindelik vrugte afgewerp. Die eerstespan het slegs een wedstryd verloor, terwyl die tweedespan wat in die eersteliga van die Boland deelgeneem het, tweede op die punteleer geëindig het. Die derdespan het die Faure-skild verower deur die tweedeliga van die Boland te wen en die vierdespan het in die Boland se derdeliga geseëvier en sodoende die Bekker-beker verower.

Die hoogtepunt in 1956 was egter die jaarlikse universiteite-toernooi wat in Bloemfontein aangebied en deur die Maties gewen is. Deur dié prestasie het Stellenbosch die eerste Afrikaanse universiteit geword om die O'Brien-skild te verower. In die daaropvolgende 1957/58-seisoen het die Maties weer die O'Brien-skild gebuit.

In 1960/61 het die eerstespan weer vir die eerste keer sedert 1901 om die trofee van die Westelike Provinsie se eersteliga gekompeteer. Die wedstryde wat in die jare sedert 1901 in die Westelike Provinsie gespeel is, het almal op 'n vriendskaplike basis plaasgevind en was meestal teen spanne in die tweedeliga. Verder het die junior spanne al hul wedstryde gedurende hierdie tydperk in die Boland gespeel.

Tydens die 1963/64-seisoen het die Maties 'n volwaardige terugkeer tot die Westelike Provinsie gemaak toe al vier hul spanne in die provinsie deelgeneem het. Sedert hierdie seisoen het die Maties ongelooflike prestasies tot en met 1973/74 behaal. Gedurende hierdie tydperk het hulle vyf keer die O'Brien-skild verower en in die 1969/70-seisoen geskiedenis gemaak deur vir die eerste keer sedert die klub se ontstaan 105 jaar tevore, die Westelike Provinsie se eersteliga

te wen. In 1971/72 het die eerstespan aan drie kompetisies deelgeneem en puik presteer deur al drie te wen.

Die 1974/75-seisoen kan as een van die laagtepunte in die klub se latere geskiedenis beskou word. Drie van die vier spanne het laaste in hul liga's geëindig. Sedert Eddie Barlow in 1975 sy terugkeer na Stellenbosch gemaak het, het dinge mettertyd verbeter totdat die eerstespan in die 1978/79-seisoen daarin geslaag het om die Markhams-premier-liga te wen. Beide die tweede- en vierdespanne het hul ligas gewen, terwyl die tweedespan tweede geëindig het.

Sedert die 1980/81-seisoen het Matie-krieket stadig agteruitgegaan en die klub het al hoe meer senior spelers verloor. Die 1989/90-seisoen was een van die swakste seisoene van die dekade en in 1992 is besluit dat Maties tydens die 1992/93-seisoen hul terugkeer tot die Boland sou maak. Hier het die klub baie beter prestasies gelewer deur die Boland-beker met hul eerste probeerslag te verower. Gedurende die 1995/96-seisoen het die klub prestasies behaal wat nie maklik geëwenaar sal word nie toe al vier klubspanne hul onderskeie ligas gewen het.

Die klub het tot op hede 'n belangrike bydrae tot krieket in die Westelike Provinsie sowel as die Boland gelewer. As Universiteitsklub het krieket ook reeds vroeg 'n deel bygedra tot sport op Stellenbosch deurdat dit die eerste klub vir 'n spansport op Stellenbosch was. As ons na die stigtingsdatums van ander klubs kyk, soos rugby (1880)(sic), atletiek (1884), hokkie (1901), tennis (1902), boks (1926), swem (1926), bofbal (1939), jukskei (1941), tafeltennis (1949), sokker (1949), gewigoptel (1950), gholf (1950) en pluimbal (1959) kan gesien word dat die Matie-krieketklub by verre die oudste klub is.³⁴⁰

---

³⁴⁰ S.L. Calder, Die geskiedenis van manshokkie op Stellenbosch, 1990.

Daar was egter nie net vooruitgang nie. Daar was ook omstandighede wat die vordering van krieket op Stellenbosch belemmer het. Faktore soos die Eerste en Tweede Wêreldoorloë, die gebrek aan voldoende en geskikte terreine en turfblaaie, 'n tekort en die dikwelse afwesigheid van gekwalifiseerde afrigters en die oorheersing van rugby as die gunsteling sportsoort het 'n stremmende invloed op krieket gehad. Stellenbosch se Afrikaanse karakter het meegebring dat daar nie dieselfde kwantitatiewe ondersteuning vir krieket as rugby was nie. Indien daar vroeër meer velde beskikbaar was, kon meer spanne in die veld gestoot word en die aanlê van 'n turfblad sou verseker het dat die Maties reeds voor 1953/54 in die Westelike Provinsie kon speel. Vandat die krieketklub meer velde tot sy beskikking gehad het, het die klub al hoe beter presteer.

As daar deur die jare na belangrike ontwikkelaars gekyk word, kan verskeie persone, naamlik P.H. de Villiers sr., dr. B.B. Keet, dr. H.P. Cruse, P.H. de Villiers jr., Eddie Barlow, Theo Sevenus, Les Eckard, Jack Newman, Johny Meiring en talle ander uitgesonder word.

Hoewel die geesdrif en bekwaamheid van individuele spelers uiteindelik die sukses van 'n klub bepaal, sou die klub oor hierdie periode van meer as 140 jaar nie so voortreflik ontwikkel het sonder sy belangstellendes en ywerige ampsdraers, speler-ampsdraers en ander weldoeners nie.

Tydens die beginjare van die klub, was daar nie 'n komitee wat na die belange van krieket kon omsien nie en is baie van krieket se ontwikkeling bepaal deur die spelers wat by die spel betrokke was, spesifiek die kaptein van die span. Soos reeds genoem het die Kweekskool 'n groot aandeel hierin gehad. Gedurende die laat 1860's lees ons gereeld hoe ds. J.N. Vlok (kaptein) en ds. Jan Maeder gesukkel het om 'n geskikte terrein te kry om op te speel.

Gedurende die 1870's, wat die klassieke tydperk van die 1800's was, het twee spelers, Lammi Neethling en Ernest Schroeder, 'n groot aandeel gehad in die

sukses van die span en was hulle grootliks verantwoordelik vir al die pragtige prestasies van die span oor hierdie jare. In 1886 het nog 'n speler, Nico Theunissen, sterk na vore getree en was hy ook die eerste Springbok van die klub. In 1895 was die herlewing van krieket te danke aan Jan Hofmeyr, wat oor die algemeen baie vir sport in Stellenbosch beteken het.

In die eerste paar jaar van die 1900's het krieket stadig ontwikkel totdat P.H. de Villiers in 1905 na Stellenbosch gekom het en hy daarin kon slaag om 'n sterk span saam te stel. In 1914 was krieket op 'n hoogtepunt maar het dit ongelukkig heeltemal tot stilstand gekom met die aanbreek van die Eerste Wêreldoorlog. Na afloop van die oorlog was dit weer hy wat krieket aan die gang gekry het. P.H. de Villiers ("Grand old man" van krieket op Stellenbosch) het die klub van 1918 tot sy dood (1927) as president gedien en 'n roemryke geskiedenis as speler, organiseerder en bevorderaar nagelaat.

Vir nege jaar na hom het Koos de Wet die amp bekleed en alom beminde geraak weens sy geesdrif vir die spel, goedhartigheid en sorgsaamheid teenoor die krieketklub. Na sy dood in 1937 het P.H. de Villiers (jr.) die president geword. Dit was 'n gepaste verering vir byna 30 jaar van aktiewe diens in al die hoedanighede waarin die klub hom nodig gehad het. Saam met hulle moet die naam van dr. B.B. Keet genoem word (veelsydige speler, maar veral bouler en baie jare kaptein van die Matie-span), wat vroeg in die twintigste eeu reeds klinkende bydraes gelewer het en 'n groot staatmaker was. In die jare pas ná die Eerste Wêreldoorlog is sy hande veral gesterk deur manne soos drs. J.J. Strassheim en H.P. Cruse. Latere bydraes is deur Alec van der Horst en Sidney Harvey gelewer.

Jack Newman se dienste as afrigter is vroeg in die veertigerjare en 'n hele paar jare tussen 1950 tot 1957 aangewend. Sy hulp het baie bygedra tot die sukses van die klub. In 1952 is P.H. de Villiers (jnr.) oorlede na 'n tydperk van byna 50 jaar diens aan die klub. Hy was sedert 1938 tot sy afsterwe 'n waardevolle

speler, weldoener, ampsdraer en president. Rev. D.S. Robertson, 'n geesdriftige ondersteuner, het toe president geword en waardevolle dienste gelewer. Na sy vertrek in 1956 is dr. Danie Craven aangestel as president en het hy die pos vir 26 jaar tot en met 1982 bekleed. Dr. Craven is weer opgevolg deur G.P. ("Butch") Lochner wat vir nege jaar die president van die klub was.

In die persoon van Theo Sevenus het die klub sedert 1959 'n ware staatmaker gehad. Dit is grotendeels deur sy toedoen dat Stellenbosch volwaardige status in die Westelike Provinsie se eersteprovisie verkry het. Hy het opgetree as komiteelid, deeltydse afrigter, kampvegter, raadgever, onder-voorsitter asook bestuurder van die Matie-span tydens S.A.U. toernooie en was hy vir meer as 20 jaar sinoniem met Matie-krieket. Met sy ingebore teruggetrokkenheid het hy altyd op sy stil manier agter die skerms gewerk, maar soos 'n leeu geveg as die Matie-krieketklub of enige van sy spelers in enige opsig te na gekom is. Aan hom is die klub en geslagte van spelers te veel verskuldig om dit ooit te kan vereffen. Op sy beskeie manier het Oom Theo tydens sy afskeid net genoem dat hy seker is dat Stellenbosch-krieket sonder hom sal kan klaarkom, maar hy weet nie of hy sonder Stellenbosch-krieket sal kan klaarkom nie.³⁴¹

As voorsitter van die klub het F. ("Vlooi") du Plessis sedert 1964 vir 11 jaar, tot en met 1974, 'n groot aandeel in die sukses van die klub gehad. Na hom het persone soos dr. Koos Brink, dr. J.A. Brink, dr. H.F. Jordaan en Wouter Pienaar vir baie jare dié amp met baie ywer gevul.

Daar was talle spelers wat by die klub betrokke was en op komitees gedien het, as afrigters opgetree het of net eenvoudig met hul spel baie vir die bemerking van die klub beteken het. Een persoon wat as speler/afrigter 'n onskatbare rol in die klub gespeel het, is Eddie Barlow.

---

³⁴¹ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1982/83, p. 3.

Barlow se naam is sinoniem met die “krieketherlewing” in die Westelike Provinsie. Voor sy koms na Stellenbosch en die Westelike Provinsie in 1968 het die krieketstandaard ‘n laagtepunt bereik. ‘n Nuwe belangstelling in die spel het in 1968 ontstaan en die spelers van die Maties en die Westelike Provinsie het dadelik onder sy bekwame leiding verbeter. Die Maties het dan ook in 1970/71 die Groot Uitdaagbeker gewen, nadat hulle dit die vorige jaar net-net nie gemaak het nie.

Aan die einde van die 1972/73-seisoen het Barlow Stellenbosch verlaat. Die Maties het die volgende seisoen derde op die punteleer van die Westelike Provinsie se eersteliga geëindig. Die Matie-span het ‘n gesonde kern gehad wat grotendeels deur Eddie Barlow opgebou is. Aan die einde van die 1973/74-seisoen het die Maties nie minder nie as nege van sy beste krieketspelers verloor en kon die nuwe onervare span nooit werklik die mas opkom nie en het gevolglik laaste op die punteleer geëindig.

Met sy terugkeer in 1975 het Barlow baie hard gewerk aan die algemene verbetering van krieket op Stellenbosch en het hy tydens die winter afrigtingsessies en skeidsregterskursusse aangebied. Sy winterprogram het later baie gewild geword en groot hoeveelhede spelers het dit bygewoon.³⁴²

Saam met Barlow het Mike Procter ook ‘n onskatbare bydrae tot die klub gelewer en het sy teenwoordigheid en entoesiasme baie tot die sukses van die klub bygedra. Tydens sy 1969/70-seisoen as afrigter het die klub vir die eerste keer sedert hul stigting 105 jaar gelede, daarin geslaag om die eersteliga van die Westelike Provinsie te wen.

André Bruyns was nog ‘n sportman wat gou sy merk in Matieland gemaak het. As skrumskakel het hy puik vertoon en spoedig die kaptein van die 0/19 A-span geword. Dit was egter as krieketspeler wat hy uitgeblink het en was hy spoedig

---

³⁴² *Die Matie*, 21 Maart 1975, p. 11.

lid van die eerste span, en het hy sommer net daarna sy provinsiale kleure verwerf. Sedert 1964 was hy 'n gereelde speler in die Westelike Provinsie se span, aanvanklik as openingskolwer en later op nommer drie. Voor die aankoms van Rob Berry was hy die paaltjiewagter, maar het hy later in naby-veldwerk gespesialiseer. In 1967 is hy as twaalfde man van die Suid-Afrikaanse span teen die Australiese span van Bill Lawry op Nuweland aangewys. In 1972 het hy Stellenbosch verlaat en na Natal gegaan om hulle te verteenwoordig.³⁴³

Tydens die 1964/65-seisoen het die Maties baie sterk na vore getree en was dit veral te danke aan die skitterende Matie-wegbreekbouler, Richard Steyn. Hy het op twee geleenthede teen die toerende M.C.C-span gespeel en wel vir 'n Suid-Afrikaanse elftal en daarna vir die Suid-Afrikaanse universiteite. Na afloop van die wedstryd is hy as die mees belowende draaibouler in Suid-Afrika beskryf. Onder sy bekwame en inspirerende leiding het die eerstespan baie goed presteer.

Gedurende die 1960's het hy puik prestasies vir die Suid-Afrikaanse Universiteitspanne gelewer en het hy sy plek in dié span elke jaar sedert 1961 tot en met 1966 met onderskeiding volgestaan. In 1965/66 het hy ook 'n Suid-Afrikaanse uitnodigingspan verteenwoordig, terwyl hy in hierdie seisoen asook in 1966/67 vir die Westelike Provinsie gespeel het.

Gedurende die jare was daar talle spelers wat die Westelike Provinsie en vele ander spanne verteenwoordig het en op dié manier baie tot die sukses van die klub bygedra het. Hier kan die name van Adrian Kuiper, Peter Kirsten, Dave McKay, Deon Hugo, Denys Hobson, Danie du Toit en talle ander genoem word.

Johny Meiring is nog 'n persoon wat baie gedoen het om krieket op Stellenbosch te bevorder en gedurende die 1971/72-seisoen was hy reeds 15 jaar as

---

³⁴³ *Die Matie*, 17 Maart 1972, p. 9.

sekretaris by die klub betrokke.³⁴⁴ Cari Rose-Innes is nog 'n dinamiese persoon wat by die klub betrokke was en hy het vir bykans 10 jaar die eerstespan van die Maties verteenwoordig. Sedert die 1972/73-seisoen tot en met 1973/74 was hy die tesourier van die klub en sedert die volgende seisoen, vanaf 1974/75 tot en met 1979, het hy as sekretaris opgetree. Sedert 1978/79 was hy vir twee seisoene saam met Peter Kirsten verantwoordelik vir die afrigting by die klub en het hulle baie goeie sukses behaal. Na hom het sekretarisse soos C.K. (Neels) van Niekerk (1980-1989), Pierre du Toit (1993-1996) en André du Toit (1990-1992; 1997 tot op hede 2000) baie vir die klub beteken. As speler is André du Toit ook in verskeie verteenwoordigende spanne opgeneem.

Hierdie persone se harde werk en toewyding het bygedra dat die Matie-klub die nuwe millennium op die top van die kruin betree het. Die daadwerklike belangstelling en ondersteuning van die destydse Sportkantoor (tans Sportburo) het die welsyn van die krieketklub verseker. Hierdie kantoor was verantwoordelik vir die geweldige uitbreiding van speel- en oefengeriewe en die pragtige nuwe baan en gebou wat in 1963 in gebruik geneem is. Vandag spog die klub met ses velde en die velde huisves gereeld 'n gemiddeld van vyf klubspanne, 15 koshuisspanne, verskeie afrigtingskursusse en kriekettoernooie.

---

³⁴⁴ Stellenbosch, Universiteit van. Krieketklub: Jaarverslag 1971/72 p. 164.

BRONNE**1. Boeke:**

- ANON. *A Century of South Africa in test and international cricket, 1889-1989*. Johannesburg: Jonathan Ball, 1989.
- BORCHERDS, P.B. *An auto-biographical memoir of Petrus Borchardus Borchards, Esq.* Cape Town: A.S. Robertson, 1861.
- ANDREW, K. *The handbook of cricket*. London: Penguin Group, 1989.
- BRÜMMER, N.J. & SMITH, J.J. (Eds.). *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*. Kaapstad: De Nationale Pers, 1918.
- BOWEN, R. *Cricket, a history of its growth and development throughout the world*. London: Eyre & Spottiswoode, 1970.
- CALDER, S.L. Die geskiedenis van manshokkie op Stellenbosch. Ongepubliseerde M in Menslike Bewegingskunde. Stellenbosch: Universiteit van Stellenbosch, 1990.
- CRAVEN, D.H. *Die groot rugbygesin van die Maties*. Kaapstad: Galvin & Sales, 1980.
- CRAVEN, D.H. & JORDAAN, P. *Met die Maties op die rugbyveld (1880 - 1955)*. Kaapstad: Nasionale Boekhandel, 1955.
- CROWLEY, B. *Currie Cup story*. Cape Town: Don Nelson, 1973.
- DIFFORD, I.D. (Ed.) *The history of South African rugby football (1875-1932)*. Wynberg (Cape): The Specialty Press, 1933.
- DUFFUS, L. *South African cricket, 1927 - 1947*. Cape Town: S. A. Cricket Association, n.d.
- FERREIRA, I.L. *Die Teologiese Seminarium van Stellenbosch, 1858-1963*. Pretoria: Makro boeke, 1979.
- FENSHAM, F. C. (Red.). *Die Stellenbosse Heemkring: Tien jaar oud*. Stellenbosch: Stellenbosse Heemkring, 1978.
- FENSHAM, F. C. (Red.). *Drie eeue van genade*. Kaapstad: N.G. Kerk Uitgewers, 1986.

- GARDENER, J. *Bishops 150: A History of the Diocesan College, Rondebosch*. Cape Town: Juta, 1997.
- GRIFFITHS, E. *Kepler, The Biography*. Johannesburg: Pelham Books, 1994.
- HATTERSLEY, A.F. *An illustrated social history of South Africa*. Cape Town: A. A. Balkema, 1973.
- HOFMEYR, A. *Die Laan en sy mense*. Stellenbosch: Heemkring, 1982.
- HOFMEYER, S.M. *Carl Otto Hager van Stellenbosch*. Stellenbosch: Stellenbosch Museum (Erfurthuis), 1993.
- HUGO, A. M. & VAN DER BIJL, J. *Die kerk van Stellenbosch 1686 - 1963. Registeruitgawe No.4*. Kaapstad: Tafelberg-Uitgewers, 1963.
- LUCKIN, M.W. *The history of South African cricket*. Johannesburg: W.E. Hortor, 1915.
- LUCKIN, M.W. *South African cricket, 1919-1927*. Johannesburg: M. W. Lukin, n.d.
- MARTIN-JENKINS, C. *The complete who's who of test cricketers*. Johannesburg: Ernest Stanton, 1980.
- MEIRING, H. & VAN HUYSSSTEEN, T. *Stellenbosch te voet*. Kaapstad: Tafelberg, 1979.
- NEETHLING, M. *Pikturale Stellenbossiana 1679 – 1950: Register van kunstenaars met 'n kultuurhistoriese ontleding van geselekteerde kunswerke*. Ongepubliseerde M.A.-tesis. Stellenbosch: Universiteit van Stellenbosch, 1995.
- NELSON, D. *Giants of South African cricket*. Cape Town: Don Nelson, 1971.
- ODENDAAL, A. *God's forgotten cricketers*. Cape Town: The South African Cricketer, 1976.
- ODENDAAL, A. *Cricket in isolation. The politics of race and cricket in South Africa*. Cape Town: André Odendaal, 1977.
- PARKER, G. A. *South African sports*. London: Sampson Low, Marston, 1897.
- PHELPS, G. (Ed.). *Arlott and Trueman on cricket*. London: Morrison & Gibb, 1977.

PROCTER, M. *South Africa. The years of isolation and the return to international cricket*. Durban: Bok Books International, 1994.

RITCHIE, W. *The History of the South African College, 1829 - 1918*. Cape Town: Maskew Miller, 1918.

RGN-sportondersoek. *Sportgeskiedskrywing en -dokumentasie*. (nr. 15). Pretoria: Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing, 1982.

SMUTS, F. (Red.). *Stellenbosch drie eeue*. Stellenbosch: Stadsraad van Stellenbosch, 1979.

SMUTS, F.; JOHNMAN, C.K. & MALHERBE, W.D. (Reds.). *Stellenbosch - Ons oudste dorp*. Stellenbosch: Stellenbosch 300 Aksie, 1974.

STELLENBOSCH, STADSRAAD. *Stellenbosch, 1679 –1929*. Stellenbosch: Stadsraad van Stellenbosch, 1929.

STELLENBOSCH, TEOLOGIESE SEMINARIUM. *Eeufeesuitgawe van die Kweekskool, Stellenbosch (1859 – 1959)*. Kaapstad: NG Kerk-uitgewers, 1959.

SWAFFER, H.P. (Ed.). *South African sport, 1914*. Johannesburg: The Transvaal Leader, 1915.

THOMAS, J.R. & NELSON, J.K. *Introduction to research in health, physical education, recreation and dance*. Champaign: Human Kinetics, 1985.

THOM, H.B. (sameroeper). *Stellenbosch 1866-1966: Honderd jaar hoër onderwys*. Kaapstad: Nasionale Boekhandel, 1966.

VAN DER BYL, V.A. *South African cricket; Early days*. In CAPE TIMES (comp.). *Sports and sportsmen, South Africa*. Cape Town: Atkinson & Partners, 1929.

VAN DER MERWE, F.J.G. *Honderd jaar Matie-atletiek, 1885-1985*. Stellenbosch: Stellenbosch-atletiekkklub, 1984.

VAN DER MERWE, F.J.G. *Sport en spel in die Boerekrygsgevangenekampe tydens die Anglo-Boereoorlog, 1899-1902*. Stellenbosch: Annale van die Universiteit van Stellenbosch, 1995/1.

VAN VUUREN, J. *Centenary of South Africa's greatest Springbok cricketers*. Pretoria: Goods Galore, 1989.

VAN WYK, O.C. *Die geskiedenis van die Paul Roos-Gimnasium en sy voorgangers (1866-1978)*. Ongepubliseerde Magister-verhandeling. Stellenbosch: Universiteit van Stellenbosch, 1981.

WEST, S.E.L. & LUKER, W.J. (Eds.). *Century at Newlands (1864-1964). A history of the Western Province Cricket Club*. Cape Town: Rustica press, 1965.

WINCH, J. *Cricket in Southern Africa. Two hundred years of achievements and records*. Rosettenville: Windsor Publishers, 1997.

2. Periodieke Publikasies

DIE BURGER, 24 Junie 1931.

CALENDAR of the Victoria College of Stellenbosch and Boys High School, 1887 – 1917.

THE CAPE MONTHLY MAGAZINE: New series, Vol. VI, Jan. –June 1873.

THE CAPE ARGUS, 1860 – 1877.

THE CAPE TOWN GAZETTE, 13 January 1810.

THE CAPE TIMES, 1876 – 1888.

DIE EIKESTADNUUS, 1949 – April 2000.

DIE MATIE, 1941 – 1946, 1949 - 1998.

MATIELAND, I(21), April 1977.

DIE STELLENBOSSE OUD-STUDENT, 1931-1943.

DIE STELLENBOSSE STUDENT, 1923 – 1999.

DIE STELLENBOSSE UNIVERSITEITSBLAD, 1918 – 1923.

STELLENBOSCH COLLEGE RAMKIE, 1885.

STELLENBOSCH COLLEGE TIMES, 1885 – 1886.

STELLENBOSCH STUDENTS' ANNUAL, 1892 – 1897.

STELLENBOSCH STUDENTS' QUARTERLY, 1898 – 1917.

THE VICTORIAN, I(8), September 21, 1888.

3. Persoonlike onderhoude

BOOYENS, B. (Prof.) Telefoniese onderhoud. 4 September 2000.

CUPIDO, A. Telefoniese onderhoud. 4 September 2000.

DU TOIT, A.K. Persoonlike onderhoud. Stellenbosch, 1 Augustus 2000.

HENRY, O. Persoonlike onderhoud. Stellenbosch, 19 Julie 2000.

PIENAAR, W. Persoonlike onderhoud. Stellenbosch, 7 Augustus 2000.

VAN DER MERWE, J. Persoonlike onderhoud. Stellenbosch, 18 Julie 2000.

4. Plakboeke

HARVEY, S.C. J.S. Gericke-biblioteek, Dokumente-afdeling.

5. Ongepubliseerde argivale bronne

HEYNIKE, A. *Herinneringe uit Stellenbosch*. Heemkringargief, 1940.

MUNICIPALITY OF STELLENBOSCH. Council minutes, 3/STB : 1/1/1/3
(21 February 1865) - 1/1/1/7 (13 November 1900).
Kaapse Argiefbewaarplek.

6. Ongepubliseerde dokumente

(a) Notules

STELLENBOSCH COLLEGE. Reports of the Stellenbosch College and Public
School Sessions, 1884 – 1887, 1891-1894.

STELLENBOSCH COLLEGE ATHLETIC CLUB. Committee Meetings:
9 September 1884 – 11 November 1884.

UNIVERSITEIT VAN STELLENBOSCH. Raadsnotules, 1919.

UNIVERSITEIT VAN STELLENBOSCH. Notule van die Kleurekomitee, 1917 – 1999.

UNIVERSITEIT VAN STELLENBOSCH. Dagbestuurnotules van Sportkomitee, 1859-1963.

(b) Verslae

UNIVERSITEIT VAN STELLENBOSCH KRIEKETKLUB. Jaarverslag/
voorsittersverslag, 1950 –1999.

UNIVERSITEIT VAN STELLENBOSCH KRIEKETKLUB. Toerverslag, 1960.

(c) Diverse

DU PLESSIS, F. Die Stellenbosse krieketklub, 1866-1965. Universiteit van Stellenbosch: Ongepubliseerde dokument, 1965. Matie-argief.

MARTHEZE, J.J. Universiteit van Stellenbosch amateursboksklub, 1926-1983.
Universiteit van Stellenbosch: Sportburo, Ongepubliseerde dokument, 1988.

BYLAE A

MATIE-SPRINGBOKKE

NICO THEUNISSEN

Nicolaas Hendrik Christiaan de Jongh Theunissen is op 4 Mei 1867 te Colesberg gebore.³⁴⁵

Hy was die eerste Afrikaanssprekende krieketspeler om Suid-Afrika te verteenwoordig. Hy het 'n uitnodigingspan van die Westelike Provinsie in die openingwedstryd van die Engelse toerspan van Majoor Warton in 1889 verteenwoordig. Theunissen, 'n jong teologie-student van Stellenbosch, het die merkwaardige prestasie gelewer deur in sy eerste noemenswaardige wedstryd onderskeidelik 5/46 en 6/55 te neem en sodoende 'n groot aandeel in die tuisspan se oorwinning met 17 lopies gehad.

Hy het nog beter in die tweede wedstryd presteer deur 7/51 en 7/63 vir die Kaap Kolonie-span teen die toerspan te neem, maar die puik prestasie kon egter nie verhoed dat hulle steeds met 11 lopies verloor het nie.

In die opvolgwedstryd teen die toerspan het hy weereens baie goed met 5/37 en 4/62 presteer waarna hulle die wedstryd gewen het. Na sy uitstaande boulwerk van 34/314 in drie wedstryde was hy 'n outomatiese keuse vir die eerste toets in Port Elizabeth.³⁴⁶ Dit sou ook die eerste internasionale wedstryd wees vir enige sport waarin Suid-Afrika sou deelneem. Sy professor het dit as 'n mors van tyd beskou en hy kon nie toestemming kry om aan die geskiedkundige wedstryd deel te neem nie. Hy is egter toegelaat om in Kaapstad tydens die tweede toets te

---

³⁴⁵ C. Martin-Jenkins, *The complete who's who of test cricketers*, 1980, p. 286.

³⁴⁶ F. Smuts, *Stellenbosch drie eeue*, 1979, p. 102.

speel, maar kon nie dieselfde vorm toon nie en het geen paaltjies tydens die wedstryd geneem nie.

Na afloop van die toer het hy 'n goue horlosie van die "Union Steamship Company" as die beste bouler in Suid-Afrika ontvang.³⁴⁷ In 1891/92 het hy vir die span van die Plattelandse Klubs teen 'n Engelse toerspan gespeel en het hy, sonder aflos, 65 vyfbal-boulbeurte van die een kant geboul, terwyl 10 aflosse aan die ander kant plaasgevind het. Hy het egter geen paaltjies geneem nie, maar slegs 74 lopies afgestaan in die Engelse se kolfbeurt van 201/2 verklaar.

Hy het twee keer vir die Westelike Provinsie in hul eerste twee eersteliga wedstryde gespeel. Albei hierdie wedstryde is teen Natal in Kaapstad gespeel. Tydens die eerste wedstryd in Januarie 1890 het hy 'n uitstekende debuut gemaak en onderskeidelik 5/55 en 6/53 geneem, maar kon nie verhoed dat sy span steeds met een paaltjie verloor nie. Sy 49 lopies met die kolf in die tweede beurt was ook die hoogste individuele telling van enige speler tydens die wedstryd en ook die beste van sy loopbaan. Tydens die tweede wedstryd het hy onderskeidelik 2/47 en 7/41 geneem en het hulle daarin geslaag om die wedstryd met drie paaltjies te wen.

In sy sewe belangrikste wedstryde, waarvan slegs die toets en die twee wedstryde vir die Westelike Provinsie eersteliga-wedstryde was, het hy 54 paaltjies vir 635 lopies geneem teen 'n gemiddelde van 11.75 per paaltjie. Hy het 83 lopies in 13 beurte met die kolf teen 'n gemiddelde van nege lopies per kolfbeurt aangeteken.

Theunissen was 'n vinnige bouler wat baie wip gekry het en die vermoë gehad het om die bal kwaai terug te bring van die naat en van ver buite die wegpen. Hy het die talent gehad om een van Suid-Afrika se vooraanstaande boulers te word,

---

³⁴⁷ N. J. Brümmer & J. J. Smith, *Gedenkboek van het Victoria-Kollege*, 1918, p. 166.

maar het egter besluit om reeds op 'n baie vroeë ouderdom op te hou speel en op sy werk as predikant te fokus. Hy het baie sendingwerk gedoen en was bemind onder al sy gemeentelede. Hy was by uitstek 'n goeie sportman en daar was omtrent nie 'n sportsoort waarin hy nie uitblink het nie.³⁴⁸ Na sy dood op 9 November 1929 is daar 'n borsbeeld van hom buite sy kerk in Greylingstad opgerig.

NICO THEUNISSEN TEEN TOERSPAN VAN MAJOOR WARTON ³⁴⁹					
SPAN	Beurt	Boulbeurt	Leeg	Lopies	Paaltjies
WP	1	40	19	46	5
	2	64.1	19	55	6
KAAPKOLONIE	1	31.1	14	51	7
	2	51	26	63	7
KAAPKOLONIE	1	31	15	27	5
	2	40	17	62	4
SUID-AFRIKA		20	5	51	0

IZAK BUYS

Isaac Daniël Buys is op 4 Februarie 1895 in Somerset-Oos in die Kaapkolonie gebore.

Hy was 'n linkshandige stadig tot medium-vinnige bouler en 'n regterhandse kolwer.³⁵⁰ Hy het reeds op 15-jarige ouderdom vir Stellenbosch gespeel en was deel van die span wat vir drie agtereenvolgende jare, in 1910, 1911 en 1912 die

³⁴⁸ *Stellenbosch Students annual*, 1892-1893, p. 30.

³⁴⁹ H. B. Thom, *Stellenbosch 1866-1966*, p. 409.

³⁵⁰ C. Martin-Jenkins, *The complete who's who of test cricketers*, 1980, p. 248.

Thurstonbeker verower het.³⁵¹ Alhoewel daar baie goeie spelers in die klub tydens die vroeë 1900's was en die klub self mooi presteer het, was dit eers in die twintigerjare wat daar weer 'n ster na vore getree het. In 1921/22 en 1923/24 het Izak Buys vir die Westelike Provinsie gespeel. In 1922/23 het hy vir Suid-Afrika teen F.T. Mann en in 1924/25 teen S.S. Joel se M.C.C.-spanne gespeel. In die ses wedstryde wat hy vir die Westelike Provinsie in die Curriebeker-toernooi gespeel het, het hy 24 paaltjies geneem. Vir die plattelandse span teen Joel se span het hy vyf paaltjies en vir Suid-Afrika teen die span van Joel het hy in die eerste beurt van die toets drie paaltjies vir 65 lopies geneem.³⁵²

MICHAEL MELLE

Michael George Melle is op 3 Junie 1930 in Forest Town, Johannesburg gebore. Sy vader was 'n voormalige Westelike Provinsie, Oxford Universiteit, Hampshire en Transvaalse krieketspeler. Michael Melle was 'n regterhandse snelbouler en regterhandse kolwer en het in daardie stadium in 'n Suid-Afrikaanse span geboul wie se aanval een van die vinnigstes in die wêreld was. Hy het vir die Westelike Provinsie, Transvaal en Suid-Afrika gespeel.³⁵³

Nadat Melle vir vier jaar vir die eerstespan van Hilton College in Natal gespeel het, is hy in Januarie 1948 gekies om die Natal-skole in die Nuffield-week te Port Elizabeth te verteenwoordig. Hierna het hy by die Wanderers-klub in Johannesburg aangesluit, blitsvinnig vordering gemaak en is hy in 1948/49 vir Transvaal teen die M.C.C.-toerspan gekies. Hierna het hy gereeld vir Transvaal gespeel en het hy hulle ook teen die Australiese toerspan van 1949/50 verteenwoordig. Tydens dié seisoen het Melle sy debuut vir Suid-Afrika teen Australië in die vierde toets in Johannesburg gemaak en het hy ook in die vyfde

---

³⁵¹ *Stellenbosch Students' Quarterly*, 3(12), July 1911, pp. 22-24.

³⁵² H. B. Thom, *Stellenbosch 1866-1966*, p. 410.

³⁵³ C. Martin-Jenkins, *The complete who's who of test cricketers*, 1980, p. 268.

toets in Port Elizabeth gespeel.³⁵⁴ In sy eerste wedstryd het hy 5/113 tydens Australië se eerstebeurt van 465/8 geneem.³⁵⁵

In die daaropvolgende jaar (1951), is hy vir Dudley Nourse se toerspan na die Britse Eilande gekies, waar hy groot naam vir homself gemaak het. Gedurende die 1952/53-seisoen het hy saam met die veelbesproke span van Jack Cheetham na Australië getoer.³⁵⁶ Tydens sy enigste toets op die "Oval" het hy 4/9 geneem. Teen die span van Tasmanië by Launceston het hy 9/22 behaal.³⁵⁷

In 1953 het hy na Stellenbosch gekom waar hy in Bosbou studeer het. Dieselfde jaar het hy die Westelike Provinsie teen die besoekende Nieu-Seelanders verteenwoordig. Melle was 'n baie veelsydige sportman en was hy ook kaptein van die hokkieklub in 1953. Sy beste ontleding van sy loopbaan was egter in Johannesburg in die 1950/51-seisoen vir Transvaal teen Griekwaland-Wes toe hy 8/8 geneem het en hulle die opposisie vir slegs 29 uitgeboul het. Hy het sy laaste wedstryd vir Suid-Afrika teen Australië in Adelaide in 1952/53 gespeel.³⁵⁸

EDDIE BARLOW

Edgar John Barlow is op 12 Augustus 1949 in Pretoria gebore. Gedurende sy jeug het hy die bynaam "Bunter" gehad weens sy liggaamsbou en bril wat hy gedra het. Hy was veronderstel om so bysiende te wees dat hy nie die voorwiel van sy fiets kon sien as hy skool toe gery het nie, maar het spoedig tot 'n puik veelsydige speler ontwikkel wat in die uitdagings wat die spel hom gebied het, gefloreer het.³⁵⁹

---

³⁵⁴ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1956, p. 35.

³⁵⁵ C. Martin-Jenkins, *The complete who's who of test cricketers*, 1980, p. 268

³⁵⁶ *Die Stellenbosse Student -Jaarbladuitgawe*, 1956, p. 35.

³⁵⁷ C. Martin-Jenkins, *The complete who's who of test cricketers*, 1980, p. 268.

³⁵⁸ C. Martin-Jenkins, *The complete who's who of test cricketers*, 1980, p. 268.

³⁵⁹ C. Martin-Jenkins, *The complete who's who of test cricketers*, 1980, p. 245.

Hy was 'n regshandige openingskolwer met 'n soliede verdediging en het baie sterk van die agtervoet gespeel. Verder was hy 'n regterhandse medium-snelbouler wat die bal baie geswaai het asook 'n uitstekende glipveldwerker. Hy het onder andere vir Suid-Afrika, Boland, Derbyshire, Westelike Provinsie, Oostelike Provinsie en Transvaal gespeel. Hy het eers vir Transvaal in die 1959/60-seisoen verteenwoordig waarna hy vir Oostelike Provinsie vanaf 1964/65 gespeel en in 1966 na die Transvaal teruggekeer het. Sedert 1968 het hy vir die Westelike Provinsie gespeel.³⁶⁰

In 1976 het hy vir Derbyshire begin speel en in die helfte van dié seisoen het hy die kapteinskap oorgeneem en ook 'n puik 216 lopies teen Surrey in Ilkeston aangeteken. Hy het die span tot nuwe hoogtes gevoer en teen die tyd wat hy die klub verlaat het, het hy hulle tot in 'n finaal op Lords gelei en is drie van die spelers in sy span vir Engeland se toetsspan gekies.³⁶¹

Gedurende die 1960's was hy 'n belangrike lid van die Suid-Afrikaanse span en het hy 1 900 lopies teen 'n gemiddeld van 63.33 op Suid-Afrika se toer van Nieu-Seeland en Australië in 1963/64 aangeteken, waaronder 'n puik 201 lopies teen Australië in Adelaide getel het. In 1970 het hy vir die Res-van-die-Wêreld teen Engeland gespeel en vier paaltjies in vyf balle teen dié span op Headingley geneem wat onder andere 'n driekuns ingesluit het. Hy het die wedstryd met 'n ontleding van 7/64 geëindig. In 1966/67 het hy vir Suid-Afrika in hul wedstryd teen Australië 5/85 op Nuweland geneem. Hy het altesame 30 toetse vir Suid-Afrika gespeel met 'n kolfgemiddelde van 45.74 lopies, 40 paaltjies en 35 vangskote.³⁶²

---

³⁶⁰ C. Martin-Jenkins, *The complete who's who of test cricketers*, 1980, p. 245.

³⁶¹ C. Martin-Jenkins, *The complete who's who of test cricketers*, 1980, p. 245.

³⁶² C. Martin-Jenkins, *The complete who's who of test cricketers*, 1980, p. 245.

MIKE PROCTER

Michael John Procter is op 15 September 1946 in Durban gebore en was 'n regterhandse snelbouler wat vinnig en reguit geboul het en die bal dikwels ingeswaai het na die regterhandse kolwer. Hy was ook 'n regterhandse kolwer. Hy het onder andere Suid-Afrika, Vrystaat, Rhodesië, Westelike Provinsie, Natal en Gloucestershire verteenwoordig. Hy was een van die beste veelsydige spelers en 'n puik kaptein en kon fantastiese prestasies behaal het indien Suid-Afrika se politiek nie tot boikotte gelei het wat hom die geleentheid ontnem het om sy totaal van 226 lopies en 41 paaltjies in sewe toetse teen Australië verder op te stoot nie. Tydens die laaste reeks van vier wedstryde teen Australië in 1969/70 het hy hulle met sy snelballe verwoes en 26 paaltjies teen 'n gemiddeld van 13.57 per paaltjie geneem.³⁶³

As kolwer was hy vernietigend en kon hy 'n wedstryd met 'n paar houes swaai. As 'n twaalfjarige het hy op laerskool vyf hondertalle aangeteken wat 'n beurt van 210 onoorwonne lopies teen 'n Tranvaalse 0/13-span ingesluit het. In 1963 is hy as onderkaptein vir die Suid-Afrikaanse skolespan na Engeland gekies, waarna hy twee jaar later na Engeland teruggekeer het om vir Gloucestershire se eerstespan te speel. Sedert 1977 was hy die kaptein van die span. In die 1966/67-seisoen het hy sy toetsdebuut teen Australië in Durban gemaak. Sy laaste toets was teen Australië in 1969/70 in Port Elizabeth.³⁶⁴

In 1970 was hy die Wisden-krieketspeler van die jaar. Tydens die 1970/71-seisoen het hy daarin geslaag om ses agtereenvolgende honderdtalle aan te teken en het hy sodoende die wêreldrekord van C.B. Fry en D.G. Bradman geëwenaar.³⁶⁵

---

³⁶³ C. Martin-Jenkins, *The complete who's who of test cricketers*, 1980, p. 277.

³⁶⁴ C. Martin-Jenkins, *The complete who's who of test cricketers*, 1980, p. 278.

³⁶⁵ J. van Vuuren, *Centenary of South Africa's greatest Springbok cricketers*, 1989, p. 74.

Twee seisoene later het hy in 'n wedstryd vir Rhodesië teen 'n internasionale Kavalierspan twee honderdtalle aangeteken. Tydens van die Kampioenskapswedstryde in Engeland in 1972, 1977 en 1979 het hy daarin geslaag om 'n driekuns te behaal asook een in 'n aandwedstryd teen Hampshire in 1977. Teen Worcestershire in 1977 het hy 108 lopies aangeteken en 13 paaltjies vir 73 lopies geneem. Sy beste beurt van 273 lopies was in 1970/71 vir Rhodesië teen die Westelike Provinsie, terwyl sy beste ontleding van 9/71 ook vir hulle teen die span van Transvaal in 1972/73 was.

Oor al die jare het hy op talle geleenthede vir baie spanne in verskillende lande en verskillende kompetisies meer as vyf paaltjies in 'n beurt geneem, terwyl hy baie ondersteuners met sy aanvallende kolfwerk vermaak het.³⁶⁶ Indien die geleentheid hom nie na slegs sewe toetse tydens sy beste jare ontnem was nie, kon Procter een van die beste spelers ooit geword het en veelsydige spelers soos Ian Botham, Kapil Dev, Richard Hadlee en ander wat in 'n klas van hul eie was, verbygesteek het.³⁶⁷

PETER KIRSTEN

Peter Noel Kirsten is op 14 Mei 1955 in Pietermaritzburg gebore en het hy by SACS in Kaapstad skool gegaan. Hy het sy sporttalent van sy ouers geërf. Sy vader, Noel, het vir Grens krieket en hokkie gespeel en sy moeder, Louis, het Grens op die tennisbaan verteenwoordig het.³⁶⁸ In postuur is hy klein, maar as kolwer met uitsonderlike vaardighede was hy 'n reus met baie durf en 'n deursettingsvermoë om altyd die beste te wees. Hy was 'n kompeterende speler en kan met die bestes in krieket vergelyk word. Sy skerp reflekse, perfekte tydsberekening en goeie voetwerk was alles eienskappe van 'n puik kolwer.³⁶⁹

---

³⁶⁶ C. Martin-Jenkins, *The complete who's who of test cricketers*, 1980, p. 278.

³⁶⁷ J. van Vuuren, *Centenary of South Africa's greatest Springbok cricketers*, 1989, p. 74.

³⁶⁸ *Matieland*, 1(21), April 1977, p. 3.

³⁶⁹ J. van Vuuren, *Centenary of South Africa's greatest Springbok cricketers*, 1989, p. 48.

Kirsten het in 1975 na Stellenbosch gekom om 'n graad in B.A.-Liggaamlike Opvoedkunde te voltooi, maar het aan die einde van sy tweede jaar sy studies beëindig om krieket in Engeland te gaan speel. Op 31-jarige ouderdom het hy weer na Stellenbosch teruggekeer om sy studies te voltooi.³⁷⁰

Hy was 'n regterhandse kolwer en regterhandse draaibalbouler. Kirsten het reeds as skoolseun op sportgebied uitgeblink. In 1973, toe hy in matriek was, het hy vir die Westelike Provinsie in die Cravenweek losskakel gespeel en was sy spel van só 'n gehalte dat Dok Craven na hom as 'n "jong Bennie Osler" verwys het. Vanaf 1971 tot 1974 het hy vir die Westelike Provinsie se Nuffieldspan krieket gespeel en was hy ook die kaptein van die span in 1973 en 1974, terwyl hy ook in dié twee jare die Suid-Afrikaanse skolespan verteenwoordig het.³⁷¹ Met sy beurt van 101 onoorwonne lopies teen Noord-Transvaal, het hy die vyfde skoolseun geword wat 'n honderdtal vir die Suid-Afrikaanse skolespan teen die senior provinsiale span van die provinsie wat die krieketweek aangebied het, kon aanteken.³⁷²

Tydens sy militêre opleiding in 1974 is sy belowende rugbyloopbaan in 'n Curriebekerwedstryd vir die Westelike Provinsie teen Transvaal tydelik beëindig en kon hy op sy krieket konsentreer. Die rekordboeke is daar om die verhaal van Peter Kirsten met die kolf verder te vertel. In 1973/74 het hy sy krieketdebuut vir die Westelike Provinsie teen die Oostelike Provinsie in Kaapstad gemaak³⁷³ en dit voor hy nog enige klubwedstryde in die provinsie gespeel het.³⁷⁴ Hy het hulle tot en met die 1989/90-seisoen verteenwoordig. In die daaropvolgende 1989/90-seisoen het hy sy debuut vir die Grens gemaak. Sedert 1975 het hy vir Sussex en vanaf 1978 tot en met 1982 vir Derbyshire gespeel.

---

³⁷⁰ *Die Matie*, 5 Maart 1987.

³⁷¹ *Matieland*, 1(21), April 1977, p. 3.

³⁷² J. van Vuuren, *Centenary of South Africa's greatest Springbok cricketers*, 1989, p. 48.

³⁷³ *Matieland*, 1(21), April 1977, p. 3.

³⁷⁴ J. van Vuuren, *Centenary of South Africa's greatest Springbok cricketers*, 1989, p. 48.

In 1975 het Kirsten rugbygeesdriftiges aan die praat gehad met sy skitterspel op losskakel en minder as drie jaar later in 1977 het hy weer die kalklig met sy uitmuntende prestasies met die kolf gesteel. Gedurende die 1976-Curriebekerseisoen het Kirsten 967 lopies met die kolf aangeteken en het hy amper die rekord van 1 089 lopies, wat deur die Nataller, Barry Richards, gehou is, verbygesteek. Hy het egter die jongste kolwer op 21 geword wat ses honderdtalle in sewe beurte kon speel. Geen speler ter wêreld het dit toe nog in eersterangse krieket vermag nie.³⁷⁵ Sy 1 074 lopies tydens die 1976/77-seisoen is slegs deur drie spelers, naamlik Barry Richards, Jimmy Cook en Graeme Pollock, verbeter. In 1982 het hy agt honderdtalle vir Derbyshire aangeteken wat tot in hierdie stadium steeds 'n rekord is.³⁷⁶

Kirsten was die kaptein van die Suid-Afrikaanse span teen die Wes-Indiese Eilande in 1982 en het hy tot en met 1988 in 18 nie-amptelike toetse gespeel. In die 1991/92-seisoen het hy sy amptelike debuut vir Suid-Afrika gemaak en het hy ook die tweede meeste lopies tydens dié wêreldbeker-toernooi aangeteken. Hy het sy laaste wedstryd in 1994 vir Suid-Afrika gespeel.

DENYS HOBSON

Denys Hobson is in Jansenville gebore en het by Kingswood skool gegaan. Hy het reeds op skool in krieket uitgeblink deur Grens in die Nuffieldweek te verteenwoordig en was ook vir drie jaar in die Suid-Afrikaanse skolespan ingesluit.

In 1977 is Hobson as die beste bybreekbouler in die wêreld beskou, maar min mense het werklik van hom geweet. In dieselfde jaar is hy saam met Graeme Pollock na Australië om in die Packer-wêreldreeks deel te neem, maar hulle moes na Suid-Afrika terugkeer omdat hulle nie graafskapkrieket gespeel het nie

---

³⁷⁵ *Matieland*, 1(21), April 1977, p. 3.

³⁷⁶ J. van Vuuren, *Centenary of South Africa's greatest Springbok cricketers*, 1989, p. 48.

en sekere van hierdie nie-blanke spelers wat in die reeks sou deelneem en ook in Engeland gespeel het dus nie op dieselfde veld as hulle verskyn het nie.

Hobson was 'n uitstekende bouler wat 'n groot verskeidenheid balle geboul het. Hy het op een dag vir die Westelike Provinsie teen Natal 14 paaltjies geneem en is een van slegs 'n paar draaibalboulers om meer as 300 Curriebeker-paaltjies in te oes. Hy was te jonk vir toetskrieket toe Suid-Afrika uit internasionale krieket verban is en het op die ouderdom van 34 in 1985 ophou speel.

Tydens die 1973/74-seisoen het die klub 'n baie suksesvolle toer na Rhodesië onderneem. Spesiale melding moet van Denys Hobson se boulerwerk gemaak word. In die wedstryd teen Rhodesië het hy 12/129 geneem en het die Springbok, Barry Richards, hom as die beste draaibalbouler in die land beskryf. Verskeie krieketkenners het reeds op daardie stadium voorspel dat hy spoedig sy Springbokkleure sou verwerf.

Alhoewel hy verskeie aanbiedinge gekry het om graafskapkrieket te speel, het hy dit nooit aanvaar nie. Op sy hoogtepunt was hy vernietigend en sou hy 'n wedstrydwenner vir Suid-Afrika gedurende die 1970's en die 1980's gewees het. Indien hy die geleentheid gehad het om Suid-Afrika gedurende daardie jare te verteenwoordig, sou hy dalk nie so vroeg vir krieket verlore gewees het nie.

Hy het Suid-Afrika in vier nie-amptelike toetse verteenwoordig en sewe paaltjies geneem met 'n beste ontleding van drie paaltjies vir 87 lopies.³⁷⁷

KEPLER WESSELS

Kepler Christoffel Wessels is op 14 September 1957 in Bloemfontein gebore en het sy skoolloopbaan aan Grey Kollege voltooi. Hy het reeds as 'n tiener (16 jaar

---

³⁷⁷ M. Procter, *South Africa, The years of isolation and the return to international cricket*, 1994, pp. 51, 206.

en vier maande) provinsiale krieket gespeel en kontroversie was altyd deel van sy krieketloopbaan.³⁷⁸ Hy het die Vrystaat Nuffieldspan vir vyf jaar van 1972 tot 1976 verteenwoordig en was kaptein van dié span in 1975 en 1976. Hy het ook die Suid-Afrikaanse skole vanaf 1973 tot 1976 verteenwoordig.

Hy was 'n linkshandige kolwer en regterhandse draaibalbouler. Wessels het reeds sy eersteklas debuut in Januarie 1974 op 16-jarige ouderdom vir die Vrystaat gemaak en wel teen die span van Noord-Transvaal en het hy hulle tot en met 1976 verteenwoordig toe hy sy skoolloopbaan voltooi het. Tydens sy vyfde en laaste Nuffield-week het hy 416 lopies geslaan wat 'n nuwe rekord was en is hy as kaptein van die Suid-Afrikaanse skolespan aangewys. In 1976 het hy na Stellenbosch gegaan om Liggaamlike Opvoedkunde te studeer en was hy in Wilgenhof met Dok Craven as koshuisvader. Hy het besluit om na Stellenbosch te gaan, want Vrystaat het nie in die Curriebeker A-afdeling gespeel nie en Eddie Barlow, wat op daardie stadium as Suid-Afrika se mees dinamiese kriketspeler beskou is, was speler/afrigter op Stellenbosch.

Gedurende die 1976/77-seisoen het Wessels (19) hom saam met Hylton Ackerman, André Bruyns, Peter Kirsten (21) en Allan Lamb (22) onder die kapteinskap van Eddie Barlow in die span van die Westelike Provinsie bevind. Vanaf 1976 tot 1980 het hy gedurende die Engelse somer vir Sussex gespeel. Dit het gou vir hom duidelik geword dat hy nie die vereistes van sy kursus kon nakom deur ses maande van die jaar in Engeland te speel nie. Hy moes dus 'n keuse uitoefen tussen sy studies en sy krieket en het hy besluit om Stellenbosch na 'n jaar te verlaat, waarna hy vir 'n korrespondensie kursus in Kommunikasie by die Universiteit van Suid-Afrika ingeskryf het en dit voltooi het. In April 1977 het hy dus Stellenbosch vir Engeland verlaat.

Vanaf Junie 1977 tot Junie 1978 moes Wessels na Suid-Afrika terugkeer om sy diensplig te voltooi en het hy tydens die 1977/78-seisoen Noord-Transvaal

---

³⁷⁸ J. van Vuuren, *Centenary of South Africa's greatest Springbok cricketers*, 1989, p. 90.

verteenwoordig. Hy het ook in dié seisoen vir Kerry Packer in die Wêreld krieketreeks in Australië gespeel.³⁷⁹ Gedurende die isolasie-jare het Wessels na Australië verhuis en het hy sedert die 1979/80-seisoen tot en met die 1985/86-seisoen vir Queensland gespeel waar hy ook sy debuut vir Australië in die 1982/83-seisoen gemaak het. Tydens sy toetsdebuut teen Engeland op Adelaide het Wessels 'n puik 162 lopies aangeteken.³⁸⁰

In 1986 het Wessels op dertigjarige ouderdom na Suid-Afrika teruggekeer en in die 1986/87-seisoen sy debuut vir die Oostelike Provinsie gemaak. Na sy terugkeer het hy op 23 Februarie 1993 die tweede post-isolasie kaptein van die Suid-Afrikaanse span geword. Tydens die 1994/95-seisoen het Wessels Suid-Afrika vir die laaste keer verteenwoordig. Hy het vir Australië en Suid-Afrika tesame in 40 toetse en 109 eendag-wedstryde gespeel en spog met 'n gemiddeld van onderskeidelik 41 en 34.35 lopies.³⁸¹

GARTH LE ROUX

Garth Stirling le Roux is op 4 September 1955 in Kenilworth, Kaapstad gebore. In die 1978/79-seisoen was hy as 'n jong, onervare en onbekende snelbouler die sensasie van Kerry Packer se Wêreldreeks in Australië toe hy teenoor wêreldsterre soos Dennis Lillee, Greg Chappel, Clive Lloyd, Andy Roberts, Viv Richards, Michael Holding, Barry Richards, Cliver Rice, Imran Kahn, Mike Procter, Tony Greig, en nog vele ander, as Speler van die reeks aangewys is.³⁸²

Die groot, blonde en uiters vinnige snelbouler was verwoestend in sy enigste Packer-reeks waar hy 17 paaltjies in die drie "supertoetse" teen 'n gemiddeld van 15.88 lopies per paaltjie geneem het. Met 'n besondere blink toekoms voor hom moes Le Roux egter na 'n internasionaal geïsoleerde Suid-Afrika terugkeer.

---

³⁷⁹ E. Griffiths, *Kepler, The Biography*, 1994, pp. 23, 31-32, 37.

³⁸⁰ J. van Vuuren, *Centenary of South Africa's greatest Springbok cricketers*, 1989, p. 90.

³⁸¹ E. Griffiths, *Kepler, The Biography*, 1994, pp. 23, 37.

³⁸² J. van Vuuren, *Centenary of South Africa's greatest Springbok cricketers*, 1989, p. 52.

Dit was ook nie lank daarna nie of hy is deur Sussex oorgenooi om in Engeland te kom speel, wat hy vanaf 1978 tot 1987 gedoen het. Het hy egter nooit weer dieselfde vorm vir hulle óf die Westelike Provinsie bereik wat hom so bekend gemaak het nie.

Vanaf 1975/76 tot en met die 1988/89-seisoen het hy vir die Westelike Provinsie gespeel en het hy in 1978/79 die rekord vir die meeste paaltjies deur 'n Westelike Provinsie-speler in 'n Curriebekerreeks na 53 paaltjies verbeter. Tot en met 1988 was dit slegs Vince van der Bijl, Mike Procter en Alan Kourie wat meer Curriebekerpaaltjies as hy geneem het. Hy het sy debuut vir Suid-Afrika in 1981/82 gemaak.

Die naaste wat hy weer aan sy 1978/79-vorm gekom het, was in Januarie 1986 teen die Australiese rebelle-toer van Kim Hughes. Hy het in die derde toets op Wanderers 'n driekuns behaal en die prestasie in 1986/87 verder verbeter deur die speler te word wat die meeste paaltjies tydens die rebelle-toer geneem. Sy potensiaal sou werklik na vore gekom het indien hy meer krieket op internasionale vlak kon speel.³⁸³

ADRIAN KUIPER

Adrian Paul Kuiper is op 24 Augustus 1959 in Johannesburg gebore. Hy het sy skoolloopbaan aan die Diocesan College in Kaapstad voltooi.

Hy was 'n regterhandse medium bouler en regterhandse kolwer. In 1976 en 1977 het hy die Westelike Provinsie se Nuffield skolekrieket-span verteenwoordig en was hy ook die kaptein van die span in 1977. In 1977 is hy ook gekies vir die Suid-Afrikaanse skolespan en was hy ook hier die kaptein van die span. In 1977/78 het hy sy eersterangse debuut vir die Westelike Provinsie se B-span teen Noord-Transvaal op Nuweland gemaak. In 1978/79 tot en met

---

³⁸³ J. van Vuuren, *Centenary of South Africa's greatest Springbok cricketers*, 1989, p. 48.

1993/94 het hy die Westelike Provinsie verteenwoordig en speel hy ook in 1990 vir Derbyshire. Dit was gedurende die tweede Engelse rebelle toer na Suid-Afrika, onder leiding van Mike Gatting in 1989, dat Kuiper vir homself tydens die aandwedstryd tussen 'n Suid-Afrikaanse elftal en die Engelse rebelle elftal behoorlik naam gemaak het. Kuiper het die Engelse boulaanval verwoes en 'n blitsige 117 lopies aangeteken waarvan sy honderdtal vanaf slegs 49 balle op die bord verskyn het. In die 1995/96-seisoen het hy sy debuut vir Boland gemaak en het hy tot en met sy uittrede vir dié span gespeel. Kuiper het sy debuut vir Suid-Afrika in 1991/92 gemaak en sy laaste nasionale wedstryd in 1995/96 gespeel.

DARYLL CULLINAN

Daryll John Cullinan is op 4 Maart 1967 in Kimberley gebore en hy het sy skoolloopbaan aan Queens College in die Oos-Kaap voltooi.

Hy is 'n regterhandse draaibalbouler en regterhandse kolwer. Vanaf 1983 tot 1984 het hy Grens in Nuffield-skolekrieket verteenwoordig. Hy het ook vir die Suid-Afrikaanse skolespan in 1983 en 1984 gespeel en was in 1984 kaptein van die span. In 1983/84 het hy sy debuut vir Grens gemaak en het hy ook tydens die volgende seisoen vir hulle gespeel. In 1985 het Cullinan na Stellenbosch gekom om sy studies voort te sit en sedert die 1985/86-seisoen, tot en met 1990/91, het hy vir die Westelike Provinsie gespeel.

As sestienjarige skoolseun het Cullinan Graeme Pollock se rekord as die jongste Suid-Afrikaner om 'n eersterangse honderdtal aan te teken, gebreek. Dit het Cullinan verskeie jare geneem om die las van onrealistiese verwagtinge wat as skoolseun op hom geplaas was, af te skud. Vanaf die 1991/92-seisoen tot en met die 1993/94-seisoen het hy vir Transvaal gespeel. Tydens die 1994/95-seisoen het hy weer na Grens teruggekeer en die daaropvolgende seisoen vir hulle gespeel waarna hy sy terugkeer tot Transvaal gemaak het.

Sedert die 1992/93-seisoen het hy Suid-Afrika verteenwoordig en het hy homself as nommer vier kolwer in dié span gevestig.

DAVE RUNDLE

David Bryan Rundle is op 25 September 1965 in Kaapstad gebore en het by St. Stitian's sy skoolopleiding ontvang. Hy is 'n regterhandse draaibalbouler en 'n regterhandse kolwer en het onder andere vir Suid-Afrika en die Westelike Provinsie gespeel. In 1982 en 1983 het hy die Transvaalse Nuffieldspan as kolwer verteenwoordig waarna hy ook tydens dié twee jaar vir die Suid-Afrikaanse skolespan gespeel het.

In 1984 het Rundle na Stellenbosch gekom om sy studies ná skool hier voort te sit. Tydens die 1984/85-seisoen het hy sy debuut vir die Westelike Provinsie se B-span teen die Boland in Kaapstad gemaak en is hy drie jaar later in die 1987/88-seisoen vir die Westelike Provinsie gekies. Tydens sy studies op Stellenbosch het hy in verskeie verteenwoordigende spanne gespeel.

Tydens Suid-Afrika se isolasiejare het hy in een nie-amptelike toets gespeel en 'n beste ontleding van een paaltjie vir nege lopies gehad. In die 1993/94-seisoen het hy sy amptelike debuut as bouler vir Suid-Afrika teen Australië in Brisbane gemaak en het hy ook sy laaste wedstryd in Sydney op hierdie toer gespeel. Rundle het slegs in twee eendag-wedstryde vir Suid-Afrika gespeel waarin hy vyf paaltjies geneem het teen 'n gemiddeld van 19 lopies per paaltjie en 'n beste ontleding van vier paaltjies vir 24 lopies.³⁸⁴

---

³⁸⁴ M. Procter, *South Africa, The years of isolation and the return to international cricket*, 1994, p. 205.

BYLAE B

VERTEENWOORDIGENDE SPANNE

SUID-AFRIKA

Terwyl student

1888/89	Theunissen, N.
1922/23	Buys, I.
1969/70	Bruyns, A. (12de man)
1981/82	Kuiper, A.

Reeds Springbok toe hulle hier aankom

1968/69	Barlow, E.
1969/70	Procter, M.
1953/1954	Melle, M.

Later Springbokke geword

1981/82	Kirsten, P.
1981/82	Le Roux, G.
1982/83	Hobson, D.
1992/93	Cullinan, D.
1992/93	Wessels, K.
1989/90	Rundle, D.B.

SA A (B-SPAN)

1995/96 Telemachus, R. (toer na Engeland)

SA UITNODIGING IX

1965/66 Steyn, R. (M.C.C.)

1975/76 Barlow, E. (K)
Kirsten, P.

RES VAN SUID-AFRIKA

1970/71 Bruyns, A. (teen Transvaal)

SA 0/25

1981/82 Kuiper, A.

SA 0/24

1994/95 Telemachus, R. (toer na Pakistan)

SA KRIEKETAKADEMIE

1994/95 Henderson, C.
Jones, G.

SA ONTWIKKELINGSPAN

1994/95 Telemachus, R. (toer na Kenia)

WP KLEURE

1938/39	Scholtz, J.A.
1953/54	Melle, M.
1957	Cleaver, R. (teen M.C.C.) Rushmere, C. (teen M.C.C.)
1959	Fouché, M.
1962/63	White, J.E.
1963/64	White, J.E.
1965/66	Bruyns, A. Emary, E Steyn, R.
1966/67	McKay, D. Bruyns, A. Steyn, R.
1967/68	McKay, D. Bruyns, A. Hugo, D.
1968/69	McKay, D. Bruyns, A. Barlow, E. (Kaptein)

1969/70	Barlow, E. (Kaptein) Bruyns, A. Procter, M.
1970/71	Barlow, E. (Kaptein) Bruyns, A. Parker, A.C.
1971/72	Barlow, E. Bruyns, A. Hobson, D. Du Plessis, M.
1972/73	Barlow, E. Hobson, D. Hugo, D.
1973/74	Hobson, D. Hugo, D.
1974/75	Hobson, D.
1975/76	Barlow, E. (Kaptein) Reid-Ross, L. Kirsten, P.
1976/77	Barlow, E. Kirsten, P. Le Roux, G. Wessels, K.

1977/78	Kirsten, P. Le Roux, G. Du Toit, D.J.
1978/79	Le Roux, G. Du Toit, D.J. Kuiper, A.
1979/80	Du Toit, D.J. Kuiper, A. Barlow, E. (Kaptein) Green, A. Gordon, E.
1980/81	Du Toit, D.J. Kuiper, A. Barlow, E. (Kaptein)
1981/82	Du Toit, D. Kuiper, A. McEwan, K.
1984/85	Rundle, D.B. (aandwedstryd) Cullinan, D.J. (aandwedstryd)
1985/86	Cullinan, D.J.
1986/87	Cullinan, D.J.
1987/88	Cullinan, D.J. Rundle, D.B.

1988/89 Cullinan, D.J.
Rundle, D.B.
Bayly, M.A. (12de man)

WP B

1966/67 Van Wyk, G.
Hugo, D.

1970/71 Hillier, R.

1971/72 Berry, R.
Rose-Innes, C.

1973/74 Du Toit, A.
Hillier, R.

1975/76 Clarke, B.
Ross, K.

1977/78 Kuiper, A.

1978/79 Martin, P.
Malan, D.
Du Toit, D.J.
Kuiper, A.

1979/80 Malan, D.
Procter, A.
Green, A.

1980/81	Kuiper, A. (Kaptein) Du Toit, D.J.
1981/82	Du Toit, D.J. Mellor, M.D. Louw, L.
1982/83	Mellor, M.D.
1983/84	Mellor, M.D. Rundle, D.B.
1984/85	Touzel, F.B. Rundle, D.B.
1985/86	Touzel, F.B. Rundle, D.B.
1986/87	Touzel, F.B. Rundle, D.B.
1987/88	Nolte, K. Brown, K.T. (12de man)
1990/91	Holdstock, A.
1991/92	Holdstock, A.

VERTEENWOORDIG WP XI

1960/61	Le Roux, D. Diemont, M.
1962/63	Emary, E. Falkson, R
1964/65	Bruyns, A. Hugo, D. Steyn, R.
1965/66	Hugo, D.
1968/69	Van Wyk, G. Rose-Innes, C. Berry, R. Plimsoll, J. Collier, A.
1970/71	Ritchie, N. Berry, R. Rose-Innes, C.
1971/72	Plimsoll, J. Harris, P.

GEKOMBINEERDE WP ELFTAL

1962	Le Roux, D. (2A) Kaptein
------	--------------------------

Falkson, R.
Whartoon-Wood, R. (B)
Steyn, R.
White, J.E.
Findlay, T.

W.P. PLATTELAND

1938/39 Van Velden, D. (teen MCC)

WP JONGSPAN

1963/64 Falkson, R.
Emary, E.

1964/65 Bruyns, A
Emary, E
Hugo, D.
McKay, D
Steyn, R. (Kaptein)

1965/66 Bruyns, A
Clayton, J.
Hilterman, C.
McKay, D
Van Wyk, G.
Walton, P.

1966/67 Van Wyk, G.
Hugo, D.

	Hipkin, A. Clayton, J.
1967/68	Walton, P. Collier, A. Le Mesurier, T. Hipkin, A. Berry, R. Plimsoll, J.
1968/69	Van Wyk, G. Rose-Innes, C.
1969/70	Van Wyk, G. Berry, R. Hillier, R. Walton, P. Ritcie, N.
1970/71	Rose-Innes, C. Hillier, R. Parker, A.C.
1973/74	Ross, K.
1974/75	Du Toit, A.K. Lloyd, S. Clarke, B. Reid-Ross, L.
1975/76	Clarke, B.

	Reid-Ross, L. Rose-Innes, C.
1976/77	Du Toit, A.K. Odendaal, A. Anker, P.
1980/81	Mackrory, J.
1981/82	Mackrory, J. Van der Merwe, F.
1983/84	Fairweather, L.
1984/85	De Swardt, J. Rundle, D.B. Touzel, F.B.
1986/87	Cullinan, R. Brown, K.T. Upton, P.A.H.
1987/88	Upton, P.A.H. Nel, J. Brown, K.T. Olsen, G.
1988/89	Upton, P.A.H. (Kaptein) Nel, J. Germishuys, L.M. Bayly, M.A.

1989/90 Upton, P.A.H. (Kaptein)

1990/91 Holdstock, A.
Murray, H.

1991/92 Holdstock, A.
Dalrymple, R.

W.P COLTS

1985/86 De Swardt, J.

W.P 0/23

1985/86 Rundle, D.B.
Touzel, F.B.

WILF ISAACS

1965/66 Bruyns, A. (Oorsese toer)

1968/69 Bruyns, A.

W.P. WILLOWS OORSESE TOER

1965/66 McKay, D.

BOLAND

1949/50	Adams, W. (na Australië)
1992/93	Dalrymple, R. Van As, W. Drew, B. Bridgens, K. (kaptein) Wylie, A
1993/94	Wylie, A (12de man) Ferreira, L. Dalrymple, R. Van As, W. Drew, B. Holdstock, A.
1994/95	Ferreira, L. Henderson, C. Wylie, A. Holdstock, A. Smit, W. Villet, M. Telemachus, R. Willoughby, C. Dalrymple, R. Drew, B.
1995/96	Volsteedt, A. Wessels, A. Holdstock, A.

Willoughby, C.
Ferreira, L.
Henderson, C.

1996/97

Ackermann, S.
Albanie, J.
Baguley, B.
Ferreira, L.
Smit, W.
Wessels, A.
Willoughby, C.
Wylie, A.

1997/98

Mackey, J.
Baguley, B.
Albanie, J.
Ackermann, S.

1998/99

Albanie, J.

1999/2000

Henderson, J.
Trott, J.
Strydom, G.

BOLAND 0/24

1992/93

Dalrymple, R.
Murray, H. (Kaptein)
Wylie, A.
Van As, W.
White, S.

Burger, J.

Drew, B.

Botha, N.

1993/94

Ferreira, L.

Holdstock, A.

Myers, J.

Dalrymple, R.

Willoughby, C.

BOLAND PRESIDENTE IX

1992/93

Du Preez, P.

BOLAND B

1993/94

Holdstock, A.

Drew, B.

Dalrymple, R.

White, S.

Wylie, A.

Van As, W.

1994/95

Volstedt, A.

Holdstock, A.

Telemachus, R.

Smit, W.

Dalrymple, R. (Kaptein)

Myers, J.

1995/96

Drew, B.

Baguley, B.

Wylie, A.
Holdstock, A.
Villet, M.
Smit, W.
Albanie, J.
Telemachus, R.
Volstedt, A.

1996/97

Mackey, J.
Ackerman, S.
Albanie, J,
Baguley, B.
Smit, W.
Wessels, A.
Wylie, A.

1997/98

Celliers, G.
Holmes, M.

1998/99

Albanie, J.
Hobson, S.
Mackey, J.
Myers, G.
Carter, N.
Jones, G.

1999/2000

Albanie, J.
Du Toit, W.
Hector, B.
Jones, G.
Moleon, E.

Strydom, G.

Myers, G.

Temple, M.

BOLAND 0/19

1996/97

Groom, R.

Forbes, K.

Theron, E

BOLAND KRIEKETSPELER VAN DIE JAAR

1994/95

Ferreira, L.

BYLAE C

SAU A

1953/54	Justus, R. Bayer, S.
1955/56	Cleaver, R. Rushmere, C.
1956/57	Cleaver, R. Rushmere, C.
1957/58	Rushmere, C.
1958/59	Fouche, M. Le Roux, D.
1959/60	Falkson, R. Crowe, J.
1960/61	Falkson, R.
1961/62	Falkson, R. Le Roux, D. Steyn, R.
1962/63	Falkson, R. Emary, E. Steyn, R.

1963/64	Steyn, R.
1964/65	Steyn, R. (teen M.C.C.)
1965/66	Bruyns, A. Emary, E. Steyn, R. (Kaptein) McKay, D.
1966/67	McKay, D. Bruyns, A. Steyn, R. (Onder-kaptein) Hugo, D.
1967/68	Bruyns, A. (Kaptein) Hugo, D. McKay, D. Van Wyk, G.
1968/69	McKay, D.
1969/70	Hillier, R. McKay, D.
1971/72	Du Plessis, M. Hobson, D. Parker, A.C.
1972/73	Hobson, D. Parker, A.C.

	Plimsol. J.
1973/74	Hobson, D. Parker, A.C. Harris, P.
1974/75	Reid-Ross, L. (12de man)
1975/76	Reid-Ross, L.
1976/77	Kirsten, P. Le Roux, G.
1977/78	Kirsten, P. (Kaptein) Reid-Ross, L.
1978/79	Reid-Ross, L. Du Toit, D.J. Kuiper, A. Muntingh, E.
1979/80	Du Toit, D.J. Kuiper, A.
1980/81	Du Toit, D.J. Kuiper, A. (Kaptein) Mellor, M.D.
1981/82	Du Toit, D.J. Kuiper, A. (Kaptein) Mellor, M.D.

1982/83	Mellor, M.D.
1983/84	Mellor, M.D.
1985/86	Cullinan, D.J.
1986/87	Cullinan, D.J.
1987/88	Rundle, D.B. Touzel, F.B.
1988/89	Rundle, D.B. Brown, K.T.
1994/95	Willoughby, C. Villet, M. Drew, B. (Toer na Kenia)
1995/96	Albanie, J. Wessels, A.
SASSU	
1996/97	Albanie, J. Baguley, B.
1997/98	Holmes, M. Celliers, G.
1998/99	Albanie, J.

1999/2000

Albanie, J.
Holmes, M.
Strydom, G.

SAU B

1959

Le Roux, D.
Crowe, J. (Kaptein)

1960/61

Wharton-Hood, R.
Diemont, M.
Findley, A.

1963/64

Falkson, R. (Kaptein)
Emary, E.

1964/65

Bruyns, A.
Emary, E.
White, J.E. (Kaptein)

1965/66

Hugo, D.
McKay, D.
Van Wyk, G.
White, J.E. (Kaptein)

1966/67

Clayton, J.
Van Wyk, G.

1968/69

Van Wyk, G.

1970/71

Hillier, R.

	Parker, A.C.
1971/72	Plimsol, J.
1972/73	Harris, P. Hillier, R. Sinclair, G.
1973/74	Cooper, K. Du Toit, A.K. Ward, N.
1974/75	Du Toit, A.K.
1975/76	Du Toit, A.K.
1976/77	Du Toit, A.K. Reid-Ross, L. Van Niekerk, C.
1977/78	Anker, P. Muntingh, E. Van Niekerk, C.
1978/79	Malan, D.
1979/80	Anker, P. Procter, A.
1980/81	Louw, L.

1981/82	Louw, L. Paterson, G. (12de man)
1982/83	McCulley, S.
1983/84	Van der Merwe, F. Cloete, J. (Kaptein)
1984/85	Gouws, R. Rundle, D.B.
1985/86	Rundle, D.B. Touzel, F.B.
1986/87	Rundle, D.B. Cullinan, R.
1988/89	Bayly, M.A.

SUIDELIKE UNIVERSITEITE

1953	Zaaiman, N.
------	-------------

BYLAE D

VOLKLEURE

HALFKLEURE

1926/27	Weber, P.		Bartel, L.
		1927/28	Louwrens, C.J. Krige, J. De Villiers, R.C.
1928/29	Strasheim, J. Dr. De Villiers, P.H.	1928/29	Gonin, H. Pretorius, J.
		1929/30	Pepler, N.
		1930/31	Söhnge, F.J. De Villiers, L. Nel, C.G.
		1931/32	Van Rooyen, G. Gonin, E.
		1932/33	Coetzee, H. de V
		1935/36	Pauw, J.C.
1936/37	Bairnsfather, P.		Jansen, R.
1937/38	Coetzee, H. de V.		Greenshields, T. Gonin, A. Van Velden, D.

1938/39	Greenshields, T. Van Velden, D.	Rabie, P. Matthews, T. Keyser, A.
1939/40	Rabie, P.	Badenhorst, W. Morkel, J. Van der Walt, N.
1940/41	Gonin, A. Morkel, J.	McGill, L. Newton-Thompson, J.O. Hofmeyr, R.
1941/42	Hofmeyr, R.	De Jager, C. Morkel, D. Louw, J.A.
		1942/43 Roux, C.J.
1943/44	Roux, C.J.	Krone, F. Van der Merwe, F.
		1944/45 Verster, G.
		1945/46 Pfaff, D.
		1946/47 Botha, C. Horn, J.
		1947/48 Mitchell, A. Kumleben, M.

1948/49	De Villiers, J.	Mitchell, A. Watson, K. Smit, W. Van der Vyver, W. Adams, W. Malan, J.
1949/50	Mesurier, M.	
1951/52	Van der Vyver, W.	Bayer, S.
1952/53	Zaaiman, N.	
1953/54	Melle, M. Justus, R. Bayer, S.	
1955/56	Cleaver, R.B. Rushmere, C.	Justus, R. Neser, D.A.
1956/57	Cleaver, R.B. Rushmere, C. Fouche, M.	Katz, L. Galgut, B. Groenewald, C.
1957/58	Rushmere, C. Fouche, M.	Stafford, E.
1958/59	Fouche, M.	Crowe, J.
1959/60	Le Roux, D.J. Crowe, J. Falkson, R.	

1960/61	Falkson, R. Le Roux, D. Diemont, M.	Jones, I.
1961/62	Falkson, R. Steyn, R.	
1962/63	White, J.E. Emary, E. Steyn, R.	
1963/64	White, J.E. Steyn, R.	Emary, E.
1964/65	Bruyns, A. Emary, E. Hugo, D. McKay, D. Steyn, R.	White, J.E.
1965/66	Bruyns, A. Emary, E. McKay, D. Steyn, R. Hugo, D.	Clayton, J. Paulson, G. Van Wyk, G. White, J.E.
1966/67	Bruyns, A. McKay, D. Hugo, D. Steyn, R.	

1967/68	Bruyns, A. McKay, D. Van Wyk, G. Hugo, D.
1968/69	Bruyns, A. McKay, D.
1969/70	Bruyns, A. Barlow, E. Procter, M. McKay, D. Hillier, R.
1970/71	Bruyns, A. Barlow, E. Parker, A.C.
1971/72	Bruyns, A. Barlow, E. Parker, A.C. Hobson, D. Du Plessis, M. Plimsoll, J.
1972/73	Barlow, E. Parker, A.C. Hobson, D. Hugo, D. Plimsoll, J.

Harris, P.

1973/74

Parker, A.C.

Hobson, D.

Hugo, D.

Harris, P.

1974/75

Reid-Ross, L.

1975/76

Barlow, E.

Reid-Ross, L.

Kirsten, P.

Clarke, T.A.

Ross, K.

Wessels, K.

1976/77

Barlow, E.

Kirsten, P.

Le Roux, G.

Wessels, K.

Du Toit, A.K.

1977/78

Kirsten, P.

Le Roux, G.

Reid-Ross, L.

Du Toit, D.J.

1978/79

Le Roux, G.

Reid-Ross, L.

Du Toit, D.J.

Kuiper, A.

1979/80	Du Toit, D.J. Kuiper, A. Gordon, E. Scott, D.
1980/81	Kuiper, A. Du Toit, D.J. Mellor, M.D.
1981/82	Kuiper, A. Du Toit, D.J. Mellor, M.D. Mackrory, J.
1982/83	Mellor, M.D. Van der Merwe, F.
1983/84	O' Kennedy, S. Mellor, M.D.
1984/85	Du Toit, A.K. Rundle, D.B. Touzel, F.B. De Swardt, A.J. Bielich, B. Barnard, H.
1985/86	Douglas, O. Touzel, B. De Swardt, J. Cullinan, D.J.

1986/87	Touzel, F.B. Rundle, D.B. Cullinan, D.J.
1987/88	Rundle, D.B. Cullinan, D.J. Touzel, B. Brown, K.T. Bayly, M.A. Ginsberg, A.P.
1988/89	Cullinan, D.J. Rundle, D.B. Brown, K.T.
1989/90	Van Rensburg, M.P.J.
1990/91	Van Rensburg, M.P.J.
1991/92	Holdstock, A. Dalrymple, R. Drew, B. Botha, N.
1992/93	Drew, B. Dalrymple, R. Bridgens, K. Burger, J. Van As, W. Wylie, A.

1993/94	Drew, B. Dalrymple, R. Van As, W. Holdstock, A. Ferreira, L.
1994/95	Holdstock, A. Ferreira, L. Wylie, A. Henderson, C. Smit, W. Telemachus, R. Villet, M. Willoughby, C.
1995/96	Holdstock, A. Ferreira, L. Drew, B. Henderson, C. Telemachus, R. Willoughby, C. Wylie, A. Albanie, J. Baguley, B. Volstedt, A. Wessels, A.
1996/97	Ferreira, L. Albanie, J. Baguley, B. Wylie, A.

Wessels, A.
Ackermann, S.

1997/98   Albanie, J.
                    Baguley, B.
                    Ackermann, S.
                    Celliers, G.
                    Holmes, M.
                    Mackey, J.

1998/99   Albanie, J.

1999/2000   Albanie, J.
                    Strydom, G.
                    Holmes, M.

BYLAE E

MATIE-SPELERS (Slegs die eerste jaar waarin 'n speler op 'n gereelde basis die eerstespan verteenwoordig het, word aangedui. Eerstespanfoto's was geraadpleeg).

Ackerman, L.W.	1950/1951
Ackermann, S.	1995/1996
Adams, W.	1948/1949
Adendorf, -	1897/1898
Albanie, J.	1995/1996
Albertyn, A.A.L.	1876/1877
Albertyn, G.A.L.	1909/1910
Albertyn, J.K.	1876/1877
Albertyn, J.S.	1901/1902
Alheit, C.W.	1903/1904
Alheit, W.A.	1876/1877
Alheit, W.A.	1911/1912
Allan, A.	1974/1975
Anderson, K.	1961/1962
Anker, P.	1976/1977
Arton, H.O.	1897/1898
Audagnotti, A.	1956/1957
Auret, A.	1883/1884
Baard, J.	1977/1978
Badenhorst, E.N.	1884/1885
Badenhorst, W.	1939/1940
Baguley, B.	1995/1996
Bain, K.	1933/1934
Bairnsfather, P.	1936/1937
Baldwin, J.	1935/1936

Barker, -.	1910/1911
Barlow, E.	1967/1968
Barnard, H.	1983/1984
Barnett, B.	1976/1977
Bartel, E.A.	1927/1928
Bartel, L.	1924/1925
Bassingthwaihte, D.	1964/1965
Basson, -.	1927/1928
Basson, W.	1896/1897
Baumann, H.	1894/1895
Bayer, S.	1950/1951
Bayley, M.	1993/1993
Bayly, M.A.	1986/1987
Bensted-Smith, D.	1977/1978
Bergh, -.	1933/1934
Berner, G.	1964/1965
Berry, R.	1966/1967
Beukes, P.	1998/1999
Biebuyck, B.	1974/1975
Bielich, B.	1983/1984
Blamey, R.	1953/1954
Boje, F.	1991/1992
Bosman, C.	1884/1885
Botha, -.	1961/1962
Botha, N.	1989/1990
Boyes, R.	1965/1966
Bradshaw, -.	1918/1919
Brand, A.M.	1903/1904
Bredenkamp, -.	1954/1955
Brink, D.	1908/1909
Brisk, -.	1927/1928

Brown, H.	1979/1980
Brown, K.T.	1986/1987
Brown, M.	1964/1965
Brune, W.	1942/1943
Bruyns, A.	1964/1965
Burger, J.	1990/1991
Burger, K.	1981/1982
Buys, I.	1909/1910
Buys, J.D.	1905/1906
Carr, W.	1972/1973
Celliers, P.	1952/1953
Celliers, G.	1997/1998
Clarke, T. (Bossie)	1972/1973
Clayton, J.A.	1964/1965
Cleaver, R.	1955/1956
Clemen, A.	1967/1968
Cloete, C.	1911/1912
Cloete, J.	1979/1980
Cloete, P.	1876/1877
Coetzee, H. de V.	1932/1933
Collier, A.	1966/1967
Commins, D.	1981/1982
Connan, A.	1964/1965
Connan, E.	1965/1966
Connan, E.	1964/1965
Conradie, P.	1964/1965
Cooke, D.	1994/1995
Cooper, K.	1972/1973
Court, J.	1964/1965
Crawford, -.	1927/1928
Crowe, J.	1955/1956

Cruse, H.P. (Dr.)	1927/1928
Cyster, A.	1998/1999
Cullinan, D.	1984/1985
Cullinan, R.E.	1985/1986
Dale, R.	1889/1890
Dalrymple, R.	1993/1993
Daniels, N.	1976/1977
De Beer, M.	1911/1912
De C. Murray, G.	1905/1906
De Clerk, S.A.	1892/1893
De Jongh, B.	1971/1972
De Kock, -.	1919/1920
De Kock, G.	1882/1883
De Manielle, F.J.	1982/1983
De Swardt, A.J.	1984/1985
De Villiers, J.	1948/1949
De Villiers, A.C.	1892/1893
De Villiers, A.L.	1903/1904
De Villiers, Boy	1903/1904
De Villiers, C.C.A.	1930/1931
De Villiers, D.	1905/1906
De Villiers, L.	1905/1906
De Villiers, M.L.	1905/1906
De Villiers, P.H. (sr.)	1905/1906
De Villiers, P.H. (jr.)	1918/1919
De Villiers, R.C	1927/1928
De Wet, -.	1919/1920
Dennler, G.	1973/1974
Devenish, A.L.	1892/1893
Dieperink, H.G.	1883/1884
Donges, J.	1881/1882

Donges, T.	1882/1883
Dönges, T.E.	1918/1919
Douglas, O.	1985/1986
Downton, P.	1983/1984
Drew, B.	1989/1990
Drummond, P.I.	1964/1965
Du Bois, K.N.W.	1938/1939
Duff, A.	1997/1998
Du Plessis, A.S.	1912/1913
Du Plessis, C.	1909/1910
Du Plessis, D.	1980/1981
Du Plessis, M.	1969/1970
Du Plessis, N.J.	1918/1919
Du Preez, P.	1992/1993
Du Preez, V.	1975/1976
Du Toit, A.	1899/1900
Du Toit, A.K.	1972/1973
Du Toit, C.	1977/1978
Du Toit, D.	1977/1978
Du Toit, J.	1953/1954
Du Toit, P.	1912/1913
Duckitt, M.	1965/1966
Dugmore, K.	1980/1981
During, A.	1910/1911
Edlmann, R.	1949/1950
Emary, E.	1964/1965
Emburey, J.	1982/1983
Engelbrecht, J.	1991/1992
Exham, R.M.	1898/1899
Eyssen, J.	1944/1945
Eyssen, S.H.	1905/1906

Fabricius, J.	1964/1965
Fairweather, L.	1983/1984
Farrel, S.	1986/1987
Faulkson, R.	1959/1960
Faure, A.	1877/1878
Ferreira, L.	1994/1995
Finlayson, A.	1995/1996
Foster, D.	1969/1970
Fouche, M.	1956/1957
Fox, -.	1904/1905
Frames, A.S.	1907/1908
Franzsen, J.	1975/1976
Froneman, J.	1972/1973
Galgut, B.	1956/1957
Garbutt, G.	1949/1949
Geldenhuis, A.	1992/1993
Geldenhuis, B.	1952/1953
Gerber, J.	1975/1976
Gerber, D.	1999/2000
Gerdener, G.	1899/1900
Gerdener, H.C.F.	1901/1902
Germishuys, L.M.	1984/1985
Ginsberg, A.P.	1986/1987
Glover, T.D.	1964/1965
Goedhals, C.	1978/1979
Goedvolk, A.	1953/1954
Golding, A.	1982/1983
Gonin, A.	1937/1938
Gonin, E.	1930/1931
Gonin, H.	1891/1892
Gonin,H.	1927/1928

Gordon, E.	1979/1980
Gous, G.R.	1984/1985
Gradwell, K.	1971/1972
Granger, D.	1979/1980
Grayson, L.	1997/1998
Green, A.	1977/1978
Greenshields, T.	1938/1939
Greetham, C.	1964/1965
Groenewald, C.	1956/1957
Groom, R.	1997/1998
Grundlingh	1892/1893
Hahn, P.	1967/1968
Harcourt, C.L.	1905/1906
Harper, A.	1974/1975
Harris, P.	1971/1972
Hart, M.	1927/1928
Havers, -.	1892/1893
Hayward, J.W.	1950/1951
Henn, J.	1982/1983
Heyneman, C.	1960/1961
Hillier, R.	1968/1969
Hiltman, C.	1964/1965
Hipkin, A	1966/1967
Hobbs, R.	1991/1992
Hobson, D.	1971/1972
Hobson, R.	1974/1975
Hoefnagels, L.H.M.	1985/1986
Hofmeyr, A.C.	1897/1898
Hofmeyr, A.J.L.	1878/1879
Hofmeyr, A.W.	1894/1895
Hofmeyr, C.	1886/1887

Hofmeyr, C.M	1901/1902
Hofmeyr, J.	1952/1953
Hofmeyr, J.H.	1879/1880
Hofmeyr, J.H.	1950/1951
Hofmeyr, J.M.	1893/1894
Hofmeyr, J.W.L.	1902/1903
Hofmeyr, L.	1903/1904
Hofmeyr, M.	1903/1904
Hofmeyr, N.	1877/1878
Hofmeyr, R.	1940/1941
Hofmeyr, S.	1878/1879
Hofmeyr, S.A.	1892/1893
Hofmeyr, W.H.	1904/1905
Holdstock, A.	1990/1991
Holm, C.	1965/1966
Holmes, M.	1998/1999
Homie, C.	1960/1961
Hood, R.	1960/1961
Horak, J.	1898/1899
Horn, J.	1944/1945
Howe, B.	1879/1880
Hugo, D.	1964/1965
Hugo, L.	1865/1866
Hugo, S.G.	1964/1965
Immelman, -.	1918/1919
Jaekel, O.	1966/1967
Jankowitz, C.	1988/1989
Jansen, R.A	1935/1936
Jeffrey, C.	1942/1942
Johnson, B.J.	1924/1925
Jones, A.	1908/1909

Jones, C.	1882/1883
Jones, I.	1961/1962
Jooste, M.	1897/1898
Joubert, S.	1907/1908
Joubert, W.	1878/1879
Joubert, D.	1988/1989
Justus, R.	1951/1952
Katz, L.	1955/1956
Keet, B.B. (Dr.)	1919/1920
Keyser, A,	1938/1939
Kinghorn, P	1965/1966
Kirsten, P.	1975/1976
Kirsten, W.	1997/1998
Kitshoff, H.	1990/1991
Klopper, E.	1981/1982
Klopper, J.	1891/1892
Kramer, D.	1981/1982
Krige, J.	1898/1899
Krige, J.S.J.	1927/1928
Kruger, W.	1976/1977
Krone, F.	1942/1943
Kruger, J.	1988/1989
Kruger, W.	1976/1977
Kuiper, A	1977/1978
Kumbleben, M.	1948/1949
Lange, E.	1879/1880
Lawley, A.	1990/1991
Le Mesurier, M.	1949/1949
Le Mesurier, T	1965/1966
Le Roux, D.J.	1959/1960
Le Roux, F.	1927/1928

Le Roux, G.	1976/1977
Learmonth, -.	1966/1967
Lees, N.	1981/1982
Lingwood, I.	1930/1931
Lloyd, S.	1971/1972
Lochner, T.C.	1930/1931
Lotz, D.	1979/1980
Louw, A.	1877/1878
Louw, J.	1984/1985
Louw, J.A.	1943/1943
Louw, K.	1974/1975
Louw, L.	1978/1979
Louw, R.	1974/1975
Louwrens, C.J.	1927/1928
Loxton, J.P.	1989/1990
Loynes, A.	1998/1999
Luijt, R.	1904/1905
Luyt, F.	1903/1904
Macdonald, R.G.	1906/1907
Mackenzie(Prof)	1897/1898
Mackey, J.	1995/1996
Mackrory, J.	1977/1978
Maeder, J.S.	1865/1866
Malan, -.	1877/1878
Malan, D.	1974/1975
Malan, J.	1948/1949
Malherbe, D.	1886/1887
Malherbe, F.	1878/1879
Malherbe, L.	1876/1877
Marais, T.	1980/1981
Markotter, A.F.	1903/1904

Markötter, F.	1909/1910
Markotter, F.W.	1905/1906
Markötter, H.	1913/1914
Markotter, J.C.	1905/1906
Marshall, E.	1899/1900
Martin, P.H.	1978/1979
Matthews, T.	1938/1939
Mc Ewan, K.	1981/1982
McCay, D.L.	1964/1965
McCulley, S.	1981/1982
McDermott, B.	1965/1966
McG. Wallace, W.	1902/1903
McGill, L.	1940/1941
McKay, I.	1971/1972
McKendric, C	1899/1900
McNaughton, P.	1972/1973
Medworth, C.D.	1924/1925
Melle, M.	1953/1954
Mellor, M.D.	1979/1980
Meyerburgh, H.	1989/1990
Meyers, R.A.	1913/1914
Michlem, T.J.	1898/1899
Michlem, T.	1931/1932
Mitchell, A.	1948/1949
Mitchell, J.	1948/1949
Momberg, N.	1992/1993
Morkel, A.	1940/1941
Morkel, D.	1881/1882
Morkel, G.	1972/1973
Morkel, J.	1938/1939
Morkel, S.	1898/1899

Morkel, Vat	1940/1941
Morris, G.	1898/1899
Morrison, (Prof)	1893/1893
Muntingh, E.	1977/1978
Muntingh, E.L.	1982/1983
Murray, A.	1911/1912
Murray, A.F.	1912/1913
Murray, C.	1884/1885
Murray, C.D.	1895/1896
Murray, C.H.	1892/1893
Murray, H.	1989/1990
Murray, I.	1909/1910
Murray, J.B.	1905/1906
Murray, J.S.	1901/1902
Murray, L.D.	1911/1912
Myburg, R.	1877/1878
Myburgh, H.	1990/1991
Myburgh, J.C.	1935/1936
Myburgh, P.	1935/1936
Neethling, A.J.	1879/1880
Neethling, C.A.	1890/1891
Neethling, D.	1885/1886
Neethling, H.	1876/1877
Neethling, L.	1876/1877
Nel, C.G.	1930/1931
Nel, J.	1987/1988
Nel, J.	1898/1899
Nel, P.O.	1901/1902
Nel, L.	1952/1953
Nepgen, J.	1950/1951
Neser, D.	1955/1956

Newton, D.	1965/1966
Newton-Tompson, O.	1940/1941
Nienaber, P.	1951/1952
Nolte, J.E.	1986/1987
O' Dea, D.	1909/1910
Odendaal, A.	1973/1974
O'Kennedy, S.	1981/1982
Olsen, G.J.	1986/1987
Oosthuizen, -.	1898/1899
Oosthuizen, C.J.	1918/1919
Outram, N.E.	1986/1987
Ovenstone, N.	1965/1966
Parker, A.C.	1971/1972
Parkinson, J.	1950/1951
Paterson, G.	1972/1973
Patterson, J.	1967/1968
Paulson, G.P.	1964/1965
Pauw. J.C.	1935/1936
Pepler, N.J.	1927/1928
Pfaff, C.	1949/1950
Pienaar, -.	1912/1913
Pienaar, -.	1877/1878
Pienaar, A.	1997/1998
Pienaar, W.	1961/1962
Pienaar, W.	1999/2000
Pietersen, P.	1974/1975
Pietersen, P.R.	1876/1877
Pina, M.	1981/1982
Pistorius, W.	1881/1882
Plimsol, J	1967/1968
Porter, F.	1876/1877

Posteltwaite	1898/1899
Pretorius, J.	1927/1928
Pretorius, W.	1881/1882
Procter, A.	1978/1979
Proctor, M.	1969/1970
Raath, -.	1903/1904
Rabie, A.	1964/1965
Rabie, P. (Dr.)	1935/1936
Rascher, O.	1944/1945
Ravenscroft, -.	1926/1927
Reid-Ross, D.	1974/1975
Reid-Ross, L.	1974/1975
Richardson, M.	1973/1974
Ritchie, N.	1969/1970
Roberts, -.	1881/1882
Robertson, D.S. (Ds.)	1953/1954
Rode, B.	1924/1925
Rolfes, H.	1948/1949
Roper, D.	1989/1990
Rose-Innes, C.	1965/1966
Ross, K.	1972/1973
Rossouw, P.	1964/1965
Rossouw, P.	1952/1953
Roux, N.	1942/1943
Roux, Q.	1969/1970
Roux, J.	1910/1911
Rowan, A.	1895/1898
Rowan, G.E.	1897/1898
Rowan, J.	1881/1882
Rowan, W.	1884/1885
Rudd, R.	1948/1949

Rundle, D.B.	1983/1984
Rupert, J.	1974/1975
Rushmere, C.	1954/1955
Rushmere, G.	1986/1987
Rust, I.	1980/1981
Schipper, A.	1995/1996
Schmidt, C.H.	1918/1919
Schoeman, A.	1981/1982
Scholtz, H.	1876/1877
Schroeder, E. (Baba)	1876/1877
Schutte-Muntingh, E.	1977/1978
Sheffield, -.	1927/1928
Sinclair, G.	1971/1972
Sippel, A.	1918/1919
Skelding, G.	1990/1991
Smeer, P.	1918/1919
Smit, C.	1881/1882
Smit, W.	1948/1949
Smit, W.	1992/1993
Smith, -.	1885/1886
Smuts, A.	1885/1886
Smuts, C.R.	1911/1912
Smythe	1910/1911
Snyman, J.	1986/1987
Söhnge, F.J.	1930/1931
Söhnge, H.J.R.	1930/1931
Spies, T.	1964/1965
Spilhaus, C.	1988/1989
Stafford, E.	1957/1958
Stanger, I.	1994/1995
Stark, J.J.	1950/1951

Steenkamp, L.	1930/1931
Stevenson, K.	1981/1982
Stewart, J.C.	1987/1988
Steyn, B.	1935/1936
Steyn, J.	1948/1949
Steyn, N.	1950/1951
Steyn, R.S.	1964/1965
Steytler, A.	1883/1884
Stikkies, G.	1911/1912
Strasheim, J.J. (Dr.)	1918/1919
Ströh, W.	1991/1992
Swanepoel, F.J.	1982/1983
Symmonds, A.	1989/1990
Taylor, -.	1951/1952
Telemachus, R.	1994/1995
Teske, A.	1887/1888
Teubes, -.	1910/1911
Theunissen, N.	1884/1885
Thom, W.	1881/1882
Tickton, N.	1964/1965
Tindall, B.A.	1897/1898
Tindall, H.	1882/1883
Tindall, W.	1885/1886
Touzel, F.B.	1983/1984
Tremeer, S.	1990/1991
Trickey, S.	1967/1968
Turvey, C.	1992/1993
Upton, P.A.H.	1986/1987
Van As, W.	1992/1993
Van Coller, C.	1883/1884
Van Coller, J.	1952/1953

Van Coller, L.	1876/1877
Van Coller, P.	1876/1877
Van Coller, W.	1885/1886
Van den Bergh, M.	1952/1953
Van der Merwe, F.	1943/1944
Van der Merwe, C.	1912/1913
Van der Merwe, F.	1979/1980
Van der Merwe, J. (Joppie)	1966/1967
Van der Merwe, K.	1979/1980
Van der Merwe, M.G.	1974/1975
Van der Ryst, J.	1988/1989
Van der Vyver, W.R.	1948/1949
Van der Walt , -.	1919/1920
Van der Walt,N.	1939/1940
Van der Westhuizen, H	1944/1945
Van Duyker, D.	1968/1969
Van Duytor, D.	1967/1968
Van Heerden, J.	1877/1878
Van Heyningen, P.	1933/1934
Van Niekerk, A.	1989/1990
Van Niekerk, C.	1974/1975
Van Niekerk, C.	1974/1975
Van Niekerk, H.G.	1877/1878
Van Niekerk, P.	1877/1878
Van Reenen, J.	1876/1877
Van Reenen, R.	1876/1877
Van Rensburg, M.	1988/1989
Van Rensburg, R.	1965/1966
Van Rooyen, A.	1964/1965
Van Rooyen, G.R.	1924/1925
Van Velden, B.	1938/1939

Van Velden, D.	1876/1877
Van Wyk, A.G.	1964/1965
Van Zijl, J	1903/1904
Vels, C.	1881/1882
Verster, G.	1943/1944
Versveld, B.	1912/1913
Versveld, H.C.	1911/1912
Versveld, V.	1902/1903
Victor, M.	1981/1982
Viljoen, -.	1919/1920
Viljoen, D.	1952/1953
Viljoen, S.	1992/1993
Viljoen, W.J.	1952/1953
Villet, M.	1992/1993
Visser, J.A.	1903/1904
Vlok, J.N.	1865/1866
Volsteedt, A.	1994/1995
Von Backstrom, A.	1882/1883
Von Backstrom, J.	1884/1885
Vorster, H.	1972/1973
Wahl, C.A.	1918/1919
Wallace, P.	1974/1975
Walton, P.	1966/1967
Ward, N.	1973/1974
Watson, K.	1948/1949
Weber, J.G.	1892/1893
Weber, P.A.	1926/1927
Wege, J.	1877/1878
Wells, W.M.K.	1887/1888
Wessels, A.	1995/1996
Wessels, B.	1974/1975

Wessels, K.	1975/1976
Wessels, W.	1876/1877
Whartoon-Wood, -.	1961/1962
Whip, J.	1948/1949
White, J.E.	1961/1962
White, S.	1991/1992
Wicht, E.	1949/1950
Wiid, F.	1930/1931
Willoughby, C.	1994/1995
Wilson, W.	1968/1969
Wium, J.	1876/1877
Wium, J. (jr)	1878/1879
Wylie, A.	1991/1992
Yates, A.	1988/1989
Zaaiman, N.	1952/1953
Zandberg, H.	1986/1987